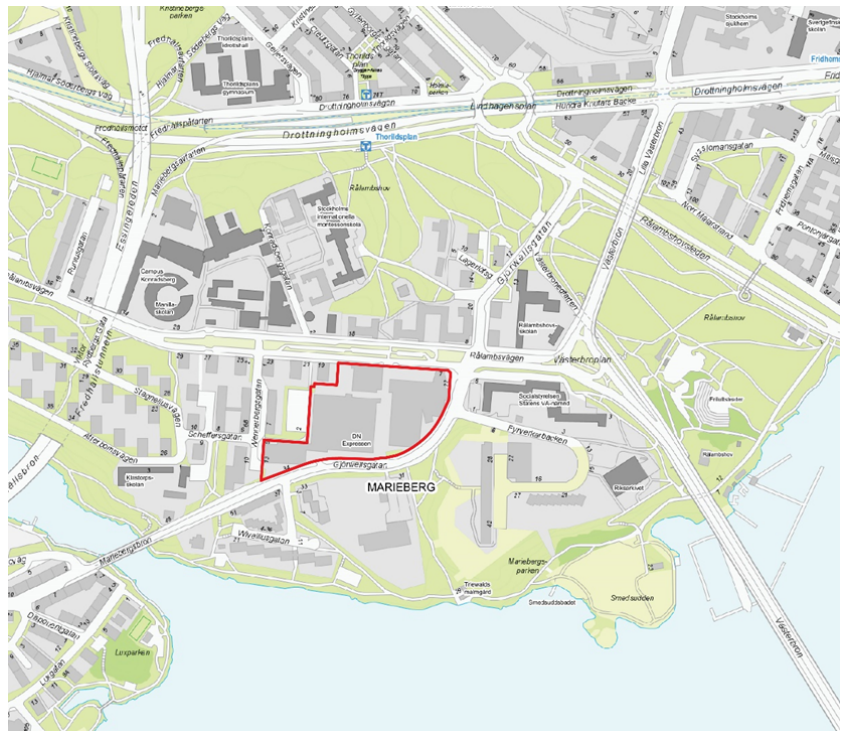

Planbeskrivning

Detaljplan för Trängkåren 6 och 7 m.fl i stadsdelen Marieberg, Dp 2019-07418

Planområdet i Marieberg, Kungsholmen, markerat med röd linje.

Sammanfattning

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en utveckling av området genom en komplettering med i huvudsak fler kontors-, handels- och servicelokaler. Syftet är också att bidra till utvecklingen av Marieberg genom att tillskapa stads kvaliteter i utemiljön, bidra till mer attraktiva och trygga offentliga rum, mötesplatser, tvärkopplingar och förbättrad orienterbarhet.

Inom planområdet ligger två höga byggnader som är välkända i stadens siluett, kontorsbyggnaderna där Dagens Nyheter och företaget Sweco har sina lokaler. Fastigheterna är blåklassade enligt Stadsmuseets klassificering. Planförslaget syftar till att de höga kulturhistoriska värdena ska värnas och de förändringar som medges ska utföras varsamt.

Planförslaget innebär ny bebyggelse i form av en högre byggnad i södra delen av fastigheten Trängkåren 6, en ny byggnad söder om Signalparken samt en till- och påbyggnad av Tidningshuset mot Signalparken. Marieberg som kontorskluster stärks genom att ca 2500 nya arbetsplatser möjliggörs i ett central och kollektivnära läge. För att möjliggöra denna utveckling föreslås att befintlig bebyggelse i form av ett kontorshus och ett parkeringsgarage rivs.

Planförslaget innebär även en utveckling av Gjörwellsgatan och DN-torget. Nya platsbildningar utmed Gjörwellsgatan föreslås samt en ny koppling till Signalparken från DN-torget. DN-torget blir bilfritt och utvecklas som mötesplats. Lastgatan, ett viktigt stråk genom området, omvandlas till gångfartsgata. Bebyggelsen utvecklas med lokaler och entréer i bottenvåningen som bidrar till en levande stadsmiljö.

Eftersom tillkommande bebyggelse kommer att vara synlig från många platser i Stockholm och påverka stadens siluettställs höga gestaltungs krav på nybebyggelse, platser och stråk.

Till planförslaget har ett arkitekturprogram tagits fram.

Miljöbedömning

Stadsbyggnadskontoret har beslutat att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL (2010:900) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. I så kallat tidigt samråd med länsstyrelsen den 22 januari 2020 begränsades MKB till att omfatta förslagets påverkan på kulturmiljön.

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför upprättats under detaljplanearbetet. Den sammanvägda bedömningen från MKB:n är att detaljplaneförslaget inte bedöms medföra risk för påtaglig skada på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården. Hänsyn bedöms ha tagits till områdets kulturhistoriska kontext genom anpassning till både tidningskvarteren och Marieberg i sin helhet.

Övriga miljö- och hälsoskyddsfrågor av vikt har belysts i underlag för behovsbedömning så som dagvatten och skyfall, miljökvalitetsnormer för vatten, skuggpåverkan, vindförhållanden, trafik och markföroreningar har utretts under planarbetet. Konsekvenser av och för planen utifrån dessa aspekter beskrivs i denna planbeskrivning och redovisas i sin helhet i bilagda utredningar.

Sammantaget bedömer stadsbyggnadskontoret att planförslaget inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Tidplan

Start-PM	11 september 2019
Samråd	27 september – 8 november 2022
Granskning	3 september – 7 oktober 2025
Antagande	Kvartal 2, 2026

Innehåll	
Sammanfattning	2
Miljöbedömning	3
Tidplan	3
Innehåll	4
Inledning	5
Handlingar	5
Planens syfte och huvuddrag	6
Plandata	7
Tidigare ställningstaganden	8
Förutsättningar	11
Natur	11
Geotekniska förhållanden	12
Hydrologiska förhållanden	12
Befintlig bebyggelse	18
Platser, stråk och stadsrum	18
Kultuhistoriskt värdefull miljö	20
Befolkning och samhällsfunktioner	21
Offentlig service och funktioner	22
Kommersiell service och arbetsplatser	22
Gator och trafik	23
Störningar och risker	25
Planförslaget	27
Förslagets huvuddrag	27
Markanvändning inom planområdet	29
Arkitektonisk idé	30
Ny bebyggelse	33
Skydd av befintlig bebyggelse och kulturmiljövärden	41
Mötesplatser och stråk	62
Gator och trafik	68
Teknisk försörjning	71
Planbestämmelser	75
Konsekvenser	86
Undersökning om betydande miljöpåverkan	86
Miljöbedömning	87
Naturmiljö	90
Miljökvalitetsnormer för vatten	91
Stads- och landskapsbild	92
Kultuhistoriskt värdefull miljö	93
Riksintresset Bromma flygplats	101
Skyddsrumsfunktion	101
Gator och trafik	101
Störningar och risker	102
Lokalklimat	106
Hållbarhet	115
Tidplan	119
Genomförande	119
Organisatoriska frågor	119
Verkan på befintliga detaljplaner	120

Inledning

Handlingar

Planhandlingar

Planförslaget består av plankarta med bestämmelser. Där höjder förekommer redovisas dessa i höjdsystemet RH2000. Till planen hör denna planbeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning samt arkitekturprogram.

Utredningar

Utredningar som tagits fram under planarbetet är

- *Dagvattenutredning, Trängkåren 6 och 7 (Starkstad, 220830 reviderad 250528)*
- *Hållbarhetsprogram, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 220504)*
- *Kulturmiljöanalys, Trängkåren 6 och 7 (White, 200925)*
- *Miljökonsekvensbeskrivning, Trängkåren 6 och 7 (Tyréns, 250820)*
- *PM Brand och Risk, Trängkåren 6 och 7 (Brandskyddslaget, 250422)*
- *PM Rivning av parkeringshus, Trängkåren 7 (Wingårdhs, 201103)*
- *PM Skyddsrum, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 250423)*
- *Rotkartering, Trängkåren 6 (Trädkontoret, 250505)*
- *Solstudie, komplettering torg och platser, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 220504, reviderad Wingårdhs 250303)*
- *Sol-, skugg- och dagsljusstudie, Trängkåren 6 och 7 (Wingårdhs, Sweco, 220627, reviderad Wingårdhs 250409)*
- *SVA (socialt värdeskapandeanalys), Trängkåren 6&7 (WSP, 200421)*
- *Trafikutredning, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 220808, reviderad 250521)*
- *Utredning kring påbyggnad och rivning, Trängkåren 6 (Sweco, 220902)*
- *Vindstudie, Trängkåren 6 och 7 (Liljewall, 250428)*
- *Visionsros Marieberg, Trängkåren 6 och 7 (Stockholms stad, Areim, Sweco, Wingårdhs, 201009, reviderad 250529)*
- *Vypunkter, sammanställning (Wingårdhs, 250819)*
- *Översiktlig miljögeoteknisk markundersökning, Trängkåren 6 och 7 (Viken, 250331)*

Tidigare framtagna utredningar

Utredningar som togs fram tidigare under planarbetet är

- *Antikvarisk konsekvensbeskrivning, Trängkåren 6 och 7, (Tyréns, 220816)*
- *MKB (miljökonsekvensbeskrivning), Trängkåren 6 och 7 (White, 220906)*
- *PM Brand och Risk, Trängkåren 6 och 7 (Brandkonsulten, 201027)*
- *PM Markförroreningar, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 201019)*
- *Siktlinjeanalys, Trängkåren 6 och 7 (White, 201209)*
- *Siktlinjer ArcGIS komplettering, Trängkåren 6 och 7 (White, 220504)*
- *Vindkomfortstudie, Trängkåren 6 och 7 (Sweco, 220504)*

Övrigt underlag

- *Antikvarisk förundersökning, Dagbladshuset Swecohuset, Trängkåren 6 (Nyréns, 190704)*
- *Antikvarisk förundersökning, Dagbladshuset, Trängkåren 6 (Nyréns, 110119)*
- *Antikvarisk förundersökning, DN-huset, Trängkåren 7 (White, 180713)*

Medverkande

Planen är framtagen av Andrew Blank och Åsa Sjöstrand från stadsbyggnadskontoret med konsultmedverkan av WSP Sverige AB. Medverkande byggaktör har varit Ariem med arkitekterna Lundgaard och Tranberg, Wingårdh arkitekter och Landskapslaget.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en utveckling av Tidningskvarteren genom en komplettering med i huvudsak fler kontors-, handels- och servicelokaler. Syftet är även att tillskapa stadskvaliteter i utemiljön, bidra till mer attraktiva och trygga offentliga rum, fler mötesplatser, tvärkopplingar samt förbättrad orienterbarhet i området.

Bebyggelsen inom Trängkåren 6 och 7 är blåklassad enligt Stadsmuseets klassificeringskarta och området omfattas av riksintresset för Stockholms innerstad med Djurgården, där Tidningskvarteren är särskilt utpekad. Planförslaget syftar till att de höga kulturhistoriska värdena ska skyddas och förändringar som medges ska utföras varsamt. I detaljplanen skyddas kulturhistoriskt värdefull miljö genom skydds- och varsamhetsbestämmelser.

Nya byggnader och påbyggnader som föreslås ska gestaltas med stor hänsyn till och omsorg om arkitektoniska och

kulturhistoriska värden. Eftersom tillkommande bebyggelse kommer att vara synlig från många platser, förändra stadens siluett och innebära en stor förändring av stadsmiljön syftar planen till att säkerställa höga gestaltnings- och utformningsambitioner, vilket regleras genom planbestämmelser.

Förslaget innebär att Mariebergs kompletteras med en ny årsring som bildar en utökad komposition av höga byggnader, där både tidigare och nya årsringar blir avläsbara. Planförslaget innebär ny bebyggelse i form av en högre byggnad i södra delen av fastigheten Trängkåren 6, en byggnad söder om Signalparken samt en till- och påbyggnad av Tidningshuset mot Signalparken. Marieberg som kontorskluster stärks genom att ca 2500 nya arbetsplatser möjliggörs i ett centralt och kollektivtrafknära läge. För att möjliggöra denna utveckling föreslås det att befintlig bebyggelse i form av ett kontorshus och ett parkeringsgarage rivs.

Planförslaget innebär även en utveckling av Gjörwellsgatan och DN-torget blir bilfritt. Nya platsbildningar utmed Gjörwellsgatan föreslås samt en ny koppling in mot Signalparken från DN-torget. Lastgatan, ett viktigt stråk genom området, omvandlas till gångfartsgata. Bebyggelsen utvecklas med lokaler och entréer i bottenvåningen som bidrar till en levande stadsmiljö.

Plandata

Läge, areal, markägoförhållanden

Planområdet ligger centralt i stadsdelen Marieberg på Kungsholmen och är ca 2,8 hektar stort. Planområdet vetter mot de två huvudgatorna Rålambsvägen i norr och Gjörwellsgatan i söder och i öster. Väster om och i direkt anslutning till planområdet ligger en mindre park, Signalparken samt bebyggelse med flerbostadshus.

Vybild över planområdet med fastighetsgränser markerat i rött.

Fastigheterna Trängkåren 6, 7, 8 och Marieberg 1:29 ingår i planområdet. Fastigheterna Trängkåren 6 och 7 ägs av Kommanditbolaget Trängkåren. Marieberg 1:29 och Trängkåren 8 ägs av Stockholms stad.

Inom planområdet ligger två karaktäristiska byggnader. Inom fastigheten Trängkåren 7 ligger Dagens Nyheters huvudkontor och inom Trängkåren 6 ligger före detta Svenska Dagbladets kontorshus där numera företaget Sweco har sina lokaler. I denna planbeskrivning benämns byggnaderna som DN-skrapan och SvD-huset.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Översiktsplanen beskriver att Kungsholmen befinner sig i en fas av pågående utvidgning av innerstadens täta stadsmiljö, vilket innebär att det är angeläget med komplettering av bostäder, service och arbetsplatser. Översiktsplanen hänvisar till det tidigare framtagna programmet för Marieberg som beskriver att det finns stora möjligheter till stadsutveckling med en variation av bostäder, service, verksamheter samt nya och förbättrade offentliga rum. Vidare beskrivs att merparten av bebyggelsepotentialen finns vid Gjörwellsgatan och Västerbroplan. Förutsättningarna för stadsutveckling i Marieberg påverkas av höjdbegränsningar och flygbuller från Bromma flygplats.

Förslaget är i enlighet med översiktsplanens fyra stadsbyggnadsmål och uppfyller strategin att möjliggöra värdeskapande kompletteringar.

Stockholms byggnadsordning

Området ingår i den generella kategoriseringen stenstadens krans men karaktäriseras av större volymer som är väl synliga i stadens silhuett. Byggnadsordningen beskriver hur ny högre bebyggelse ska samspela med topografi, silhuett och befintlig bebyggelse. Befintliga högre byggnader och stadslandskapets karaktärsdrag ska utgöra utgångspunkt. Höga hus ska utformas med omsorg, både som individuella byggnader och som gemensam komposition. En vertikalitet och slankhet ska eftersträvas och omsorg ska läggas vid form, färg och material. Siktlinjer, utblickar, skuggverkan och mikroklimat ska beaktas.

Program

Programmet för utvecklingen av Marieberg godkändes av stadsbyggnadsnämnden i oktober 2012. I programmet anges att Marieberg ska bli en blandad, tätare stadsdel med ca 1100 nya bostäder samt verksamhetslokaler för kontor, handel, service och

skolverksamhet. Stadsdelen ska utvecklas i enlighet med Mariebergs karaktär till en integrerad del av staden.

Områdets kvaliteter ska förstärkas genom utvecklade och aktiverade stadsrum, parkmiljöer och grönstråk samt genom fler lokala kopplingar. I programmets strukturplan redovisas platser som bedömts som lämpliga för förtätning, platserna 9,10,12 och 13 ingår i aktuellt planområde.

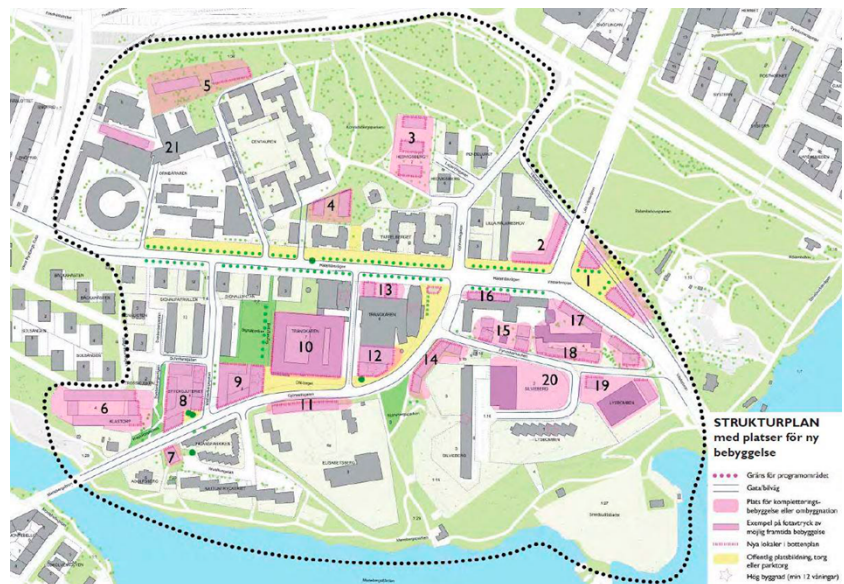

Illustration från programmet som redovisar fastigheter eller platser som bedöms lämpliga för förtätning. Trängkåren 6 och 7 omfattas av platserna 9, 10, 12 och 13.

Gällande detaljplaner

Fastigheterna Trängkåren 6, 7 och 8 berörs av DP 8520, vilken anger användning industri och kontor med butiker, restaurang, parkeringshus samt allmän plats, park och gata.

Marieberg 1:29 (Wennerbergsgatan, Gjörwellsgatan med mera) ingår i stadsplan 5218B, TDp 2013 - 11120 (tillägg till 5218B) som samtliga anger användning gatumark, park med mera.

Kommunala beslut i övrigt

Stadsbyggnadsnämnden beslöt 26 september 2019 att ge kontoret i uppdrag att påbörja planarbete för fastigheterna Trängkåren 6 och 7.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 25 maj 2023 att godkänna samrådsredogörelsen och att ett reviderat planförslag tas fram och ställas ut för granskning.

Plansamråd

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 27 september till 8 november 2022. Under samrådet har 154

yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller föreslagen bebyggelses volymer, påverkan på stadsbilden och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen anger att det finns unika förutsättningar att komplettera med ytterligare högre hus i Marieberg men att planförslaget i nuvarande form leder till påtaglig skada på riksintresset. De flesta sakägare och övriga boende ifrågasätter kontorsbehovet och önskar istället bostäder, och är allmänt negativa till förslaget avseende framförallt volym, skala och påverkan från skugga och vind.

Med anledning av de synpunkterna som framförts under samrådet har planförslaget bearbetats avseende framförallt volymernas skala och placering för att anpassa bättre till riksintresset för kulturmiljö och Marieberg kulturvärden, bättre hantera vind- och solförhållanden och relation till befintlig bebyggelse.

Samrådsförslaget innebar i huvudsak en utveckling med nya kontor, handel och service, nya stråk och kopplingar, och fler mötesplatser. Ny bebyggelse föreslogs i form av högre bebyggelse på två platser, i södra delen av fastigheten Trängkåren 6 samt inom Trängkåren 7 söder om Signalparken samt en påbyggnad inom Trängkåren 7.

I granskningsförslaget har den nya bebyggelsen söder om Signalparken sänkts betydligt och ny bebyggelse inom Trängkåren orienterats och utformats för att minska påverkan på Mariebergs modernistiska komposition och skapa större avstånd till angränsande befintliga höga byggnader. En sänkning av bebyggelsen söder om Signalparken innebär en minskad skuggpåverkan på närliggande bostäder och platser. Volymen har även bearbetats för att ge förbättrade vindförhållanden och större öppenhet mot närliggande bostäder. Bebyggelsens gestaltning har studerats vidare och ett arkitekturprogram har tagits fram. För att skapa en större funktionsblandning inom området möjliggörs i granskningsförslaget hotellverksamhet.

Frågor såsom dagvatten och skyfall, miljö kvalitetsnormer för vatten, skuggpåverkan, vindförhållanden, trafik och markföroreningar har studerats ytterligare.

Riksintressen

Området omfattas av riksintresse för kulturmiljövärden för Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115) vilket regleras i Miljöbalkens kapitel 3.

Aktuell del av Marieberg ligger inom Bromma flygplatsinfluensområde. Bromma Flygplats utgör riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 §, andra stycket miljöbalken

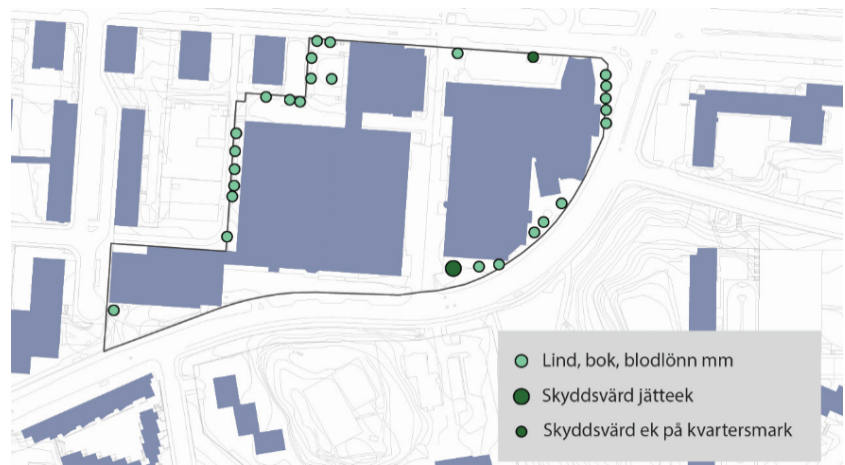
(1998:808). För nya byggnader och andra objekt inom planområdet gäller en maximal höjd mellan +90 och +100 meter över havet (m.ö.h). Befintlig byggnad, DN-skrapan, når dock upp till 105,6 m.ö.h.

Förutsättningar

Natur

Mark och vegetation

Marken inom planområdet består till största del av byggnader och hårdgjorda ytor. På platsen finns dock ett antal större träd t.ex. ek och lind. I det direkta närområdet finns relativt gott om vuxna, något äldre ädellövträd. Dessa träd (lönn, lind och ask med inslag av andra lövträd) förekommer som planterade gatuträd, i mindre dungar och i anslutning till parker samt på mindre ytor med naturmark.

Karta över träd inom planområdet. Bland annat finns ek och ett flertal andra stora träd.

Naturvärden

Inom planområdet finns en så kallad jätteeek (med en stam över 1 meter i diameter) på stadens mark vid Trängkären 6. Området ingår i ett utpekat kärnområde för ek och området runt eken är utpekat som skyddsvärd trädmiljö av länsstyrelsen. Planområdet omfattas inte av något ESBO-område (ekologiskt särskilt betydelsefullt område).

Parker, rekreation och friluftsliv

Marieberg är välförsörjt med parker, aktivitetsytor, grönska, vattenkontakt och promenadstråk. Stora parker så som Råambshovsparken, Konradbergsparken, Mariebergsparken och Mariebergs strand är alla parker med höga värden och varierande innehåll, vilket ger en god tillgång till kvalitativa grönområden för både boende och arbetande i närområdet.

De flesta parker i Marieberg ligger i stadsdelens utkanter på en lägre nivå vid vattnet med undantag av Signalparken som ligger mitt i stadsdelen, i anslutning till planområdet. Signalparken ligger dold bakom bostadshus och parkeringshuset inom fastigheten Trängkåren 7. Signalparken anlades som lekplats i mitten av 1930-talet och har ett stort värde då det finns få lekplatser i närområdet. Under 2021 rustades parken upp med ny lekplats, grillplats, gräsmatta och planteringar.

DN-trädgården är en rofylld plats intill Rålambsvägen inom kvartersmark och ger ett relativt privat intryck. Detta kombinerat med muren som hindrar insyn till parken gör att den är lätt att missa, trots sitt centrala läge.

Karta över parker och grönytor i Marieberg.

Geotekniska förhållanden

Markförhållanden

Hela planområdet har lager av fyllnadsmassor som ligger ovan berg.

Markradon

Mätningar har genomförts inomhus inom fastigheterna Trängkåren 6 och 7. Samtliga värden ligger under riktvärdet 200 Bq/m³. Då värdena inomhus ligger lågt och platserna för föreslagna ny bebyggelse är och ska förbli underbyggt med garage bedöms markradon inte utgöra någon risk.

Hydrologiska förhållanden

Översvämningsrisker

Området ligger skyddat från omgivningen utifrån ett skyfalls-perspektiv och tillrinning av skyfallsvatten från omgivningen in i planområdet bedöms vara mycket liten. Det finns däremot flera instängda områden inom planområdet som riskerar översvämning vid skyfall och därmed skada intilliggande byggnader.

Skulpturparken ligger cirka två meter under nivån för Rålambsvägen. Infarten till befintligt garage i sydväst samt mindre områden vid Gjørwellsgatan, torget/parkeringsytan utmed Rålambsvägen samt västra sidan av Trängkåren 7 vid Signalparken är lågpunkter, se röda områden i kartan nedan.

Skyfallskartering maxdjup. Miljöförvaltningen, 2018.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planområdet ingår i dels Mälaren- Riddarfjärden tillrinningsområde, dels Strömmens tillrinningsområde. Både Mälaren-Riddarfjärden (SE658020-162623) och Strömmen (SE591920-180800) är vattenförekomster enligt EU:s vattendirektiv, vilket innebär att det finns miljökvalitetsnormer som ska uppfyllas.

För Mälaren- Riddarfjärden är den ekologiska statusen idag otillfredsställande (VISS, 2025-05-28). Ekologisk status uppnås inte, främst på grund av hydromorfologisk påverkan samt utsläppskällor av näringsämnen och metaller. Vattenförekomsten har en tidsfrist till 2027.

Vattenförekomsten uppnår ej god kemisk status (VISS, 2025-05-28). Enligt miljökvalitetsnormerna ska god kemisk ytvattenstatus uppnås med undantag av bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar. Kviksilver, polybromerade difenyletrar, PFOS, bly, antracen och tributyltenn uppnår inte god status i

Riddarfjärden. Antracen, bly och blyföreningar samt tributyltennföreningar har en tidsfrist till 2027.

För Strömmens tillrinningsområde är den ekologiska statusen otillfredsställande (VISS, 2025-05-28) främst på grund av hamnverksamhet, morfologiskt tillstånd, och ett flertal olika utsläppskällor för näringsämnen så som reningsverk, enskilda avlopp och urban markanvändning. Det har bedömts omöjligt att uppnå god status i recipienten med nuvarande funktion för hamnverksamhet. På grund av förutsättningarna är recipienten undantaget från att nå god ekologisk status med tidsfrist till 2027 respektive 2039 för olika kvalitetsfaktorer.

Kemisk status är idag ej god (VISS, 2025-05-28). Enligt miljökvalitetsnormerna ska god kemisk ytvattenstatus uppnås med undantag av bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar. Kviksilver, polybromerade difenyletrar, PFOS, bly, antracen och tributyltenn uppnår inte god status i Strömmen. Antracen, bly och blyföreningar samt tributyltennföreningar har en tidsfrist till 2027.

Dagvatten

Planområdet ligger till största delen inom stadens kombinerade avloppsnät medan den södra delen av området ligger inom stadens duplicerade dagvattennät. I Rålambsvägen finns en kombinerad avloppsledning som leds till Henriksdals reningsverk med recipient Strömmen. I Gjörowellsgatan finns två separata dagvattenledningar med olika utlopp som leds till recipient Riddarfjärden, Mälaren. Det kombinerade ledningsnätet har en begränsad kapacitet och tillförsel av dagvatten bör således begränsas i största möjliga mån.

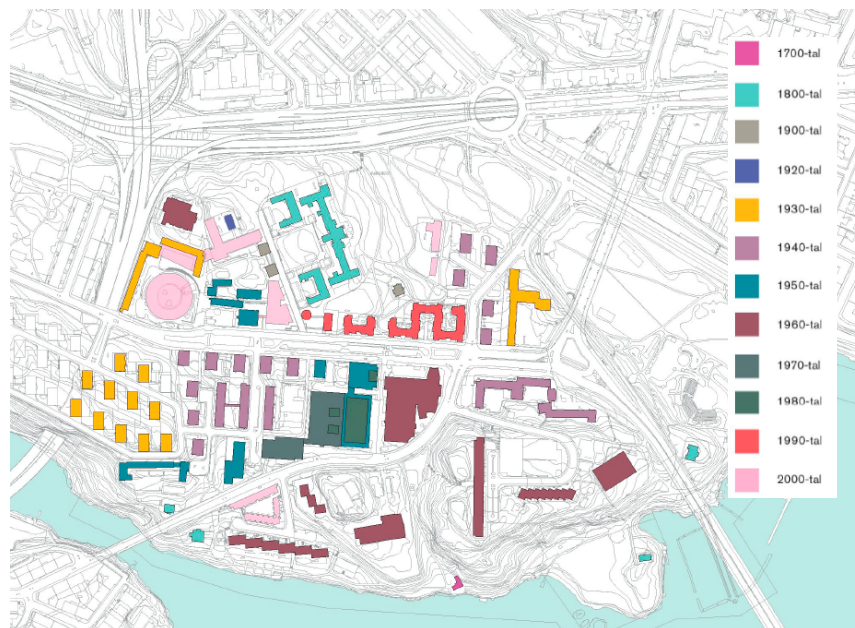
Stadsbyggnadskaraktärer

Marieberg utgör en tydligt avgränsad stadsdel i västra Kungsholmen, inramad av Mälarens vattenrum, grönområden och omfattande trafikleder såsom Drottningholmsvägen, Rålambshovsleden och Essingeleden. Den kuperade topografin, med Silvieberg som högpunkt, tillsammans med områdets höga och stora byggnader gör stadsdelen särskilt framträdande i Stockholms silhuett. Marieberg är en grön stadsdel, grönstråk och parkmiljöer längs vattnet som förstärker Mariebergs gröna karaktär.

Stadsdelen är karaktäriserad av en luftig struktur med oregelbundet gatunät, där bebyggelsen orienterats efter landskap och funktion. Gatukaraktärerna är tydligt differentierade. Rålambsvägen är en formell boulevard med centrerad trädplantering, breda gångstråk och tydligt definierad gatufront,

medan Gjörwellsgatan utgör en mer informell och lummig transportled där bebyggelsen är friare placerad. Trafikseparering är ett framträdande drag i de södra delarna av Marieberg, där biltrafik, parkering och rekreationsytor är tydligt avgränsade.

Bebyggelsen är hetrogen och präglas av tydliga kontraster i karaktär, skala, material och uttryck. Området omfattar Konradsbergs sjukhus, bostadshus från 1930- och 40-talen i öppna planstrukturer, 1960-talets kontors- och industribyggnader samt höghus och större skivhus. En större del av bebyggelsen är uppförd i en öppen eller halvöppen struktur som samspelar med landskapet. Utmärkande för stadsdelen är också den stora skillnaden i exploateringsgrad. Den tätare strukturen återfinns centralt i området med den höga bebyggelsen och de stora kvarteren och utanför finns den betydligt lägre bebyggelsen med hus i park.

Karta med övergripande historik över nybyggnadsår. Utdrag ur Kulturmiljöanalys 200925.

I stadsdelens mitt ligger de tidigare tidningskvarteren för DN och SvD med höga volymer mot Rålambsvägen och låghusdelar mot Gjörwellsgatan. Dessa komplex utgör ett kompakt stadskvarter med tydliga front- och baksidor, väl synliga i stadens silhuett. Intill, på Silvieberg finns storskaliga bostadshus såsom Erlanderhuset. Dessa byggnader från huvudsakligen 1960-talet bygger på en tidstypisk relation mellan stora byggnadsvolymer i ett öppet landskap, med omgivande grönska och vatten. Gruppen av byggnader och på det sätt som byggnaderna samspelar speglar tillkomsttiden. Bebyggelsegruppen består av arkitektoniska solitärer, vilka skiljs åt av höjd, orientering, fasadmaterial och

fasaduttryck. Det sammanhållande är det renodlat modernistiska formspråket, och det sätt som de storskaliga volymerna balanseras mot varandra till en asymmetrisk komposition.

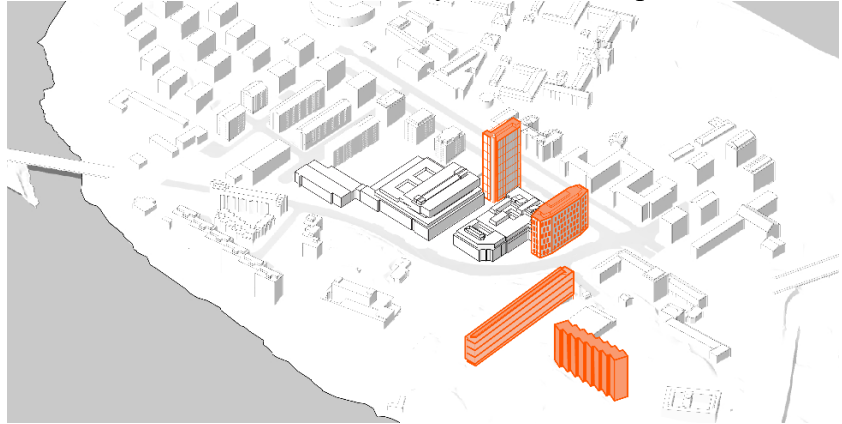

Illustration som visar hög bebyggelse i ett öppet landskap med omgivande grönska och vatten. Illustration: Wingårdhs arkitekter.

Stockholms silhuett

Stockholms siluett består av varierande höga och låga byggnader. Innerstadens taklandskap och kvartersbebyggelse bildar en sammanhållen siluett som präglas av tidsbundna stilideal. Siluetten bestod länge av låg bebyggelse med kyrktorn som stack upp över takåsarna utspritt i staden. Mellan 1950–1970-talet planerades och uppfördes modernismens höga skivhus som avbrott mot den äldre kvartersstaden. Tidsepoken präglar Stockholms stad med höghus och skrapor som sticker upp mellan kyrktornen. Byggnaderna fick samma höjder som de äldre tornen men med andra proportioner och bredd. Wennergrens Center, Hötorgscity, Skatteskrapan, Folksamhuset och DN-skrapan tillkom under denna tid.

Stenstadens siluett utgör en bas från vilken kyrkor och enstaka höga byggnader sticker upp. Strax utanför stenstadens rand bryts horisonten av Mariebergs kluster, där volymerna samspekar för att bilda en visuell enhet. (Kulturmiljöanalys 200925). Vy från Skinnarviksberget på Södermalm. Illustration: Wingårdhs arkitekter.

Bebyggelsen inom fastigheterna Trängkåren 6 och 7 tar plats i stadens siluett och är en del av dess karaktär. Byggnadsklustret i Marieberg är en tydlig visuell punkt i stadens siluett, som en markör för 1960-talets expansion, stadsbyggande och en ny era av bebyggelseutveckling. Klustrets placering i Marieberg var väl vald. Platsen gav möjlighet att bygga högt utan att konkurrera

med den gamla stadens maktbyggnader. Efter mörkrets infall utgör Marieberg en särpräglad del av Stockholms nattsilhuett, där DN-skrapan uppenbarar sig som en pelare av ljus. Byggnaden är ett landmärke och är ett av de mest upplysta kring Riddarfjärden.

Vy från Södermälarsstrand. På håll markeras Marieberg i stadsbilden genom en, för stadsmiljön i övrigt, avvikande skala.

Vy från Norrmälarsstrand. Bebyggelse på höjden. Sett från vattnet är grönskan det i förgrunden.

Vy från Gröndal. Ljuset från DN-skrapan speglar sig i Riddarfjärden. Spegelbilden varierar i styrka och utbredning beroende på årstid och styrka. Bild: White arkitekter.

Befintlig bebyggelse

Bebyggelsen inom planområdet omfattar det som kallas för Tidningskvarteret med bland annat bebyggelse som SvD-huset och DN-skrapan. Bebyggelsen inom planområdet är väl synlig i stadsdelen med sitt centrala läge, de stora kvarteren och den höga skalan. Bebyggelsen utgör ett tydligt modernistiskt kluster, där materialverkan och färgsättning samspelar och skapar tydliga identiteter inom klustret. Byggnaderna karaktäriseras av att de fyller hela kvarter likt en anläggning. Volymerna är uppbrutna så att det uppstår olika typer av stadsrum kring kvarteren. För vidare beskrivning av den befintliga bebyggelsen se avsnittet, *Skydd av befintlig bebyggelse och kulturmiljövården*.

Vybild från öster över fastigheterna Tränggåren 6 och 7. Bebyggelsen är tidstypisk med sitt modernistiska formspråk och består av olika solitärer med olika individuella uttryck.

Platser, stråk och stadsrum

Tidningskvarterets platser och stråk ligger centralt i stadsdelen och bidrar till att koppla samman flera offentliga rum. Kvarteret länkas samman av en kvartersgata som ursprungligen hade funktionen som lastgata för tidningsproduktion. Gatan kallas i

denna planbeskrivning för *Lastgatan*. Lastgatan som offentligt och öppet stråk binder ihop och tillgängliggör Rålambsvägen och Gjörwellsgatan. Lastgatan karaktäriseras av hårdgjord markyta, lastkajer, infart till garage även vissa ytor för vistelse finns.

Lastgatan sett från Gjörwellsgatan.

DN-torget är ett av stadsdelens få offentliga torg och en viktig mötesplats i stadsdelen. Idag är torget främst en entréyta och mötesplats för arbetande och besökande till byggnaden. På torget finns idag garageinfarter, ramper, cykelparkering. Vegetation och sittplatser saknas helt. Platsen ligger i fint solläge utmed Gjörwellsgatan.

DN-torget sett från öster.

Tidningskvarterets östra platser ligger idag slutna och delvis otillgängliga mot Gjörwellsgatan. Det finns långa sträckor utmed Gjörwellsgatan där fasader inte ligger i gatuliv och bebyggelsen har slutna bottenvåningar.

Signalparken ligger direkt väster om Tidningskvarteren, men kopplingen sinsemellan är idag svag och parken endast nås från Wennerbergsgatan och Rålambshovsvägen, undantaget en mindre trappförbindelse från Skulpturstråket.

Kulturhistoriskt värdefull miljö

Kulturhistorisk klassificering

Fastigheterna Trängkåren 6 och 7 är blåklassade enligt Stadsmuseets klassificeringskarta, vilket innebär den högsta kulturhistoriska klassen och att en byggnad/fastighet är av synnerligen stort kulturhistoriskt värde.

Stockholm stadsmuseums klassificeringskarta. Bebyggelsen inom fastigheterna Trängkåren 6 och 7 är blåklassade.

Kulturmiljöns känslighet och utvecklingspotential

I den kulturmiljöanalys (KMA) som tagits fram under planarbetet förs ett resonemang kring kulturmiljöns känslighet och utvecklingspotential. På ett övergripande plan konstateras att det främst är högdelarna samt den så kallade Månlandaren som pekas ut som mest känsliga, samt de äldre byggnadsdelarna inklusive lastgatan.

Även det gestaltningsmässiga samspelet mellan de olika anläggningarna pekas ut som känsligt. Det lyfts fram att det vid addering av tillägg är viktigt att de olika byggnaderna även fortsättningsvis ska framstå som individer, vara tydligt avläsbara och spegla sin tillkomsttid. En förutsättning är att områdets berättelse förblir avläsbar och att tillägg görs med hög arkitektonisk kvalitet.

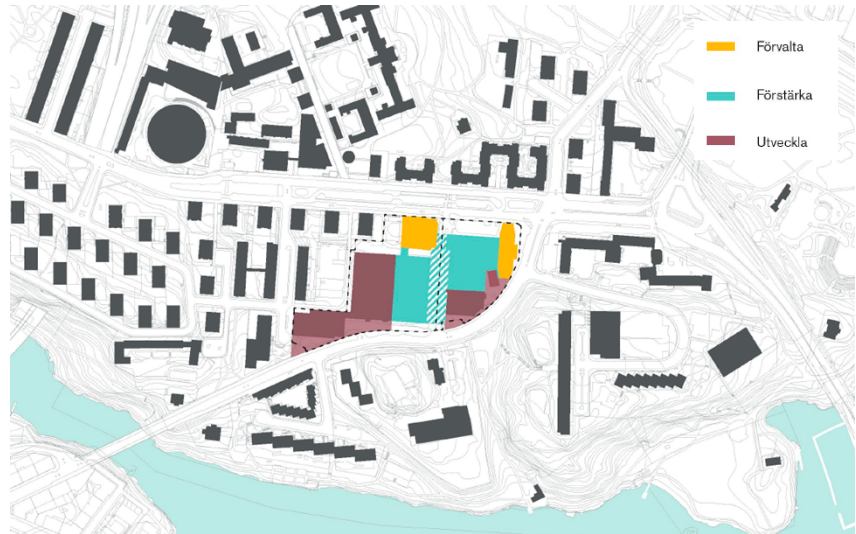
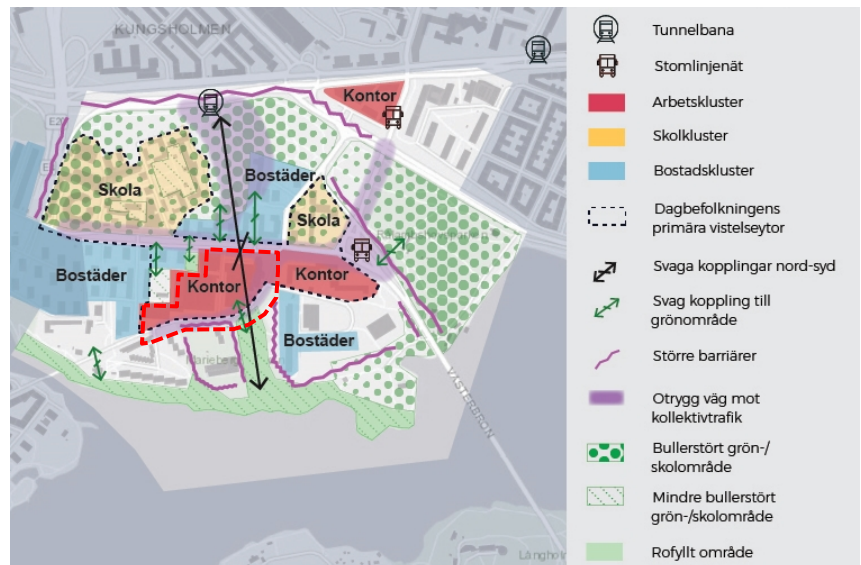

Illustration från kulturmiljöutredningen som övergripande visar de olika byggnadernas känslighet och utvecklingspotential. Gul färg innebär förvalta, turkos innebär förstärka och lila innebär utveckla.

Befolkning och samhällsfunktioner

I Marieberg bor ca 3300 personer (2021). Marieberg är ett förhållandevis typiskt innerstadsområde sett till sociala parametrar. Området domineras i hög utsträckning av skolor, kontorsverksamheter och större institutioner. Skillnaden mellan Mariebergs natt- och dagbefolkning är markant, över 12 000 förvärvsarbetare och skolungdomar vistas i Marieberg dagtid, vilket nästan är fyra gånger så stor befolkning som den totala nattbefolkningen.

Mariebergs olika funktioner. Kontor, bostäder skolor och institutioner ligger åtskilda från varandra. Få mötesplatser finns i stadsdelen. Ungefärligt planområde markerad med röd streckad linje. Illustration: WSP.

Områdets funktioner (bostäder, arbetsplatser och skolor) är organiserade i större, sammanhängande enheter med begränsad integration sinsemellan. Bostäder, skolor, arbetsplatser och grönområden är var för sig avskilda. Även om det finns flera målpunkter i området, såsom parker och arbetsplatser, råder brist på offentliga mötesplatser där olika målgrupper kan samspela.

Befintliga mötesplatser består i första hand av närliggande parker, medan övriga potentiella platser främst fungerar som trafikytor

Offentlig service och funktioner

Skola och förskola

I närområdet finns Rålambshovsskolan och Campus Konradsberg. Inom stadsdelen finns nio förskolor, fem grundskolor och en gymnasieskola. Cirka hälften av Kungsholmens grundskolor finns i Marieberg vilket också föranleder ett behov av idrottsplatser.

Sjukvård

I norra delen av Marieberg finns en vårdcentral. S:t Görans sjukhus finns på gångavstånd.

Skyddsrum

Inom fastigheten Trängkåren 6 finns sex aktiva skyddsrum med totalt 737 skyddsrumspatser.

Kommersiell service och arbetsplatser

Trots den stora dagbefolkning är utbudet av urbana verksamheter, så som handel, service, restauranger, caféer och kultur, begränsat. Kommersiell service finns främst i DN- och SvD-huset samt på några platser längs Rålambsvägen och Gjörwellsgatan. Inom planområdet finns exempelvis systembolag, frisör, bank, dagligvaruhandel, restauranger och café. I parkeringshuset inom fastigheten Trängkåren 7 finns en motions- och simhallsanläggning.

Kungsholmen har en stor näringslivsattraktivitet. Många stora företag är etablerade här och många pendlar till Kungsholmen för att arbeta. Andelen lediga lokaler på Kungsholmen är endast 1 % och har varit låg under en lång tid (2019).

Det finns flera stora arbetsgivare i Marieberg. De största branscherna i området är företagstjänster, transport, information, kommunikation och utbildning.

Inom planområdet ligger två av stadsdelens viktiga målpunkter, DN- och SvD-huset som har ett stort antal arbetande och besökande varje dag.

Gator och trafik

Området ligger ett stenkast från Stockholms mest centrala delar men är samtidigt dåligt sammankopplad med resten av staden. Det är svårt att nå området som gående på grund av de stora barriärerna; E20, E4, Drottningholmsvägen, Västerbron och vattnet.

Barriärer. Illustration: WSP.

Gatunät och stråk

Rålambsvägen och Gjörwellsgatan är Mariebergs huvudgator och knyter samman Marieberg med Fredhäll och Essingeöarna. Gatorna har relativt höga biltrafikflöden och är viktiga för kollektivtrafikens framkomlighet. Rålambsvägen och Gjörwellsgatan har karaktär av genomfartsgator.

Parkeringshusets fasad inom Trängkåren 7 mot Gjörwellsgatan med ramper och slutna fasader.

Kontorshuset inom Trängkåren 6 ligger nedsänkt i förhållande till gatan.

Orienterbarheten i både planområdet och Marieberg upplevs som svår då Marieberg saknar en inre sammankopplad väv med gator och gångstråk, vilket gör det svårt att navigera i området. Speciellt tvärkopplingar i nordsydlig riktning saknas.

Utsnitt i samma skala. Mariebergs stadsväv respektive traditionell tät innerstadsväv med sluten kvartersstruktur (ex Östermalm, Trängskårens gatustruktur ovanpå i gult). Bilderna tydliggör kvarteret Trängskårens storlek och brist på kopplingar. Illustrationer: WSP.

Den fysiska strukturen i området med få korsande stråk, låg orienterbarhet, få ögon mot gatan och funktionskluster skapar sämre förutsättningar för trygghet. Tryggheten för boende i Marieberg är generellt stor men trygghetsundersökningen visar att Mariebergsborna upplever att mörka områden och dålig belysning i stor utsträckning stör ordningen i området där de bor.

Lastgatan som löper tvärs genom planområdet är en viktig och gen koppling mellan Gjörwellsgatan och Rålambsvägen. Gatan ligger inom privat mark och är utformad för godstrafik, men här blandas i realiteten personbilstrafik, cyklister och fotgängare och kan därför upplevas som en otrygg miljö.

Biltrafik

Det finns totalt ca 977 parkeringsplatser. Av dessa finns ca 429 i parkeringshuset, 484 i garage under mark och ca 64 platser som markparkering.

En parkeringsinventering som genomförts visar på en högre efterfrågan under dagtid på vardagar. Den högsta parkeringsefterfrågan visar ett behov av ca 400 platser för de verksamheter som idag finns inom planområdet.

Parkeringsgaraget är idag öppet för allmänheten och erbjuder både korttidsparkering och abonnemangsparkering, inventeringen visar på en efterfrågan på 198 platser som till största del bedöms bestå av personer med andra ärenden i området.

Leverans- och avfallstransporter sker idag vid godsmottagningen på Lastgatan och i ett mindre logistikutrymme under DN-torget som angörs via ramp under parkeringshuset. I dag kan det uppstå stökiga situationer på Lastgatan till följd av hög belastning.

Gång- och cykeltrafik

De finns få tvärkopplingar inom planområdet men också i stadsdelen. Detta gör att det blir svårare att hitta gena, lätt-orienterade gångvägar, vilket ofta minskar attraktiviteten för gående. Gjörwellsgatan saknar bitvis fasader i direkt gatuliv, och kan därför upplevas som otrygg nattetid.

Kartbild med dagens cykelvägnät i Marieberg. Utdrag från Trafik-PM.

Västerbron är del av ett regionalt cykelstråk mellan Roslagstull och Hornstull, och används av många cykelpendlare. Inom Marieberg utgör även Gjörwellsgatan ett populärt cykelstråk mellan arbetsplats och bostad. Cykel- och gångstråket längs med Gjörwellsgatans norra sida är väl trafikerat av gående och cyklister, vilket ibland ger upphov till konflikter på grund av brist på utrymme samt otydlig utformning. På DN-torget korsar cykelbanan torgytan och kan misstas för en gångbana i sin utformning. Torgytan är belagd med gatsten och cykelbanan med tvärliggande plattare stenar, vilket gör att den uppfattas och används som gångbana.

Cykelparkering

Inom planområdet finns det ca 520 parkeringsplatser för cykel varav 310 platser finns i garage. Ca 255 parkeringsplatser finns i områdets närhet på gatumark. I dagsläget är antalet cykelparkeringsplatser underdimensionerat, vilket leder till att många cyklar står parkerade på andra fria ytor eller står felaktigt parkerade.

Kollektivtrafik

Närområdet har god kollektivtrafikförsörjning med två särskilt viktiga knutpunkter, Västerbroplan och Thorildsplan. Båda ligger i stadsdelens ytterkanter utan attraktiva länkar in i stadsdelen. Västerbroplan, som är vältrafikerad av flera busslinjer, ligger 200 meter väster om planområdet. Thorildsplans tunnelbana ligger ca 400 meter norr om planområdet och nås genom gångstråk i parkmiljö vilket kan upplevas som otryggt när det är mörkt. Utmed Gjörwellsgatan och Rålambsvägen finns hållplats för busslinjerna 1, 56, 61, och 91.

Störningar och risker

Elektromagnetiska fält

En elnätstation finns under mark i Gjörowellsgatan direkt söder om Trängkåren 7. Åtkomst till denna sker via det underjordiska garaget inom Trängkåren 7.

Förorenad mark

En översiktlig miljögeotekniskt markundersökningen har genomförts vilket visar på en måttlig föroreningsnivå inom området där endast halter och PCB och PAH påvisats i halter över känslig markanvändning. Detekterbara halter och klorerade kolväten har påvisats i markens porgas samt luft under byggnad dock i nivåer under Naturvårdsverkets riktvärden. Resultaten indikerar en mycket begränsad grundvattenströmning genom området.

Luftkvalité

Inom planområdet överskrider inga miljökvalitetsnormer för varken partiklar (PM10) eller kväveoxid (NO2).

Buller, vibrationer

Planområdet ligger inom influensområdet för flygbuller FBN 55 dBA enligt riksintressepreciseringen för Bromma flygplats och utsätts även för vägtrafikbuller från Gjörowellsgatan och Rålambsvägen med nivåer upp till 70 dBA (dygnsekvivalent).

Planområdet består av fyllnadsmassor ovan berg vilket inte tyder på risk för vibrationer i tillkommande byggnader.

Farligt gods

Närmaste transportled för farligt gods är Essingeleden (Primär väg) på ett avstånd om ca 270 m. På gatorna närmast planområdet får farligt gods inte framföras.

Planförslaget

Översiktsbild över planförslaget (Wingårds/Lundgaard & Tranberg)

Förslagets huvuddrag

Planförslaget innebär att fastigheterna utvecklas med nya kontor, handel och service, nya stråk och kopplingar-, och fler mötesplatser. Inom planområdet ligger två byggnader som är välkända i stadens siluett, DN-skrapan och SvD-huset. Planförslaget innebär att befintlig bebyggelsen tillhörande tidningskvarteret, bland till största delen bevaras och dess kulturmiljövärden skyddas.

Ny bebyggelse föreslås på tre platser inom området. I södra delen av fastigheten Trängkåren 6 rivs ett kontorshus från 1990-talet som ersätts med en ny hög byggnad (Eken) som inordnas i Mariebergs ortogonala planmönster och kompletterar Mariebergs kluster av stora och höga byggnader. Det befintliga parkeringsgaraget söder om Signalparken rivs och ersätts av ett nytt kontorshus (Signalhuset), som utformas för att möta bostads- och kontorsbebyggelsen samt intilliggande stadsrum. Tidningshusets västra del byggs till och på (Krönikan), och blir en samtida pendang till Månlandaren.

Gjörwellsgatan utvecklas som huvudgata med bland annat bredare gång- och cykelbanor. Nya och befintliga platsbildningar

utmed Gjörwellsgatan utvecklas till platser för aktivitet och vistelse. Tidningskvarterets centrala plats, DN-torget, blir bilfritt och utvecklas och stärks med utåtriktade byggnader med verksamheter i bottenvåningarna.

Området får fler kopplingar och förbättrad orienterbarhet genom att Lastgatan, ett viktigt stråk i nord-sydlig riktning som kopplar de centrala delarna till tunnelbanan i norr och Mariebergsparken och vattnet i söder, utvecklas som ett mindre trafikerad gångfartsområde med möjlighet till utåtriktade verksamheter i bottenvåningen. Signalgränd förlängs och kopplar Rålambsvägen med Gjörwellsgatan genom att befintligt parkeringshus rivs. Signalparken får därmed en ny entré från DN-torget och Gjörwellsgatan.

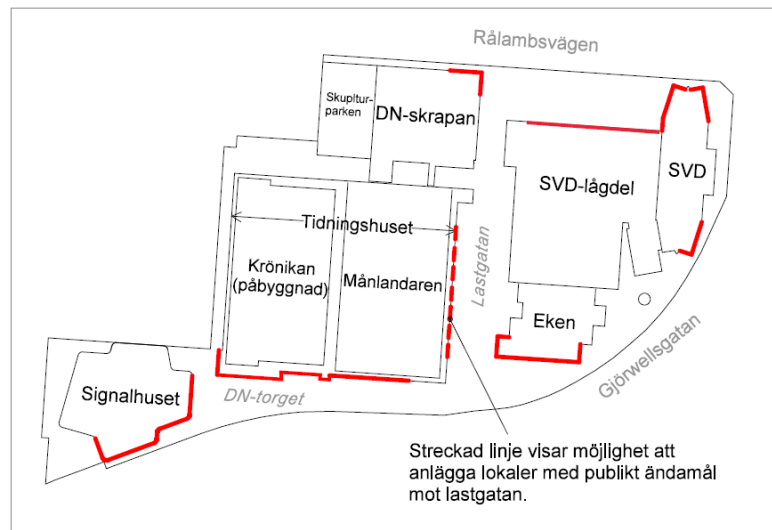
Tidningskvarteret i sitt läge centralt i Marieberg med bebyggelseförslaget. Nya och förstärkta kopplingar i och till omgivningen (Landskapslaget).

Markanvändning inom planområdet

För befintlig bebyggelse inom båda fastigheterna medges kontor- och centrumändamål. Inom Trängkåren 7, medges även verksamheter under mark.

Den nya bebyggelsen avses huvudsakligen användas till kontor med möjlighet för såväl små som stora företag att etablera sig. Inom Trängkåren 7, i Signalhuset, medges hotellverksamhet. I bottenvåningarna finns lokaler med möjlighet att etablera olika verksamheter såsom restauranger, handel, café, co-working ytor, träning eller liknande. Planbestämmelsen centrumändamål preciserar i vilka delar av fastigheterna krav ställs på att publika lokaler ska finnas.

Med lokaler för publika ändamål avses sådan kommersiell eller offentlig service som är besöksintensiv och tillgänglig för allmänheten under vedertagna öppettider. Exempel på sådana verksamheter är butiker, caféer, gym eller bibliotek. Dessa verksamheter ska vara utåtriktade och berika Gjörrwellsgatan och Lastgatan. Centrumändamål möjliggör även utbildningslokaler för vuxenutbildning eller liknande verksamhet utan behov av friyta.

Lokaler för publika ändamål ska finnas mot fasad i bottenvåning mot Gjörrwellsgatan och Rålambsvägen. I bottenvåning mot fasad vid Lastgatan bör publika ändamål inrymmas.

Verksamheter tillåts under mark och syftar dels till att säkerställa att befintlig bilverkstad får finnas kvar, dels till att möjliggöra för nya verksamheter. Handel med skrymmande varor är inte tillåtet då det inte bedöms lämpligt med verksamheter som medför omfattande trafik eller ett stort parkeringsbehov. De verksamheter som vid en bygglovsprövning kan anses vara lämpliga är sådana som är förenliga med bostäder och kontor i en tät stadsbygd, dvs. verksamheter som inte ger upphov till olägenheter i form av lukt, buller eller ljus-störningar.

Arkitektonisk idé

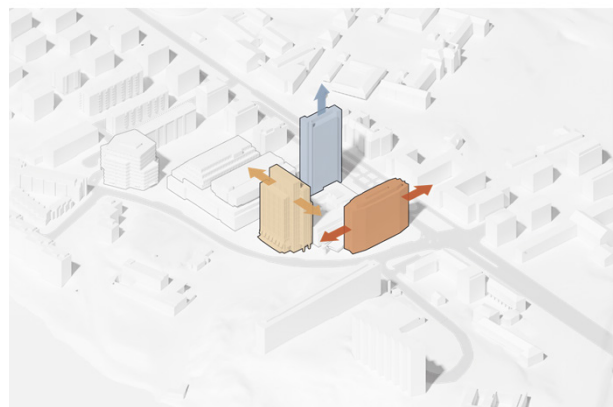
En utveckling av Tidningskvarteren utgår från att skapa en stadsdel med egen identitet och en ny attraktiv målpunkt i en unik del av Stockholms innerstad. Nya byggnadsvolymer blir ett nytt historiskt lager som förhåller sig till platsens kulturmiljövärden och genom högkvalitativ arkitektur berikar stadens siluett. Tidningskvarterens tidigare slutna kvarter ska öppnas upp och utvecklas till en inbjudande plats för människor att leva och verka i. En utveckling av området tillför fler människor på platsen, bättre serviceunderlag och bättre förutsättningar för stadsliv.

Förhållningssätt och övergripande principer

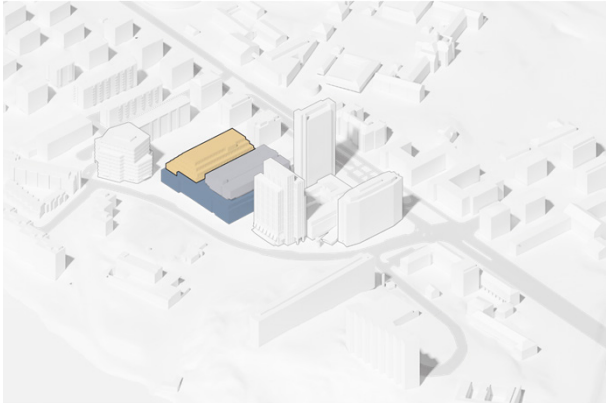
Nedan beskrivs förhållningssätt och övergripande principer i förslaget som förstärker den arkitektoniska idén.

Nya byggnadsvolymer blir ett nytt lager som stärker Tidningskvarteren och skapar förutsättningar för en levande stadsdel. Genom att öppna upp nya stråk och utveckla befintliga stärks kopplingar inom och genom området. Platser och parkrum blir tydligare definierade.

En ny hög byggnad bygger med sin placering och riktning vidare på Mariebergs stadsbyggnadsmönster med vinkelställda volymer i det stora landskapet. DN-Skrapan är fortsatt den tydliga dominanten.

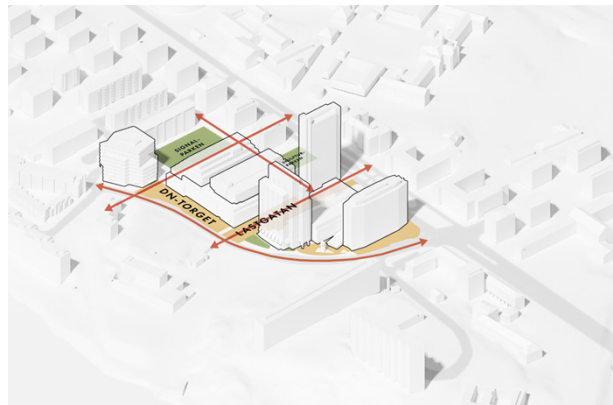
Tidningshuset får en samlad och greppbar form genom rivningen av parkeringshuset. Påbyggnadens form kontrasterar mot månlandarens lätthet och balanserar upp den övergripande kompositionen.

Signalhuset (grön) blir friare format och förmedlar mötet mellan Tidningskvarteren och bostadsmiljöerna västerut och utgör på likt SVD-huset en hörnsten i entré till området.

Aktiva bottenvåningar stärker Gjørwellsgatan som stadsmässig gata. Stadsrum med tydliga fondmotiv bildar en serie platser av olika karaktär som blir till flikar längsmed gatans mjuka krökning.

Nya kopplingar förbinder väl definierade stadsrum

Mariebergs planmönster med stora skivor vinkelrätt placerade mot varandra stärks. Öst-västligt orienterade volymer är i huvudsak ljusa medan nord-sydligt är mörkare, den nya bebyggelsen ska inordna sig i denna relation (Wingårdhs).

Bilden ovan - Den nya byggnaden på Trängskåren 6 bildar tillsammans med DN-skrapan och de övriga befintliga stora volymerna en komposition synlig på långt håll. Placering, riktning och volymsuppbbyggnad syftar till att göra ett distinkt och läsbart avtryck i stadens siluett samtidigt som DN-skrapans roll som landmärke kvarstår (Wingårdhs).

Bilden ovan - Den nya byggnaden på Trängskåren 6 bildar tillsammans med DN-skrapan och de övriga befintliga stora volymerna en komposition synlig på långt håll. Placering, riktning och volymsuppbbyggnad syftar till att göra ett distinkt och läsbart avtryck i stadens siluett samtidigt som DN-skrapans roll som landmärke kvarstår (Wingårdhs).

Arkitekturprogram

Då stadskvaliteter inom planområdet, förutom markens anordnande, till stor del kommer att präglas av husens arkitektoniska utformning har ett arkitekturprogram tagits fram som förtydligar detaljplanens intentioner avseende gestaltning av bebyggelsen och platser och stråk.

Arkitekturprogrammet är framtaget gemensamt av staden och byggaktör. Den redovisar en gemensam, mellan parterna överenskommen ambitionsnivå inför projektets fortsatta bearbetning och genomförande.

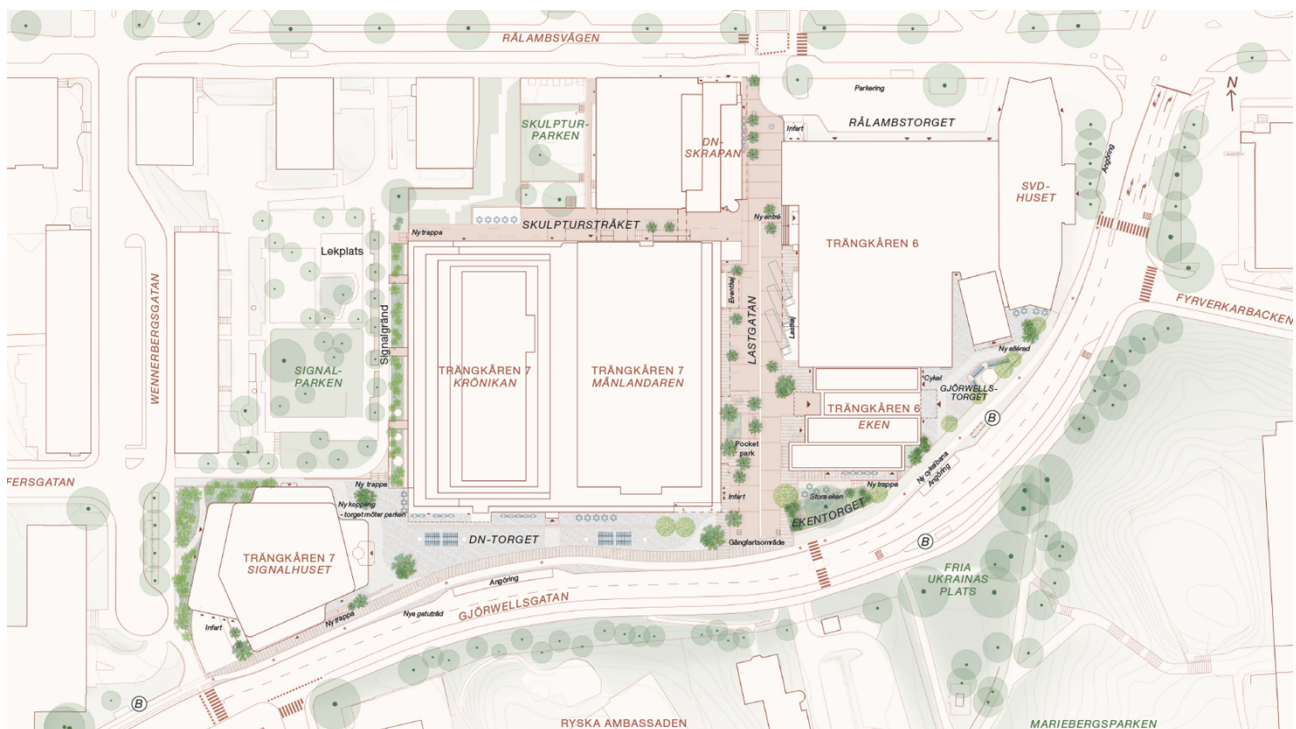
Ny bebyggelse

I detta avsnitt beskrivs tillkommande bebyggelse inom planområdet översiktligt. I arkitekturprogrammet redovisas utformning och gestaltning för bebyggelsen, platser och stråk mer ingående och ska därför läsas parallellt med denna planbeskrivning.

Ny bebyggelse föreslås på tre platser inom området och stärker kvarterets identitet och skapar förutsättningar för ett mer tillgängligt kvarter med lokaler i byggnadernas bottenvåningar med entréer till kontor och andra verksamheter.

Det nya höga huset inom Trängkåren 6 ("Eken") inordnar sig i det ortogonala planmönster och bildar tillsammans med större byggnader i Marieberg en komposition av höga- och/eller stora hus som är synliga på långt håll. Det nya huset söder om Signalparken ("Signalhuset") ligger i gränsen mellan bostadskvarteren i väster och kontoren i öster och utformas för att möte de olika bebyggelsekaraktärerna och stadsrum.

Tidningshusets västra del byggs till och på ("Krönikan"), och blir en samtida pendang till Månlandaren.

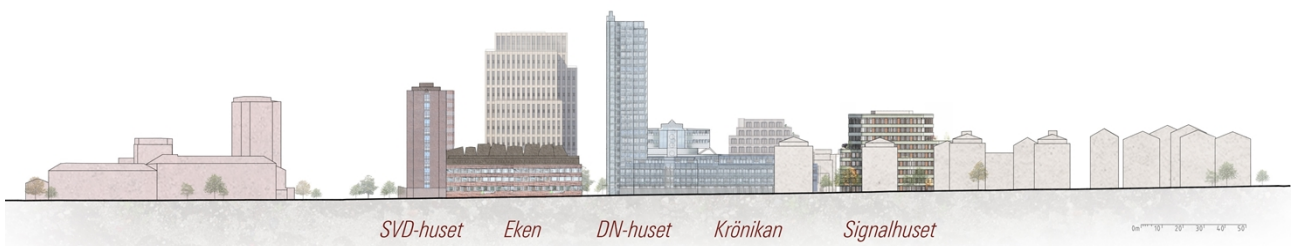
Situationsplan över förslaget (Landskapslaget).

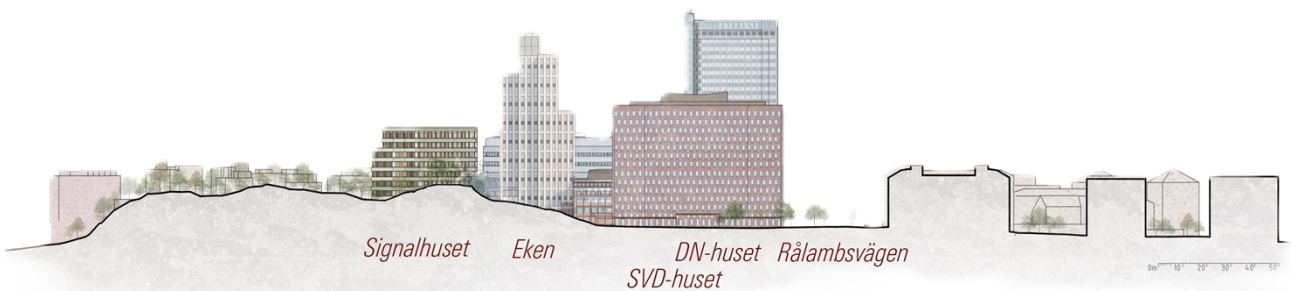
Elevation från söder (Lundgaard & Tranberg).

Elevation från väster (Lundgaard & Tranberg).

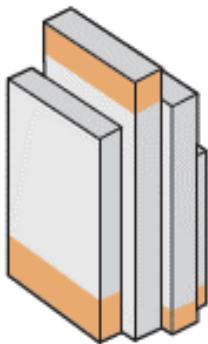
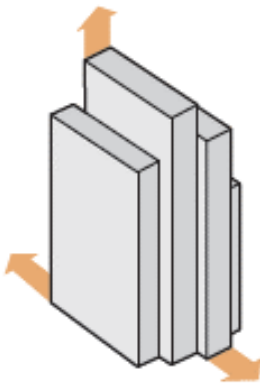

Elevation från norr (Lundgaard & Tranberg).

Elevation från öster (Lundgaard & Tranberg).

"EKEN" (Kontor, centrumändamål)
Arkitekt: Wingårdhs.

Högsta skivan i toppen markeras. Bottenvåningen markeras i olika höjder beroende på innehåll och funktion vilket stärker vertikaliteten (Wingårdhs).

"Eken" sett från öster. Bilden visar de fyra trappade, östvästlig orienterade skivor. Fasaden har ett vertikalt uttryck med dubbelvåningsmotiv (Wingårdhs).

I södra delen av fastigheten Trängkåren 6 placeras kvarterets nya höga byggnad som är 19 våningar hög. Byggnaden består av en trappad volym med fyra öst-västligt orienterade skivor som ger en reslig slank form. Fasadgestaltningen bygger på ett vertikalt uttryck med högresta fönster som binds samman över två våningsplan och en ljus keramik med vertikala ränder. Byggnaden byggs med en trästomme.

Bottenvåningen markeras genom större fönster, fast solavskärmning och bearbetning av fasadkeramiken. Särskilt markerad är bottenvåningarna i södra delen som gestaltas med en dubbelhög lokal för exempelvis restaurang.

Även husets högsta skiva markeras genom att de översta två våningar ges större glasytor och annan materialbearbetning som markerar en högt belägen lokal med möjlighet till takterrass. Längre ned finns takterrasser som kan användas av kontorshyresgäster. Takterrasser förses även med vegetation för fördröjning och hantering av dagvatten.

Runt byggnaden skapas mindre platsbildningar och entréplatser. Den nya entrén mot Gjörwellsgatan markeras med en portik. Mot Lastgatan tar byggnaden ett kliv ut och bidrar till att definiera Lastgatan som rum och entrén markeras med större skärmtak.

Den översta skivan markeras och innehåller en publik lokal med möjlighet till takterrass som planteras (Wingårdhs).

Fasad mot Lastgatan med markerad bottenvåning med annan materialbearbetning, fast solavskärmning och dubbelhög lokal (Wingårdhs).

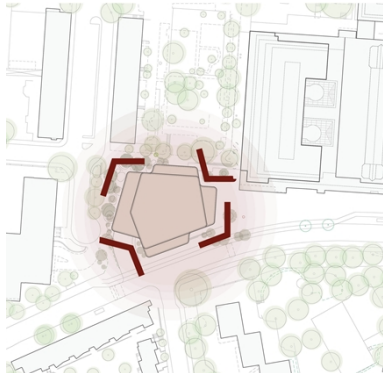
"SIGNALHUSET" (Kontor, hotell, centrumändamål)
Arkitekt: Lundgaard och Tranberg

"Signalhuset" sett från öster i foden av DN-torget. Bilden visar bland annat husets trappning och relation mot Tidningshuset och dess påbyggnad och nya öppningen mot Signal parken (Lundgaard och Tranberg).

Signalhuset ligger i gränsen mellan bebyggelse av olika karaktär och funktion och definierar övergången från Tidningskvarteret till bostadsområdet. Huset utgör början och slutet av Tidningskvarteret och ramar in Signalparken, DN-torget och Gjörwellsgatan.

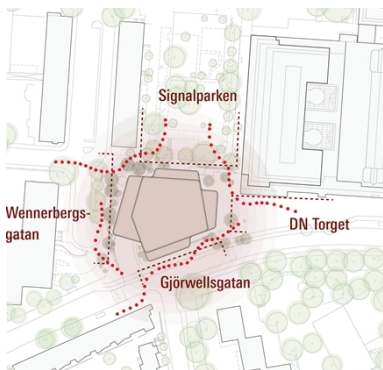
Signalhuset anpassar sig i skala och volym till olika förutsättningar, omgivningens bebyggelse och stadsrum samt sol- och vindförhållanden. Byggnaden har en varierad höjd där huset är som högst nio våningar men trappas ner mot omgivningen. Mot bostadsbebyggelsen i väst trappas huset ner till fyra respektive sex våningar och mot Gjörwellsgatan och DN-torget sju respektive fem våningar. Taken mot väster, öster och söder har takterrasser och taken förses med vegetation som ska vara synlig från gatan och bidra till fördröjning och hantering av dagvatten.

Byggnaden utformas med tydliga in- och utskjutande delar som ger generösa öppningar mot omgivningen (Lundgaard & Tranberg).

Byggnadens mjuka form ge ett intryck av en rotationspunkt som relaterar till sin omgivning i alla riktningar (Lundgaard & Tranberg).

Stadsrummen runt huset binds samman fysiskt och visuellt genom de nya kopplingarna (Lundgaard och Tranberg).

Fasaderna vinklade form med rundade hörn tillsammans med variationerna i höjd skapar goda förutsättningar för ett gott lokalklimat avseende vind och skugga och möjliggör för en större öppenhet mot Signalparken och bostadsbebyggelsen.

Fasaderna gestaltas med kontinuerliga bröstnings- och fönsterband som får ett varierat utseende på grund av husets varierande form. Bröstningsbanden utförs i ett material med vertikal reliefverkan. Bottenvåningarna är tänkta att framträda som öppna och välkomnande och byggnaden har inga baksidor, utan har entréer i alla väderstreck och mot alla omgivande stadsrum.

Vy från väster. Bilden visar bland annat husets trappning och öppningen mot bostadsbebyggelsen syns i bild (Lundgaard & Tranberg).

Bilden visar runda hörn, horisontella bröstningsband med vertikal reliefverkan samt fönsterband och uppglasad öppen bottenvåning. (Lundgaard & Tranberg)

"KRÖNIKAN" (Kontor, centrumändamål, verksamheter)
Arkitekt: Wingårdhs

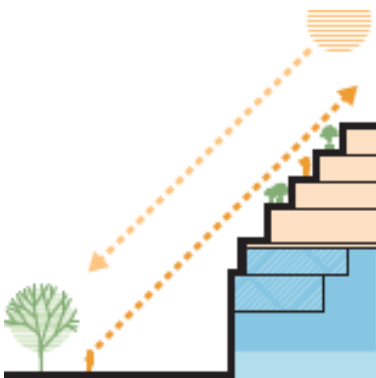

"Krönikan" sett från söder mot DN-torget. Bilden visar påbyggnadens trappning, den nya passagen mot Signalparken och det uppslåsade burspråket. Bottenvåningen aktiveras med lokaler. Tillbyggnaden ges material och kulör som harmoniserar med Tidningshuset (Wingårdhs).

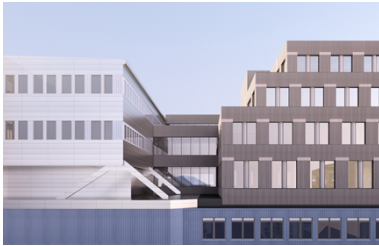
Inom fastigheten Trängkåren 7 till kommer Krönikan, som utgör en samtida pendang till Månlandaren och placeras på Tidningshusets västra del och består av både en tillbyggnad av tidningshusets bottenvåning och en påbyggnad. Huset är som mest 8 våningar högt.

Tillbyggnaden innebär att den befintliga lågdel på Tidningshuset förlängs ut mot Signalparken i två våningar och ges en fönstersättning, material och kulör som knyter sig an till Tidningshuset i blåa toner.

Påbyggnaden utgör en samtida pendang till Månlandaren och karaktäriseras av en bakåtrappad volym i alla väderstreck som bidrar till att balansera upp kvarterets övergripande komposition. Den trappade volymen bryter ned skalan mot Signalparken och den närmaste bostadsbebyggelsen och minimerar skuggning i parken. Trappningen ger möjlighet till takterrasser och vegetation för fördröjning och hantering av dagvatten.

Trappningen bryter ned skalan, släpper in ljus och minimerar skuggning i parken. Terrasser bidrar med grönska och liv.

Exempel på indragen förbindelsegång mellan Krönikan och Månlandaren (Wingårdhs).

Exempel på koppling mellan Tidningshuset och Signalparken (Wingårdhs).

Påbyggnadens fasad är ordnad med en repetitiv fönstersättning. Fasaden föreslås vara av trä, i en ljuskulör, med en vertikal relief med tydliga indrag och skuggverkan. Byggnaden utförs i huvudsak med trästomme.

Mellan Krönikan och Månlandaren medges förbindelsegångar, indragna från yttrafasadliv. Mot Signalparken möjliggörs för ett begränsat antal entrépunkter i form av spänger som kopplar nya öppningar i Tidningshuset mot parken.

När del av det befintliga Tidningshuset rivs skapas en ny öppning och koppling från DN-torget in till Signalparken. I detta hörn tillkommer ett uppglasat burspråk i två våningar som hanterar mötet mellan nya och befintliga fasaddelar. I markplan möjliggörs en ny lokal som vetter mot torget och passagen.

Vy från Signalparken mot öster. Till höger i bilden syns burspråket mot den nya passagen, utfyllnadsvåningens inordnande fasaduttryck (översta blåa våningen) samt trappningen med dess olika terrasser.

Påbyggnaden sett från norr mot Signalparken med nya öppningen mot DN-torget och Signalhuset i fonden (Lundgaard och Tranberg).

Skydd av befintlig bebyggelse och kulturmiljövärden

Bebyggelsen inom fastigheterna Trängkåren 6 och 7 och är sedan många år blåklassade (högsta kulturmiljöklassningen) av stadsmuseet och är framlyft som ett utpekade område inom riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården under temat den offentliga staden.

Utöver samhälls- och industrihistoriska värden är byggnaderna av arkitekturhistoriskt intresse. Det är här fråga om en framstående, både unik och samtidigt för tiden representativ, arkitektur av Paul Hedqvist, en av modernismens förgrundsfigurer inom svenska arkitektur respektive Anders Tengbom, en av de främsta svenska arkitekterna under 1940 - 70-talet.

Syftet med skydds- och varsamhetsbestämmelserna är att skydda byggnadernas kulturhistoriska värden och karaktärsdrag men samtidigt medge en funktionell användning och av dessa och möjliggöra vissa förändringar. Bestämmelserna syftar till att precisera de krav som behövs för att följa förvanskingsförbudet.

Eftersom byggnaderna inom fastigheten är blåklassade och utgör ett utpekade uttryck i riksintressebeskrivningen bedöms kulturvärdena i grunden vara så höga att många beståndsdelar får anses som väsentliga för kulturvärdena även om de inte är unika, särskilt formgivna eller bevarade i ursprungligt skick.

På grund av mängden byggnader, vilket resulterat i en mängd planbestämmelser, så hänvisar planbestämmelserna på plankartan till planbeskrivningen. Planbestämmelser samt beskrivning av värdebärande delar och karaktärsdrag för respektive byggnad samt mark och landskap, beskrivs i kommande kapitel och dessa är att likställa med planbestämmelser på plankartan.

Befintliga bebyggelsevolymerna inom planområdet förses med rivningsförbud och med skydds- och varsamhetsbestämmelser som omfattar byggnadens karaktärsbärande delar, exteriört och i vissa fall interiört. Skyddsbestämmelserna är av två olika karaktärer, dels med lydelsen *ska bevaras* dels med lydelsen *ska bibehållas*. Lydelsen *ska bevaras* fångar in bärande arkitektoniska uttryck som tex fönstersättning eller material (material långlivade och där behovet av underhållet är minimalt och där det inte bör finnas behov av ändringar).

Planbestämmelser med lydelsen *ska bibehållas* möjliggör att vissa byggnadsdelar är möjliga att ersätta. Det kan ha att göra med att vissa delar redan är utbytta, dvs inte är original eller att vissa delar endast har en begränsad livslängd och måste bytas ut. Originaldelar ska i möjligaste mån värnas. Ändringar ska utföras varsamt. Hänsyn ska tas till byggnadens karaktärsdrag och

värden ska värnas och bibehållas till sin utformning, material och kulör.

Ett flertal förändringar av fasader med mera har gjorts och delar är utbytta. Till exempel har glaspartier av byggbrons byts ut och till annat material och med annan detaljering. En generell bestämmelse *Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges* har införts för att möjliggöra återskapande av tidigare ändringar.

Fastigheten Trängkåren 6

Bebyggelsen inom fastigheten Trängkåren 6 utgörs av den ursprungliga anläggningen för Svenska Dagbladet från 1962, ritad av Anders Tengbom samt en tillbyggnad från 1991 som avses rivas. Anläggningen består, av en hög- och en lågdelen. Högdelen i 16 våningar har en säregen form med fasade gavlar, symmetrisk fönstersättning och ett skarpt takavslut. Genom lågdelen med sina kännetecknande fönsterband får anläggningen den för modernismen så karaktäristiska uppdelningen med en låg bas och en hög volym som reser sig på delar av fastigheten. Materialkombinationen tegel och koppar är starkt tidstypisk för 1960-talet. Lågdelen bär det industrihistoriska värdet med en uppglasad fasad som tidigare exponerade delar av tryckprocessen och med lastkaj mot lastgatan. Även byggnadernas roll som lokalcentrum i Marieberg under 60 år, med öppna bottenvåningar mot en mindre platsbildning där en bevarad ek symboliskt kontrasterar mot den moderna arkitekturen, är värt att lyfta fram. Exteriören är välbevarad bortsett från taklandskapet på lågdelen. Den indragna representationsvåningen har genomgått byten av fönster och dörrar. En tidigare öppen passage genom högdelen har byggts igen. Det finns ytterst begränsade värdefulla delar invändigt, det är i stort sett trapphusen som har kvar ursprunglig karaktär. Komplexet har anpassats för hyresgästerna och ändringarna har varit långtgående.

Nedan beskrivs värdebärande delar och karaktärsdrag samt planbestämmelser och bebyggelse, mark och anläggningar inom fastigheten Trängkåren 6. Text är att likställa med planbestämmelser på plankartan.

SVD-högdal

SVD-högdal.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker byggnaden:

- Indragen representationsvåning.
- Nätt takfot i koppar.
- Fasader av rött mälardalstegel i koppskift med gavlar i enbart löpskift.
- Symmetriskt placerade fönster med förskjutna fönsterrader. Fönsterbröstningar i brännlackerat glas.
- Burspråk på gavlar.
- Bottenvångsfasad av chamotte, sockel av röd granit, listverk ovan bottenvåning och bleck i koppar. Glaspärtier i byggbrons eller bronsliknande utförande.

Burspråk och dörrparti i byggbrons vid gavel. Chamotteklädda pelare, listverk av koppar mellan.

Fasadfack med sockel i polerad granit, glaspazier (med eller utan dörrar) i byggbrons eller bronsliknande utförande, kopparplåttäckt del, överljusfönster. I fasad-fack som ursprungligen var öppen portik är sockeln högre.

Representationsvåning med fasader av tegel, ursprunglig falsad kopparplåt och stora fönster (utbytta).

Takfot/taksarg i koppar vid takterrass.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r1 Byggnad får inte rivas.
- q1 SVD-högdels byggnadsvolym får inte ändras.
- q2 SVD-högdels arkitektoniska uttryck ska bevaras avser högdelens tegelfasader och fönstersättning, bottenvånings fasad av chamottestavar, indragen översta våning med fasader i tegel, plåt och stora glaspazier.
- q3 SVD-högdels arkitektoniska uttryck ska bibehållas undantagen bottenvåning där nya håltagningar för dörrar är möjligt, avser: högdelens takfot i koppar, fönsterbröstningar av brännlackerat glas, bottenvånings fasad med sockel av granit, fönster- och dörrpartier med profiler av byggbrons, listverk ovan bottenvåning och bleck i koppar. Nya håltagningar för dörrar är möjligt i Högdelens bottenvåning.
- k1 Fönster ovan bottenvåning ska utformas lika ursprungliga fönster avseende indelning, dimensioner och material samt i bronsliknande kulör.

- k2 Vid ändring av bottenvånings fönsterpartier ska särskild hänsyn tas till befintlig fönsterindelning, profiler, material och kulörer. Nya dörrar ska anpassas ifråga om kulör, mått och detaljering.

SVD-lågdal

SVD-lågdal.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker byggnaden:

- Nätt takfot i koppar och lutande taksarg av kopparplåt runt lågdalens påbyggda översta plan.
- Fasader av rött mälardalstegel med fönsterband med kontinuerliga bleck av koppar.
- Uppglasad butiksfasad mot norr med längsgående skärmtak och med sockel i röd granit. Ursprungliga fönsterpartier i byggbrons.

Butiksvåning. Skärmtak viktig för karaktären. Sockel i polerad granit, ursprungliga fönsterpartier i byggbrons.

Fasad i butiksvåning uppdelad av vertikala fält av aluminium-panel.

Uggle på fasad mot Gjörwellsgatan, medflyttad från Klarakvarteren.

Tryckerifönster mot Gjörwellsgatan med stor betydelse som industrihistorisk markör. Har ändrats, oklart i vilken omfattning.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r3 Byggnad får ej rivas undantaget vid möte med ny bebyggelse.
- q4 SVD-lågdels arkitektoniska uttryck ska bevaras avser: tegelfasader med fönsterband, tryckerifönster i fasad i öster (får ej sättas igen eller förses med utvändigt solskydd) och uppglasad butiksfasad mot norr. Byggnadsanknuten konst i form av uggle ska bevaras på fasad mot Gjörwellsgatan. Åtgärder får vidtas som kan vidmakthålla och förbättra dess skick.
- q5 SVD-lågdels arkitektoniska uttryck ska bibehållas undantagen bottenvåning där nya håltagningar för dörrar och fönster är möjligt avser: fönster och fönsterbandens indelning och bleck, sluttande takfot i skivtäckt koppar och taksarg, längsgående skärmtak utmed butiksfasad (gäller förekomst och utsträckning, takets utförande är förändrat), sockel av granit. Lastkaj med skärmtak mot Lastgatan (gäller förekomst), anpassningar får göras. Typen av fribärande tak ovan lastkaj med kraftig kant i plåt är ursprunglig och är vägledande för framtiden.
I lågdels bottenvåning mot Lastgatan är nya håltagningar för dörrar och fönster möjligt, och mot Rålambsvägen är nya håltagningar för dörrar möjligt.
- k3 Vid ändring av bottenvånings fasad mot Lastgatan ska ta särskild hänsyn tas till befintliga fönsterband.
- k4 Vid ändring av bottenvånings fasad med butiksfönster mot Rålambsvägen ska särskild hänsyn tas till ursprunglig fasadindelning och material. Ursprungligt är fasadens sockel i polerad granit uppdelad av

vertikala fält av aluminiumpanel och fönsterpartier i byggbrons. Nya dörrar och fönster ska anpassas till ursprungliga ifråga om kulör, mått och detaljering.

- k5 Fönster ovan bottenvåning ska utformas lika ursprungliga fönster avseende indelning dimensioner och material.
- k6 Tryckerifönstret får endast utgöras av metallprofiler med bronsliknande karaktär och genomsiktligt glas.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

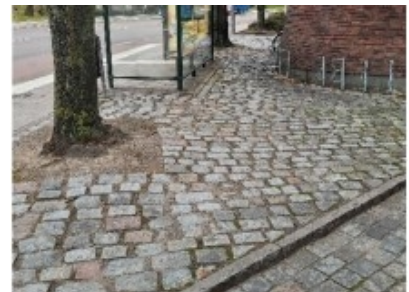
Skyltar får endast placeras på SvD-husets högdal och lågdal inom tät del av fasad mellan bottenvåningens dörr- och fönsterpartier och fönsterradens nedre kant på första våningen samt på tät del av fasad precis under takfot på SvD-husets högdal.

Mark och landskap

Landskapet inom anläggningen karaktäriseras av 1960-talets strikta landskapsarkitektur med stor andel hårdgjorda ytor och enstaka gröna inslag som kontraster. Detta är särskilt tydligt i fråga om den ek som står vid Rålambsvägen och som kantas av ett rustikt planteringskar. Stor gatsten är ytterligare ett exempel på 1960-talets förkärlek för ansemliga dimensioner och tyngd i landskapsarkitekturen. Tornet illustrerar hur ventilationstekniken blir en självklar och utrymmeskrävande del i byggandet under efterkrigstiden.

Ventilationstorn i tegel och kopparplåt.

Storgatsten i olika format och mönster.

Eken.

Naturstensmur vid ek.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r4 Ventilationstorn får inte rivas.
- q6 Ventilationstornets arkitektoniska uttryck ska bevaras.
- q7 Planteringsytan med murar och krön av granit runt eken (vid Rålambsvägen) ska bibehållas.
- k7 Markbeläggning av storgatsten ska inom fastigheten Trängkåren 6 och till minsta del utgöra markbeläggningen i anslutning till ventilationstorn och tryckerifönster.

Fastigheten Trängkåren 7

DN:s komplex är en stark manifestation av den ”tredje statsmakten” i form av journalistik, ungefär samtida med Radio- och TV-staden. Komplexet består av DN-skrapan med lågdel, Tidningshuset, och Månlandaren samt ett parkeringshus (som avses att rivas). DN-skrapan har stor betydelse för stadsbilden, inte minst kvällstid. Den har en självklar plats i historien om byggandet av riktigt höga byggnader i landet. Paul Hedqvist är en arkitekt som haft mycket stor betydelse för Stockholms stadsbild och han har ritat en annan komponent, Skatteskrapan, i det remarkabla höghusbyggandet i Stockholm under perioden 1955-65. I denna grupp av höga byggnader bedöms ofta att DN-skrapan är den arkitektoniskt mest lyckade med en skickligt komponerad volym som dessutom är kryddad med utropstecken som det uppglasade utrymningstrapphuset som ger associationer till en penna och den snurrande ljusskylten. Byggnadens fasadbelysning är en viktig del av dess unicitet. Entrén med Lennart Rodhes konstverk och den exklusiva prägeln i inre foajé och hisshall med marmor, granit och eleganta hissfronter har höga värden och utgör en av de mest påkostade miljöerna i Stockholm från 1960-talet. Skärmtaket längs bottenvåningen mot lastgatan har en fint bearbetad form och utgör en viktig del av hur

byggnaden möter gatan och besökaren. Skärmtaket vid entrén samt karuselldörrarna vid entrén är omgjorda.

DN-skrapans lågdel gör att kompositionen blir renodlat modernistisk, en karaktär som förstärks av Skulpturparken - en Sunken garden är en idé lika internationell som höghuset. Det finns få strama trädgårdsanläggningar som denna med planteringskar bevarade i någorlunda ursprungligt skick. Här är den även späckad med konst och utgör ett helhetsverk, mycket väl integrerad med byggnaderna och med DN:s historia.

Nedan beskrivs värdebärande delar och karaktärsdrag samt planbestämmelser och bebyggelse, mark och anläggningar inom fastigheten Trängskåren 7. Text är att likställa med planbestämmelser på plankartan.

DN-skrapan med lågdel

DN-skrapan.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker DN-skrapan:

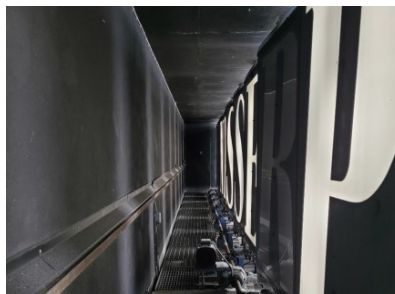
- Uppbruten planform, volymkomposition med olika skivor, indragen fasad med balkonger vid hörn.
- Skarpt avslut uppåt, nätt plåtinklädd takfot, smidesräcke på insidan av taksargen på översta yttertak. Balkong- och terrassräcken med klara glasfyllningar. Ursprunglig terrassbeläggning av kvadratiska ofärgade betongplattor på översta yttertak. Utrymningstrapphus med fasader av aluminium och glas med avslut i form av plåthuv som gör att det påminner om en kulspetspenna.
- Fasader av blå och vit chamotte med ljusgrå fog.
- Utfackningspartier av aluminium, glas, blå bröstningsskivor samt ljuslådor för fasadbelysning.
- Indragen fasad på långsidorna på våningsplanet under de roterande bokstavsskyltarna med glaspartier och räcken.
- Roterande bokstavsskyltar i form av upplysta ljuslådor.
- Uppglasad bottenvåning med ursprungliga smäckra aluminiumprofiler. med två olika typer av eloxeringar samt nödutrymningsdörr.
- Sockel av grå granit. Skärmtak längs högdelens bottenvåning med kantskoning i vit chamotte.

Utrymningstrapphusets nedre del. Fasad i glas och aluminium. Exponerad vitmålad skorsten och smidesräcke. Belysningslösning på trapploppets undersida.

Skärmtak med utmed bottenvåning med mönstergjuten under-sida i vit betong.

Belysta och roterande bokstavsskyltar i metall och plast, bakomliggande putsad fasad i svart

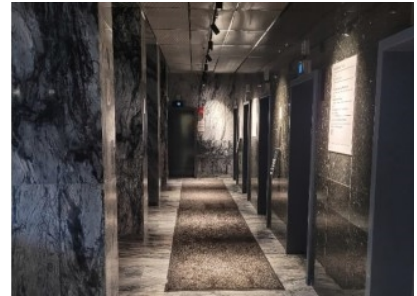
Fönstrens insida, karmar och bågar av trä, tidstypisk profilering och ursprungliga glas. Fönsterbänkar

kulör. Ursprunglig elektromekanisk styrning.

Entréhall med golv och väggbeklädnad av marmor och Lennart Rodhes keramiska konstverk Dag och Natt.

utbytta.

Hisshall i bottenvåning med golv- och väggbeklädnad av marmor, hissfasad av svart granit. Hissar med ursprungliga om-fattningar av aluminium med ursprungliga skjutdörrar och hisskorgarnas emailjerade plåtar, unika för varje hiss, samt hisshallar från vån 1 tr och uppåt med golv av jämtländsk kalksten och ursprungliga aluminiumglaspartier.

Lågdelen.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker lågdelen:

- Indragen övre våning med pergolaliknande skärmtak. Terrassräcken med glasfyllningar.
- Fasader av blå och vit chamotte med ljusgrå fog.
- Utfackningspartier av natureloxerat aluminium, genomsiktligt glas och blå bröstningsskivor i glas samt ljuslådor för fasadbelysning.

- Uppglasad bottenvåning med ursprungliga smäckra aluminiumprofiler med två olika typer av eloxeringar. Sockel av grå granit.

Lågdelen som visar på många av de övergripande karaktärsdragen: Uppglasad bottenvåning, partier av natureloxerat aluminium med glasningslist i avvikande kulör, chamottefasader med ljusgrå fog, utfackningspartier med fönster, bröstningsskivor och belysningslådor, terrassräcke av stål och glas, pergolaliknande skärmtak.

Ursprungliga aluminiumglaspartier och sockel i granit.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r1 Byggnad får inte rivas.
- q8 DN-skrapan med lågdels byggnadsvolym ska bevaras.
- q9 DN-skrapan med lågdels arkitektoniska uttryck ska bevaras avser: fasader av chamotte, indragen fasad på långsidorna med glaspartier och glasträcken, fönsterpartiernas indelning, smidesräcken på takterrassen, bottenvåningens öppna och glasade karaktär med sockel i granit, ursprungligt skärmtak längs högdelens bottenvåning, utrymningstrapphusets fasader och interiör samt lågdels pergolaliknande skärmtak ovan den översta indragna våningen.
- Entréhall med marmorgolv, väggbeklädnad av marmor och granitbeklädnad i foajén, bottenvåningens hisshall och kromade detaljer. Konstverket Dag och Natt av Lennart Rodhe ska bevaras.
- q10 DN-skrapan med lågdels arkitektoniska uttryck ska bibehållas undantagen bottenvåning där nya håltagningar för dörrar är möjligt, avser: nätt plåtinklädd takfot på olika taknivåer samt smidesräcke på insidan av taksargen på översta yttertaket, balkong- och terrassräcken med klara glasfyllningar, ursprunglig

terrassbeläggning på översta yttertaket, utfackningspartier, bottenvåningens ursprungliga aluminiumglaspartier och nödutrymningsdörr, hissar och huvudtrapphus interiört.

Belysta och roterande bokstavsskyltar med text Dagens Nyheter och Expressen och bakomliggande putsad fasad ska bevaras.

Nya håltagningar för dörrar är möjligt endast i lågdelens bottenvåning.

- k8 Nya öppningar för dörrar i lågdelens bottenvåning ska inordnas i den övergripande pelarkonstruktionen. De ska utföras i natureloxerat aluminium och anpassas till ursprungliga ifråga om kulör, mått och detaljering.
- k9 Fönsterpartiernas inre delar av trä med ovanliggande utrymme för fasadbelysning i överkant ska värnas och bibehållas.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

På DN-skrapan samt Tidningshuset får skyltar endast placeras i kant på skärmtak. Befintlig skyltning på fasad mot lastgatan får finnas.

Tidningshuset

Tidningshuset.

Tidningshuset är ett svåröverskådligt komplex som redan från början varit avsett att kunna växa. Den ursprungliga delen är tämligen välbevarad bortsett från att det är svårt att förstå att lastbilar kört genom byggnadens bottenvåning. Här finns också det tydliga gestaltningsmässiga släktskapet med DN-skrapan som är viktigt för förståelsen av verksamheten på platsen. Årsringen i blå profilerad plåt som ligger som ett lager ovanpå den ursprungliga volymen är enkel till sin karaktär men tidstypisk. Fasad mot Signalparken har förändrats i samband med tillbyggnad för en expansion av tryckeriet som aldrig blev av. De stora fönsterpartierna mot parken är relativt sentida och bedöms inte ha särskilda kulturvärden. Även fasader mot norr och söder har ändrats i omgångar. Byggnaden har stor betydelse för de industrihistoriska aspekterna i kvarteret, något som konkretiseras av lastkaj med skärmtak samt av vaktkur. De arkitektoniska guldkornen håller mycket hög nivå, det gäller Expressens entré med det tillhörande trapphuset slitsat mellan tunga chamottevolymen och delar av skärmtakskonstruktionerna.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker byggnaden:

- Ursprunglig volym med fasader av blå chamotte med ljusgrå fog. Utfackningspartier av natureloxerat aluminium, genomsiktligt glas och blå bröstningsskivor i glas.
- Fasad av blå profilerad plåt på våning ovan ursprunglig volym med tät regelbunden fönstersättning.
- Södra fasaden, solitärt glasat burspråk våning 3, glasat trapphus som kopplar samman glasfasaden med Månlandaren. Vertikalt glasparti i närheten av Expressens skylt, gyllene geting monterad på fasad. Uppglasad bottenvåning. Sockel av grå granit. Expressens ursprungliga entré och utkragande skärmtak.

Vertikalt fönsterparti med ursprungligt helglasat burspråk i bottenvåning i natureloxerat aluminium och glas. Expressens skylt i form av gyllene geting.

Uppglasat trapphus med ursprungliga aluminiumprofiler med tillägg i band-plåt. Trapphusets interiör: kalksten på trappor och golv, trappornas utformning, räcken och handledare.

Expressens entré. Konstverk i form av Expressens logotyp i relief i vitbetongstavar på fasad, granitskivor på mark, pelare av vitbetong, skärmtak i koppar som fortsätter interiört, ursprungliga nätta metallglaspartier, senare tillägg vindfång och entrédörr med trycke.

Vaktkur vid Lastgatan. Sockel, fasader och dörr bedöms ha särskilda värden, tak och installationer på tak omfattas ej. Lastkaj med många ändringar av kaj och fasad, oklart hur mycket skärmtaket ändrats.

En av två reliefer av Sivert Lindblom på fasad mot norr.

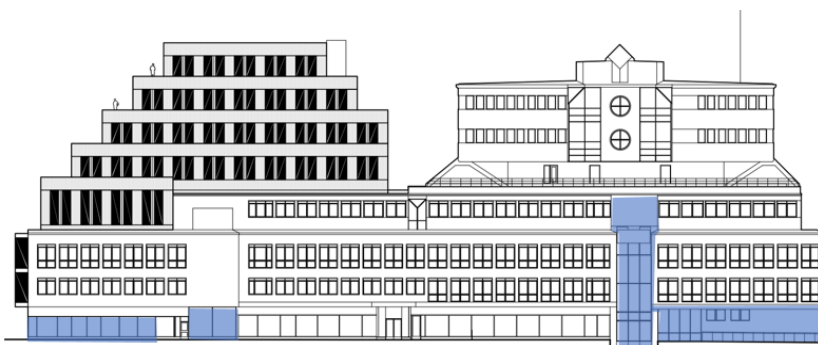

Förbindelsegång i två plan med fasader av vit chamotte, fönsterpartier av aluminium och glas med bröstningar i grått glas. Nätt takfotsinklädning. Undersidan av gången är förändrad.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r2 Byggnad får inte rivas enligt illustration 3.
- q11 Tidningshusets arkitektoniska uttryck ska bevaras avser: fasader av blå chamotte och fönstersättning, Expressens ursprungliga entré (pelare, skärmtak, markbeläggning, relief, dörrparti och vindfång), uppglasat trapphus i södra fasaden med tillägg i grå bandplåt och trapphusets invändiga volym och utformning. Vertikalt glasparti i fasad med burspråk i bottenvåning tillhörigt trapphus i närheten av Expressens. Expressens skylt i form av gyllene geting monterad på fasad mot söder. Konstverk på bottenvåningens fasad mot norr, väggrelief av Sievert Lindblom i metall föreställande människohuvuden.
- q12 Tidningshusets arkitektoniska uttryck ska bibehållas undantagen bottenvåning där nya håltagningar för dörrar och fönster är möjligt, avser: fasad av plåt, fönster och

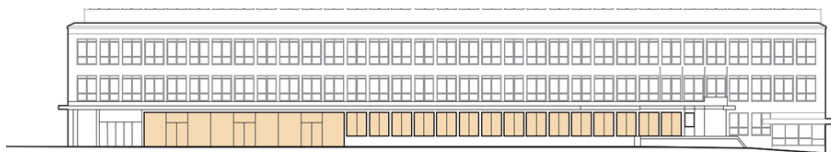
fönstersättning på våning ovan ursprunglig volym, utfackningspartier i chamotteklädd fasad, solitärt glasat burspråk på vån 3 tr mot söder, vaktkur på östra sidan och förbindelsegång (som sammankopplar Tidningshuset med DN-skrapans lågdel). Lastkaj, skärmtak ovanför lastkaj och pergolaliknande skärmtak (gäller till typ och utformning). Anpassningar av lastkaj och skärmtak ovanför lastkaj får göras. Ursprungliga aluminiumglaspartier i bottenvåning mot Gjörwellsgatan ska värnas, se illustration nedan.

Elevation som visar ursprungliga partier i bottenvåning (markerat med blått).

Nya håltagningar för dörrar och fönster är möjligt i bottenvåning utmed lastgatan och utmed Gjörwellsgatan. I bottenvåning och våning 1 tr mot skulpturparken är håltagning för dörrar möjligt.

- k10 Nya öppningar för dörrar och fönster i bottenvåningsfasad mot Lastgatan ska inordnas i den övergripande pelarkonstruktionen se exempel nedan

Exempel på nya öppningar för dörrar och fönster i olika omfattningar som inordnas i befintliga byggnadens pelarkonstruktion (Wingårdhs).

- k11 Nya öppningar för dörrar och fönster i bottenvåningsfasad mot Gjörwellsgatan ska anpassas till ursprungliga ifråga om kulör, mått och detaljering.
- k12 Glaspartier i bottenvåningen ska utföras i natureloxerat aluminium. Huvudentré Gjörwellsgatan 30 får utföras i avvikande material.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

På DN-skrapan samt Tidningshuset får skyltar endast placeras i kant på skärmtak. Befintlig skyltning på fasad mot lastgatan får finnas.

Månlandaren

Månlandaren är ett välbevarat byggnadsverk från den postmoderna eran och från ett 1980-tal. Månlandaren är ett så specifikt byggnadsverk att det blir mycket känsligt även för små ändringar eller byten av material, den riskerar då lätt att förlora sin unicitet och sitt tidstypiska uttryck. Den är konsekvent i sin arkitektur, fint flätad med huset under, ett unikum vad gäller Stockholms många påbyggnader. Den har en tidstypisk interiör med en kontorsmiljö uppbyggd kring en ljusgård och konstnärliga inslag.

Månlandaren. Södra fasaden.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker byggnaden:

- Takfot rundad i rostfri stålplåt som ger en markant skuggning. Sadeltaksformad lanternin.
- Fasad av fasadplåt i konvex form.
- Fönsterbanden, i delar utökade i höjd med plåtklädda enlufts-fönster och täta delar i grålackad plåt.
- Utkragande hisshallsfasad med runda fönster mot söder

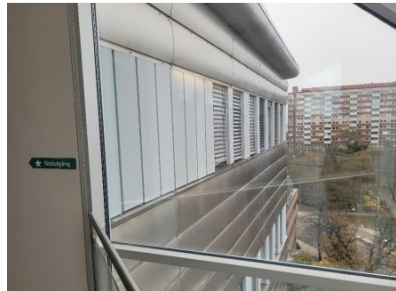
- Förbindelsegång till DN-skrapan, indrag i gaveln mot norr.
- Stödben klädda i rostfri plåt.

Månlandaren, stödben och räcken, fasadplåtar, fönsterband, glasad förbindelsegång till DN-skrapan och teknikutrymmen på tak.

Glasad förbindelsegång till DN-skrapan, indrag i gaveln mot norr.

Fasadplåtar i konvex form, fönsterband i lackerad plåt, solavskärmning i form av utvändiga persienner, rundad takfot.

Ljuscgård med entresoler och mosaikpelare. Ur förundersökning White.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r2 Byggnad får inte rivas enligt illustration 3.
- q13 Månlandarens volym ska bevaras.
- q14 Månlandarens arkitektoniska uttryck ska bevaras avser: fasader med fönsterband, glasad mittdel med cirkelformade fönster, indrag mot norr med cirkelformade fönster.
- q15 Månlandarens arkitektoniska uttryck ska bibehållas avser: fasad, takfot och stödben i rostfri plåt, fönsterband med enluftsfönster och täta delar i plåt. Sadelstaksformad lanternin med metallglaspartier och täta delar av plåt, invändiga delar av konstruktionen ska på tidstypiskt sätt vara vita. Förbindelsegång till DN-skrapan, Månlandarens interiör med ljuscgårdens entresollösning med ursprungliga räcken, hisshall och trapphus i södra

delen, mosaikklädda pelare och mönstrade kakelplattor ska värnas och bibehållas.

k13 Nocktäckning lanternin ska utföras av stålplåt.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

Mark och landskap (Skulpturparken)

Skulpturparken, ritad av den framstående landskapsarkitekten Walter Bauer, är en stram parkanläggning som till stora delar är underbyggd med DN-kvarterets underjordiska delar. Parken är uppbyggd i flera olika nivåer med granittrappor emellan där den nedersta delen utgörs av en dammliknande rundel. Parken är samgestaltad med byggnaderna genom utförandet med påtagliga inslag i chamotte. Chamotten finns på murar, ventilationstorn och i planteringskar. Komplementmaterialet i parken är skiffer (markbeläggning), ett tidstypiskt material som stämmer överens med 1960-talets förkärlek för äkta och beständiga material och som ger fin kontrast till chamotten. Växtligheten är dels koncentrerad runt rundeln, dels till planteringskar i betong, chamotte eller skiffer. Mellan vissa planteringskar finns ursprungliga träbänkar. Andra sittmöbler har tillkommit senare. En mur med grind gör parken halvprivat och skyddar från nordanvindar. I södra delen förekommer också murar (som tidigare avskilde parken från en lastgata) och ett ventilationstorn. Konstnärliga inslag förekommer rikligt.

- Bronsrelief ”Tidningspojken” av Stig Blomberg, mot parken på insidan.
- Bronsrelief ”Härolden” av Carl Fagerberg samt utrustad med svart skjutgrind i smide.
- Skulptur ”Nova” av Arne Jones, utförd i svarteloxerad aluminium och placerad i Skulpturparkens nedre del.
- Granitskulpturer av korparna Hugin och Munin.

Skulpturparken har delvis förnyats och delar mot flerfamiljshuset är inte lika känsliga för förändring. Spången i stål som leder från Rålambsvägen till södra delen av parken har tillkommit under 2010-talet.

Skulpturparken, vy mot norr och Rålambsvägen.

Värdebärande delar och karaktärsdrag som särskilt utmärker Skulpturparken:

- Park samgestaltad med kringliggande byggnader genom materialet chamotte, finns på murar, ventilationstorn och planteringskar. Markbeläggning i skiffer.
- Parken består av olika nivåer med granittrappor emellan.
- Lägre del med dammliknande rundel, vattenspel, skulptur och grönska.
- Spång i västra delen av parken (ej ursprunglig).
- Mur i norr med grind som avgränsar mot Rålambsvägen. Konst på ut och insida av mur. Bänkar samt planteringskar utmed insida mur.
- Mur samt ventilationstorn i söder. Konst på ventilationstorn. Bänkar och planteringskar utmed mur.

Mur mot gatan med Stig Blombergs "Tidningspojken".

Insida mur mot Rålambsvägen, skjutbar smidesgrind, planteringskar i chamotte med bänkar spända mellan.

"Härolden", insida mur mot Rålambsvägen.

Arne Jones skulptur Nova, placerad i dammanläggning. Vattenspelet är inte längre i drift.

Inre mur med planteringskar och ventilationstorn. Skiffer i oregelbundet mönster på mark.

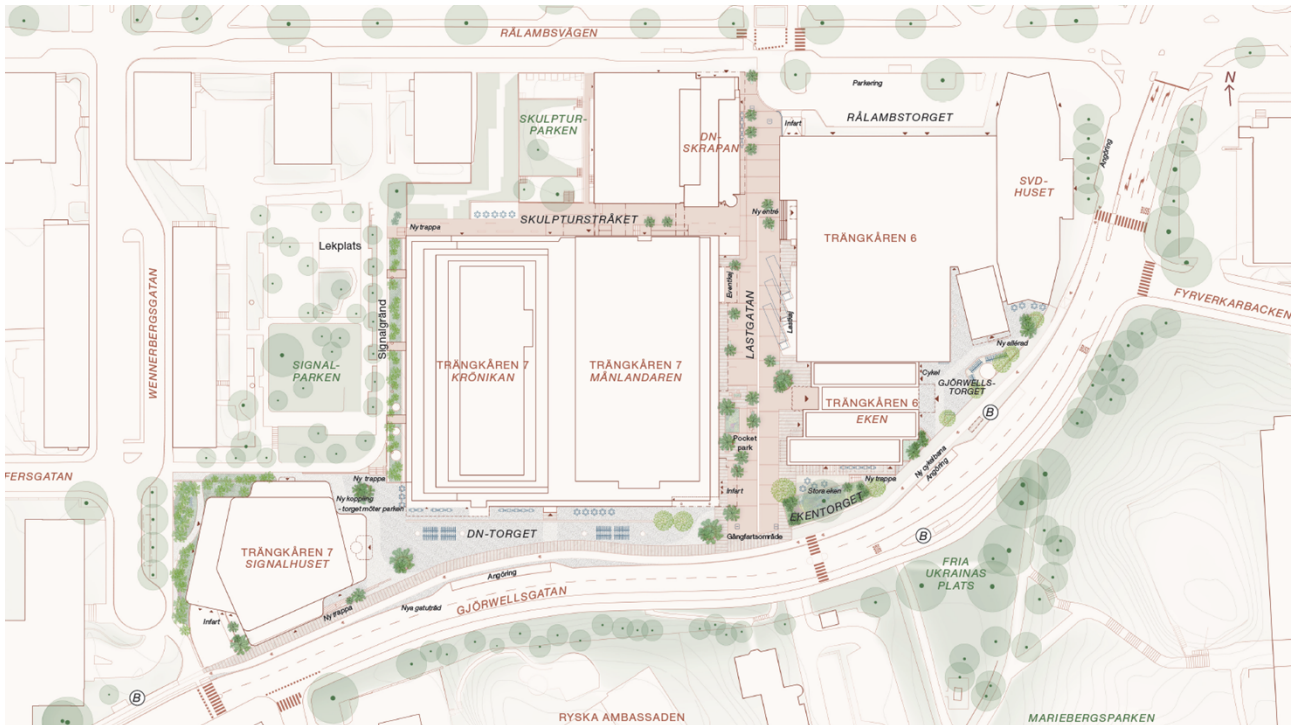

Ventilationstorn med Hugin och Munin, utförda i granit.

Skydds- och varsamhetsbestämmelser:

- r1 Byggnad får inte rivas. (Parken är sammanbyggd med bjälklag och Dn-kvarterets underliggande utrymmen och är därmed att betrakta som byggnad).
- q16 Skulpturparkens arkitektoniska uttryck ska bevaras avser parkens olika nivåer, ursprungliga trappor, planteringskar, ventilationstorn, avgränsningar i form av murar samt befintlig konst (ska bevaras på ursprungliga platser, åtgärder för att vidmakthålla eller restaurera konstverkens skick får utföras).
- q17 Skulpturparkens arkitektoniska uttryck ska bibehållas avser mur mot Rålambsvägen med skjutgrind i smide, planteringskar i chamotte respektive skiffer, bänkar spända mellan planteringskaren, ursprungliga smidesräcken, mur i norra delen sammanbyggd med ventilationstorn.
- k14 Markbeläggning ska utgöras av skiffer av samma typ, dammliknande rundel ska utgöras av ingjuten kullersten.

Mötesplatser och stråk

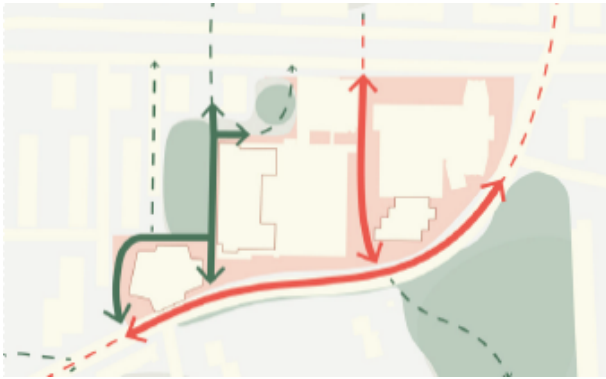

Situationsplan över förslaget (Landskapslaget).

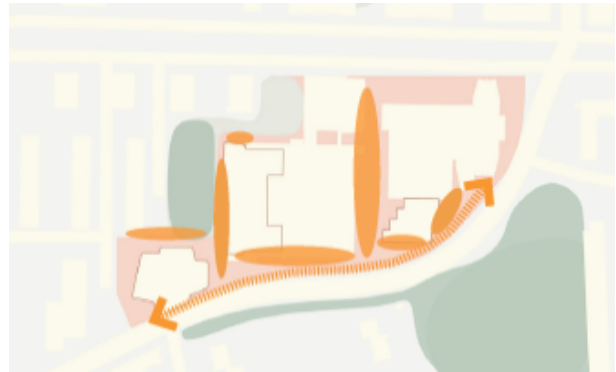
Tidningskvarterens offentliga rum utvecklas i form av urbana och gröna stråk. De urbana stråken byggs upp av Lastgatan, DN-torget och Gjörvellsgatan. De utformas för att vara levande och vistelsevänliga, tillgängliga med god framkomlighet för fotgängare och cyklister, med levande bottenvåningar.

Nya gröna stråk utvecklas och kopplar sig mot stadsdelens befintliga parker och gröna stråk. En ny koppling mellan DN-torget och Signalparken tillgängliggör olika gröna rum. De gröna stråken byggs upp av stråk längs Signalhuset, längs Signalparken och Skulpturparken. Gröna värden förstärks även utmed Gjörvellsgatan och torget. De gröna stråken utformas för att vara levande och tillgängliga och präglas av stadsgrönska.

Nedan beskrivs övergripande principer i förslaget för utvecklingen av mötesplatser och stråk.

De urbana (röda linjer) respektive det gröna stråken (gröna linjer).

Offentliga platser och stråk som utvecklas (orange).

Karaktärer för att bygga vidare på. Lastgatan och skulpturstråket utvecklas med sammanhängande golv längs befintlig gjutjärnsränna (gröna linjer). DN-torget och Ekentorget utvecklas som stentorg (blålinjer)

Allmänna parker kopplas samman med kvarteret genom nya gatuträd och kvartersgrönska.

Cykelbana, cykelstråk, cykelparkering respektive infart till cykelrum.

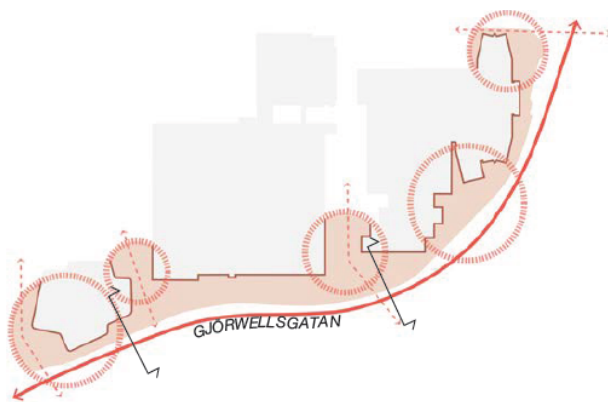

Logistik för fordon med gator (linjer), gångfartsområde (streckad linje), infarter till garage (cirkel), angöringszoner (grå) respektive busshållplats (blå).

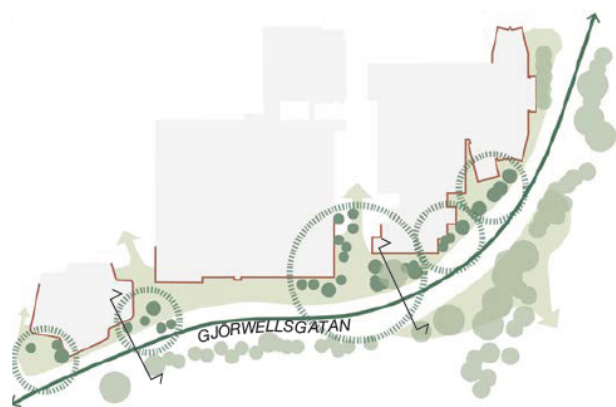
Gjörwellsgatan

Gjörwellsgatan utvecklas som huvudgata med större ytor för gående och cyklister och att befintliga torg och nya platser kan utvecklas för vistelse. Förslaget innebär att tidigare trafikutor frigörs för gående och cyklister och att området går från att vara en halvindustriell miljö till ett levande stadsrum i en mänskligare skala.

Ny grönska inom Tidningskvarteret binder ihop platser och stråk och nya träd utmed Gjörwellsgatan stärker gatans gröna karaktär. Tidningskvarterets nya bebyggelse orienteras tydligt mot Gjörwellsgatan med tillgängliga torg, tydliga entréer och aktiva bottenvåningar som kan bidra till ett mer aktivt stadsliv och förbättrad orienterbarhet.

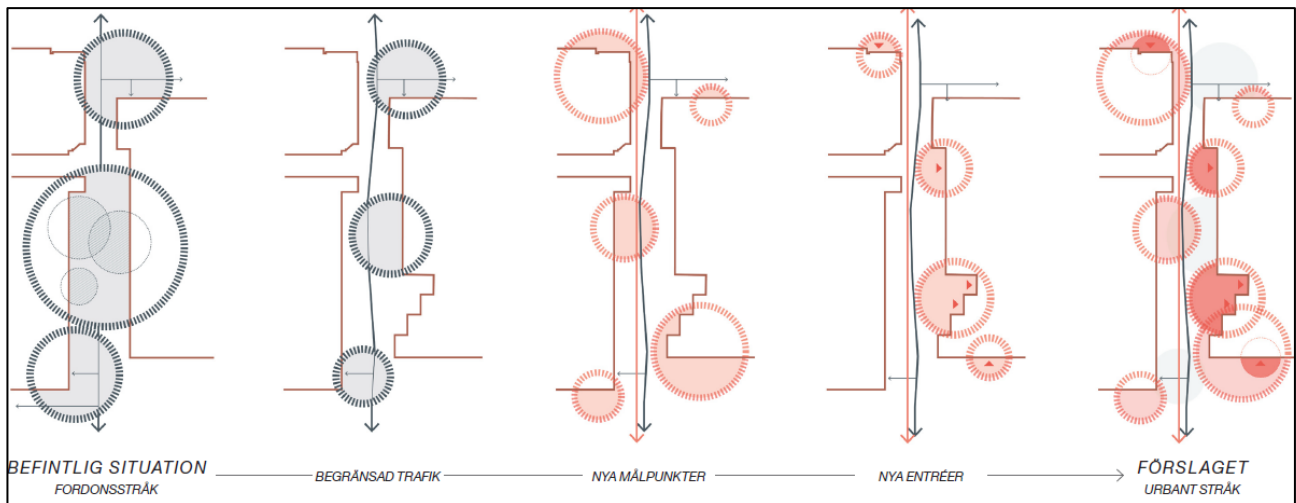
Tidningskvarteret integreras med Gjörwellsgatan. Fasadernas "flickighet" skapar dynamik mot gatans sammanhållna stråk.

Tidningskvarterets grönska binder samman platser och stråk med omkringliggande parker. Nya trädrader stärker Gjörwellsgatans gröna karaktär.

Lastgatan

Lastgatan utformas som gångfartsområdet och ett multifunktionellt och flexibelt urbant stråk med plats för olika händelser och funktioner. Lastgatans funktion idag som zon för inlastning begränsas och befintlig markparkering utgår. Utformningen syftar till att fordonshastigheter hålls nere och att fotgängares trafiksäkerhet främjas. Lastgatan utformas med tydliga och väldefinierade entréer Lastgatan utformas för enkelriktad trafik och möte mellan motorfordon möjliggörs på några få delar. Dagens fyra lastkajer mot Trängkåren 6 byggs om till tre och lastkajen vid Trängkåren 7 utgår.

Principdiagram för hur Lastgatan utvecklas till ett gångfartsområde och urbant stråk.

Lastgatans utveckling till ett urbant stråk genom Tidningskvarteret (Wingårdhs).

DN-torget

DN-torget blir ett bilfritt torg med bebyggelse med utåtriktade verksamheter i bottenvåningarna. Garageramper som idag dominerar torget utgår och istället möjliggörs en ny sydvänd plats med attraktiva sittplatser och uteserveringar på torget. En ny förbindelse genom Trängkåren 7 till Signalparken möjliggörs i nordväst. Föreslagen gestaltning av torget bygger vidare på öppenhet och nära kontakt med byggnadernas glasfasader. Gestaltningen av torget bygger vidare på det befintliga smågatstensbeläggning, naturstenshällar och tydligt definierade cykelbana.

Ekentorget och Gjörwellstorget

Ekentorget, söder och öster om nya Trängkåren 6 blir en ny och grön entréplats för Tidningskvarteren. Platsen präglas av den stora eken som bevaras och de mindre platser som finns längs det avlånga torget. Runt den stora eken skapas förutsättning för nya planteringar och en grön för vistelse och uteservering. Torgytan följer gatans lutning och på vissa ställen uppstår plantering längs sittbara stödmurar mot gångbanan. En gradängtrappa från gatuhörnet närmast byggnaden skapar ett direkt gångstråk in till Tidningskvarteren och lokalen i bottenvåningen.

Vy mot Ekentorget (Wingårdhs).

Gjörwellstorget blir en ny entréplats i öster vid huvudentrén till nya Trängkåren 6 med utåtriktade verksamheter i bottenvåningen. Tillsammans med befintligt SvD-hus, fd matsalsbyggnaden och ventilationstorn i tegel skapas ett förnyat offentligt rum. Entréplatsen görs bilfri och dess gestaltning bygger vidare på den befintliga storgatstensbeläggningen. Befintliga lindar på platsen flyttas eller ersätts av nya alléträd då gatan byggs om.

Signalparken

Förslaget innebär en ny koppling mellan Signalparken, DN-torget och Gjörwellsgatan. Här tillförs ny grönska, en större öppenhet till parken med nya framsidor som bidrar till ett mer levande parkstråk längs Signalparken. DN-torget övergår till parken med en generös terrängtrappa och längs Signalhusets norra fasad finns en tillgänglig koppling på allmän platsmark mellan DN-torget och parken. I hörnet mellan Tidningshuset och Signalhuset planteras nya träd och en ny bred grusgång in till Signalparkens anläggs. Längs Tidningshuset följer en nedsänkt yta för ljusintag till lokaler samt hantering av dagvatten. Längs stråket anläggs nya planteringar och vid parkens norra del kopplas Signalparken samman med Skulpturparken genom en ny trappkoppling.

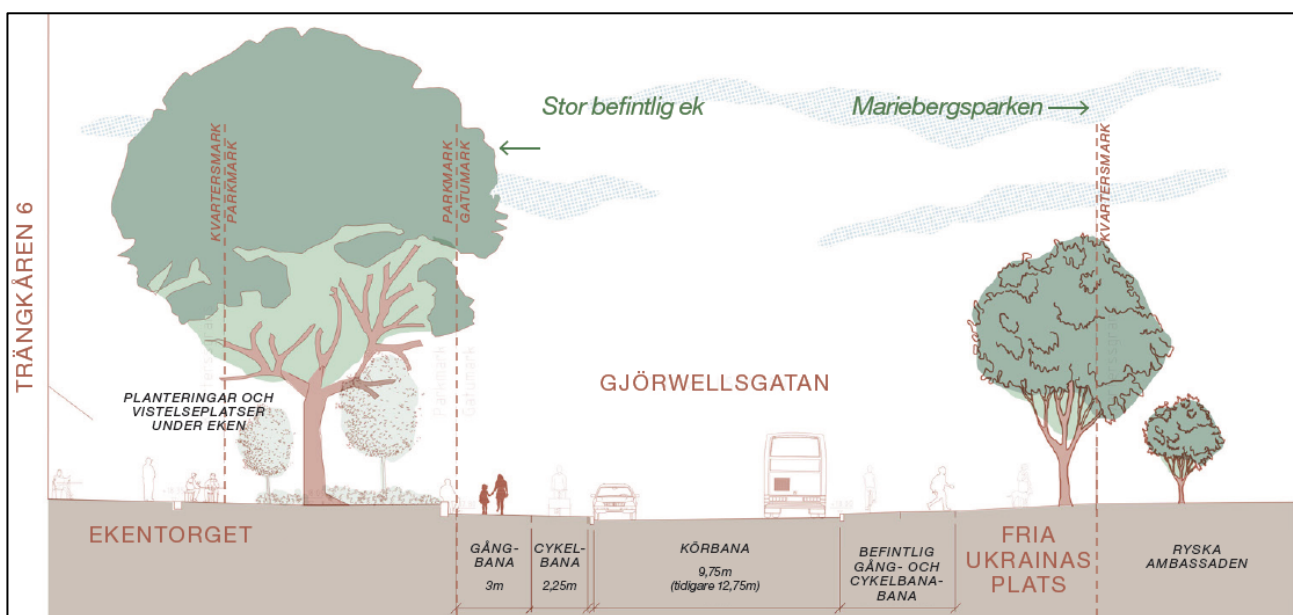
Vy från Signalparken mot den nya öppningen mot DN-torget (Lundgaard och Tranberg).

Entrétorget vid SvD-huset.

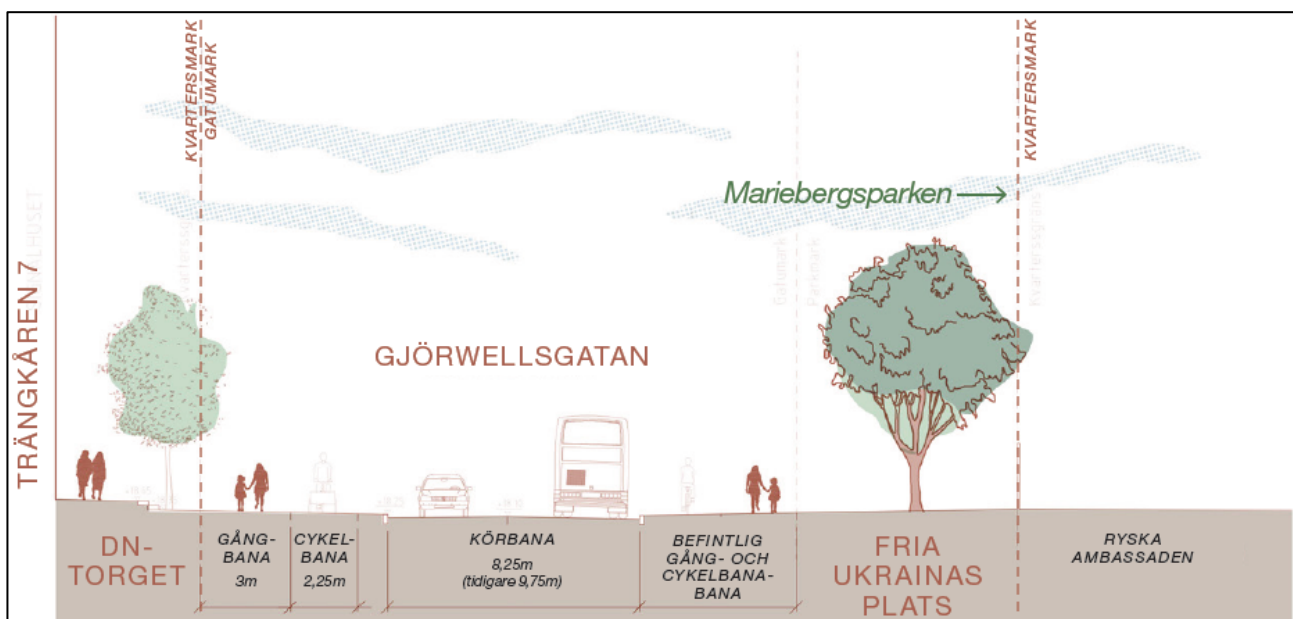
Entrétorget är förplatsen till SvD-huset. Cykelparkeringen omdisponeras så att vistelseytor skapas och en stadsmässig karaktär skapas med hårdgjorda ytor, omhändertagna detaljer och gröna inslag.

Gator och trafik

Planförslaget innebär inga nya allmänna gator inom planområdet men innebär däremot en förändrad utformning av Gjörwellsgatans sektion. Principutformningen innebär en breddad cykelbana till 2,25 meter och gångbana till 3,0 meter men en avsmalnad körbana som följd. Befintlig mittlinje, bombering, profil och höjdsättning på Gjörwellsgatan behålls lika så de funktioner som finns idag på denna sträcka på Gjörwellsgatan.

Principsektion Gjörwellsgatan vid Ekentorget.

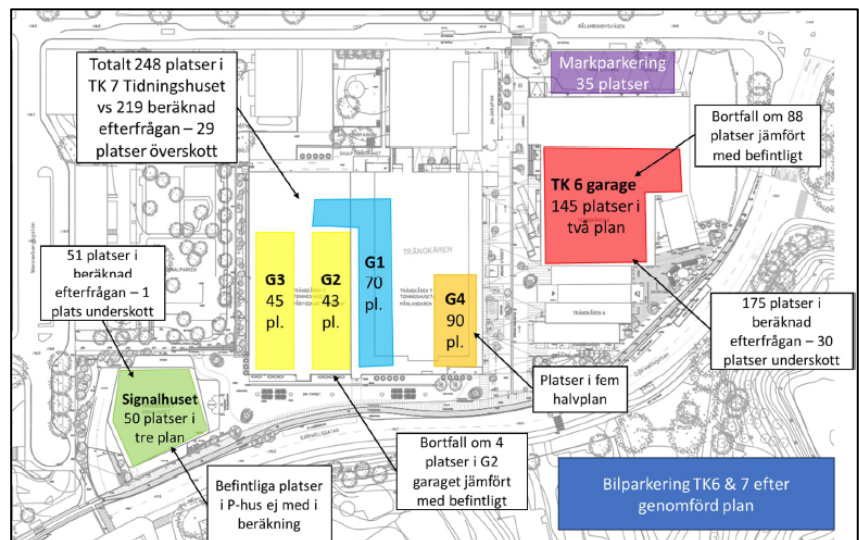

Principsektion Gjörwellsgatan vid DN-Torget.

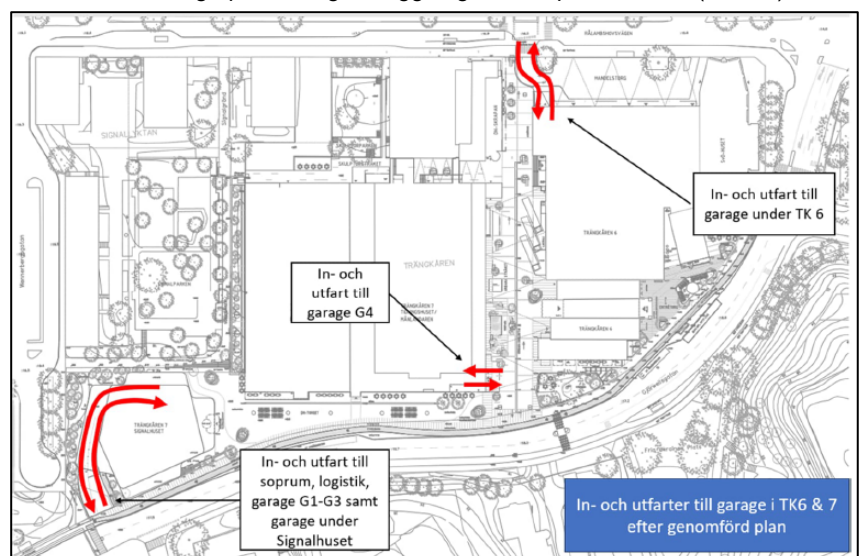
Bilparkering

Planförslaget innebär en förändring av parkeringslösningar inom området. Framförallt då det befintliga parkeringsgaraget ersätts med nybebyggelse och att markparkering utmed Lastgatan tas bort. Förslaget innebär även en förändring av antalet platser i övriga garage inom Tidningskvarteret.

Projektets parkeringstal är beräknat till 3,5 platser per 1000 kvadratmeter BTA. Med ett parkeringstal på 3,5 landar det totala parkeringsbehovet för detaljplaneområdet på totalt 447 platser, jämfört med dagens ca 977 platser. All bilparkering sker i garage under mark, undantaget parkering vid butikslokalerna vid Rålambsvägen (35 markparkeringsplatser). In- och utfart till garagen sker vid Signalhuset (ca 200 platser), från Lastgatan (90 platser) och som idag från Rålambsvägen (ca 145 platser).

Karta över befintliga parkeringsanläggningar inom planområdet (Sweco).

Karta över in- och utfart till befintliga parkeringsanläggningar inom planområdet (Sweco).

Projektets parkeringstal bygger på beräknad efterfrågan för verksamheterna inom planområdet och jämförelse med närliggande projekt. För att inte rivningen av parkeringshuset ska få en allt för stor påverkan på boendeparkering i närområdet föreslås det att garageplatser hyrs ut till de boendena i området under kvällar och helger. Ev. överskott av parkeringsplatser kan hyras ut även dagtid till närboende.

För att motivera föreslaget p-tal och för att uppmuntra ett hållbart resande till och från arbetsplatserna samt att minska efterfrågan av bilparkeringsplatser åtar sig fastighetsägaren att genomföra följande mobilitetsåtgärder:

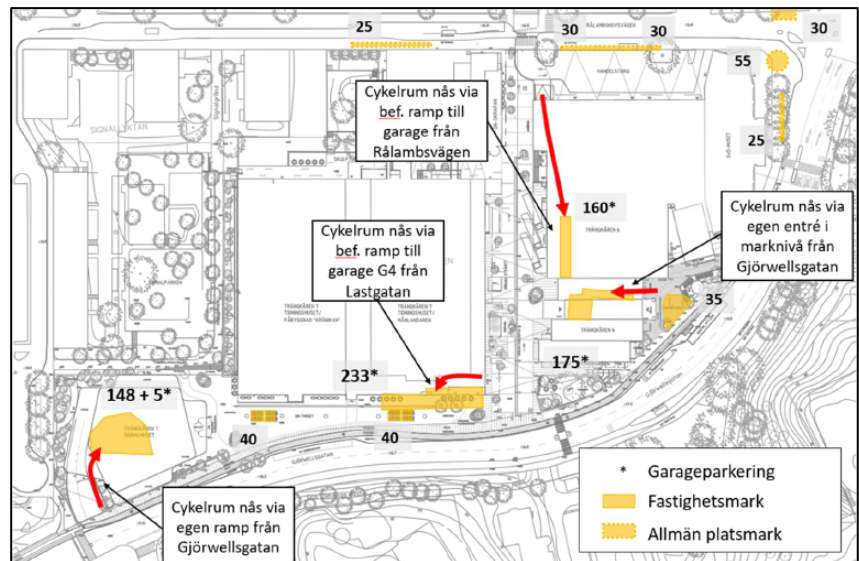
- Cykelvårdsstationer inomhus med cykeltvätt, cykelpump och verktyg.
- Laddstationer för laddning av el-cykelbatterier.
- Omklädningsrum med duschmöjlighet samt torkskåp.
- Löpande målgruppsanpassad information om fastighetens mobilitets erbjudande samt områdets möjligheter till resor utan privatägd bil.
- Flexibla parkeringsplatser.
- Kostnaden för bilparkering ska särredovisas för verksamheten.

För att ytterligare minska skillnaden mellan efterfrågade och tillgängliga parkeringsplatser och undvika problem som ökad söktrafik, felparkeringar med mera behöver det genomföras att utöver mobilitetsåtgärderna:

- Hyresgästerna höja parkeringsavgifterna för sina anställda.
- Ett parkeringsledningssystem införs.
- Garageplatser hyras ut till boende i området under kvällar och helger och överskott av parkeringsplatser kan hyras ut även dagtid till de boendena

Cykelparkering

Totalt inom planområdet planeras det för 944 parkeringsplatser för cykel. Av dessa är 520 befintliga platser. För de nya platserna gäller ett cykelparkeringstal på minst 10 platser per 1000 kvm BTA kontor och 20 platser per 1000 kvm BTA handelsverksamhet, motsvarade 346 nya platser och totalt 866 platser. Föreslagen innehåller 944 totalt med ett nettotillskott av 424 platser varav 411 i garage.

Karta över cykelparkeringsplatser inom och i anslutning till planområdet (Sweco).

Kollektivtrafik

Det befintliga busshållplatsläget i södergående riktning, vid Fria Ukrainas plats, finns kvar med justerad placering för att skapa utrymme bakom hållplatsläget för gång- och cykelbana. Hållplatsens utformning uppfyller Trafikförvaltningens krav för en glugghållplats. Precis efter hållplatsläget finns en angoringsplats.

Tillgänglighet

Cirka 10–15 (2–3 %) av parkeringsplatserna ska vara parkering för rörelsehindrade (rhp-plats). Platserna ska ligga nära och i tillgänglig anslutning till hiss och finnas i samtliga anläggningar för att säkerställa tillgänglighet till alla verksamheter på fastigheten. Möjlighet till rhp-platser utmed Lastgatan finns.

Teknisk försörjning

Vattenförsörjning, spillvatten

Vattenserviser från planområdet kan anslutas till befintligt ledningsnät.

Dagvatten

Enligt Stockholms stads riktlinjer och dagvattenpolicy dimensioneras dagvattenåtgärder för att fördröja och rena 20 mm dagvatten från hårdgjorda ytor inom de områden inom planområdet som omarbetas. Detta innebär en volym inom kvartersmark om 214 m³.

Fördröjning har anlagts där möjligheter finns, begränsat främst av underbyggd mark och därav begränsad tillgång till mark att nyttja för dagvattenhantering. Totalt anläggs 103 m³ fördröjningsvolym vilket inte uppnår åtgärdsnivån men är en stor positiv skillnad mot befintlig situation. Åtgärdsnivån uppnås inte på grund av begränsad tillgång till ytor för dagvattenhantering.

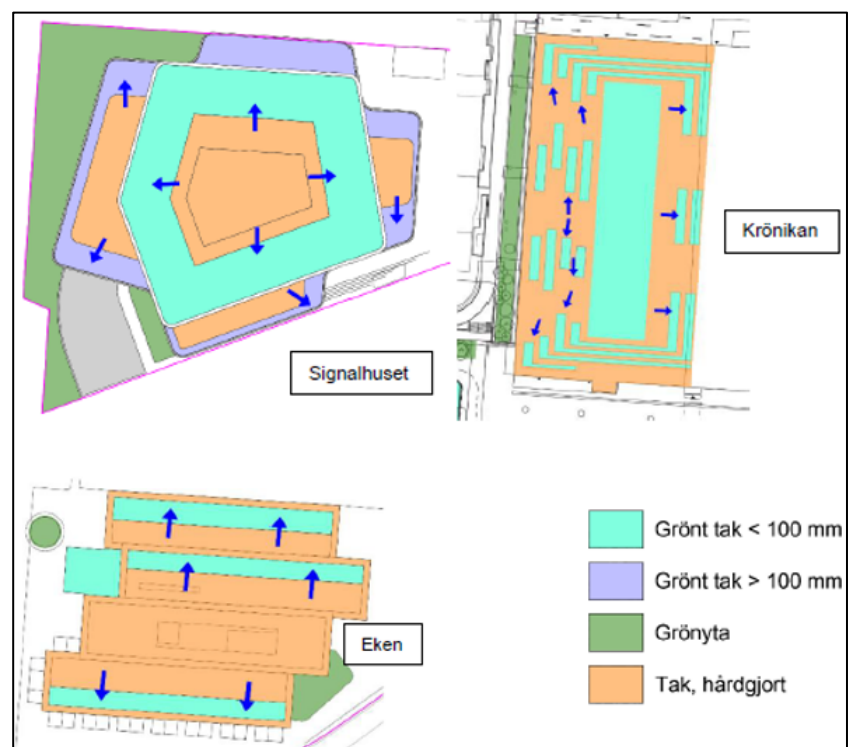
Inom planområdet föreslås gröna tak, planteringar med växtbäddar och förbättrad avledning av dagvatten. Åtgärderna innebär en större fördröjningsvolym jämfört med idag, att avrinningen minskar och att föroreningsituation förbättras och därmed även möjligheten att följa MKN i recipienten. Förslaget innebär inga dagvattenåtgärder inom allmän plats.

Dagvattenåtgärder kvartersmark

Inom planområdet tas dagvatten omhand på följande sätt:

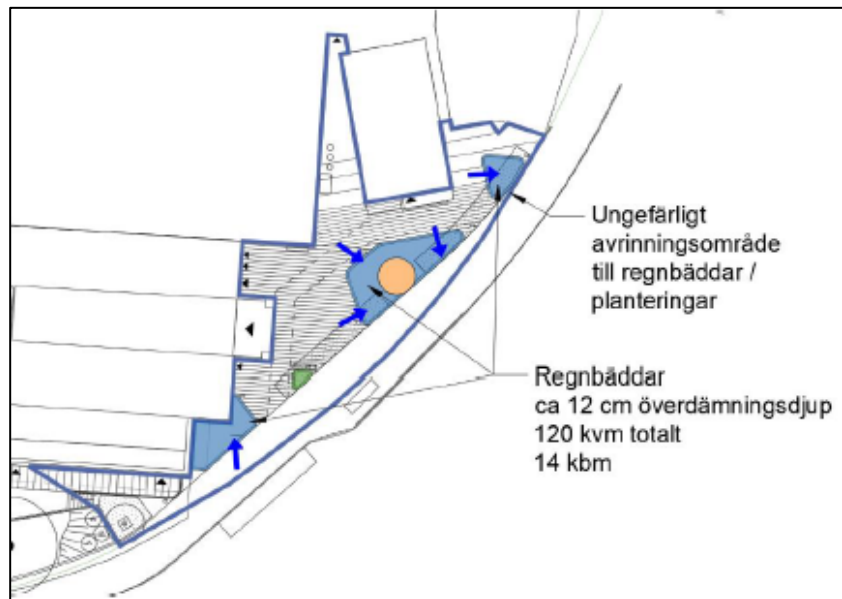
- På nya takytor anläggs större ytor gröna tak < 100 mm tjocklek samt > 100 mm storlek på Signalhuset i sydvästra delen av fastigheten Trängkåren 7. Signalhuset har ca 1070 m² gröna tak motsvarande ca 61 % av takytan. Krönikan har ca 1 485 m² gröna tak motsvarande ca 47 % av takytan. Eken har ca 310 m² gröna tak motsvarande ca 27 % av takytan.

Avrinning från hårdgjorda takytor avleds i första hand först till närliggande gröna tak innan avvattning till interna dagvattenledningar och därefter till kommunalt dagvattennät.

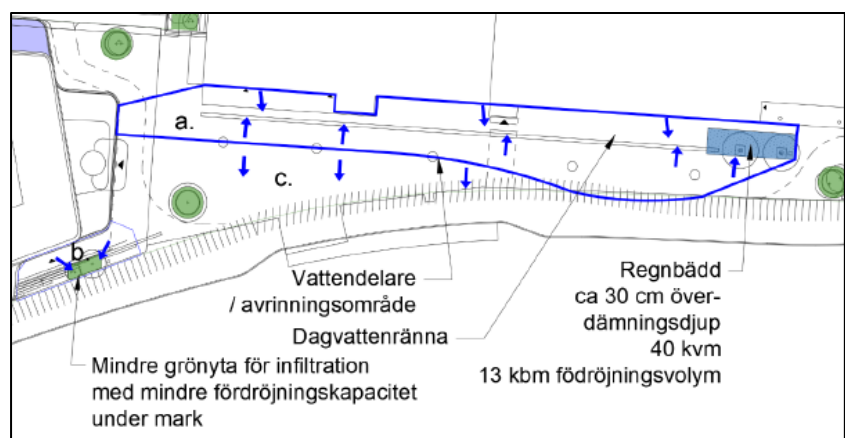
Gröna tak på taken med avledning från hårdgjorda ytor (Starkstad).

- Tre större grönytor planeras i södra delen av fastigheten Trängkåren 6. Nedsänkta regnbäddar kan ta emot yttlig avrinning och upphöjda planteringar kan exempelvis ta emot dagvatten genom perforerade rör eller stenkrosslager underifrån. 14 m³ fördröjningsvolym anläggs i grönyterna.

Föreslagna planteringar används för att ta emot dagvatten antingen i form av nedsänkta regnbäddar eller planteringar med inlopp underifrån via perforerade rör eller stenkrosslager (Starkstad).

- På DN-torget föreslås en dagvattenränna som avvattnar ca hälften av torgets yta och som leder dagvattnet via en regnbädd / plantering med poröst lager som i sin tur bräddar via ränna till regnbädden söder om Trängkåren 6.

Dagvattenhantering DN-torget. Område 'a' avvattnas via dagvattenrännan. Område 'b' leds mot föreslagen grönyta med fördröjning i poröst lager under mark med mindre fördröjningsvolym. Område 'c' avvattnas yttligt ut från området likt det gör idag mot Gjörwellsgatan (Starkstad).

El/Tele

Tillkommande bebyggelse kan försörjas från befintligt nät samt kompletteras med nya ledningar.

Energiförsörjning

Tillkommande bebyggelse kan anslutas till befintliga ledningar. Möjlighet att koppla på fjärrvärmesystem finns.

Avfallshantering

Avfallshantering sker i miljörum inom nya och befintliga byggnader och ska utformas för att följa Stockholm Vatten och avfalls riktlinjer. För fastigheten Trängkåren 6 sker sophämtning via en lastplats utmed Lastgata. För fastigheten Trängkåren 7 sker sophämtning i ett logistikrum under mark som nås via en ramp från Gjörwellsgatan.

Räddningstjänst

Ett PM har tagits fram avseende brandskyddskrav och möjligheter för räddningsinsatser. Sammantagen bedömning är att de planerade byggnader bedöms vara genomförbara i förhållande till gällande och kommande regelverk (BBR 29 och MFS 2024:7).

Det nya höga kontorshuset, Eken, inom Trängkåren 6 avses utrymmas med ett Tr1-trapphus och ett Tr2-trapphus. Det nya kontorshuset inom Trängkåren 7, Signalhuset, avses utrymmas med ett Tr2-trapphus och ett vanligt trapphus. För påbyggnaden inom Trängkåren 7, Krönikan, föreslås två vanliga trapphus samt öppen intertrappa till ljusgård. För samtliga nya byggnader anpassas även för utrymning för angränsande befintliga byggnader.

Avseende avstånd från körbar väg/uppställningsplats till angreppsväg in till byggnaden bedöms kravet om ett avstånd om mindre än 50 meter kunna uppnås i förslaget.

Planbestämmelser

Nedan beskrivs vilka planbestämmelser som finns på plankartan samt dess syfte.

Användning av mark

Allmän platsmark

GATA Fordons-, gång- och cykeltrafik.

PARK Park

TORG Torg

Planområdet innehåller mindre områden som utgör allmänplats. PARK omfattar en mindre del mark som redan är planlagt som delvis park- och kvartersmark och innehåller gång och cykelkoppling mellan Gjörwellsgatan och Wennerbergsgatan. TORG omfattar ett område runt en befintlig ek som ingår som en del av torget som planeras utmed Gjörwellsgatan. GATA omfattar delar av Rålambsvägen och Gjörwellsgatan för att möjliggöra för utfartförbud. En del av GATA utmed Gjörwellsgatan behövs för att reglera mark från kvartersmark till allmänplats för att möjliggöra förbättringar av gång och cykelnätet.

Kvartersmark

K Kontor.

C1 Centrum. Lokaler för publikt ändamål (ej kontor) ska finnas bakom fasad i bottenvåningen enligt illustration 2 på plankartan. Entré och lobby till kontor/hotell får finnas. I övrigt får centrumändamål finnas i bottenvåningen.

C2 Centrum. Lokaler för publikt ändamål (ej kontor) ska finnas motsvarande ett våningsplan i någon av husens våningsplan över +80,0 meter över nollplanet.

O1 Tillfällig vistelse. Hotell.

Z1 Verksamheter, ej handel med skrymmande varor, är endast tillåten i garage- och källarplan under mark.

Planen möjliggör för i huvudsak kontorsverksamhet med möjlighet till hotellverksamhet som kan bidra med människor i rörelse på andra tider av dygnet. Verksamheter tillåts under mark och syftar till att bekräfta befintliga verksamheter. Handel med

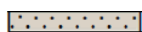
skrymmande varor är inte tillåtet då det inte bedöms lämpligt med verksamheter som medför omfattande trafik eller ett stort parkeringsbehov. De verksamheter som kan anses vara lämpliga är sådana som är förenliga med bostäder och kontor i en tät stadsbygd, dvs. verksamheter som inte ger upphov till olägenheter i form av lukt, buller eller ljus-störningar.

Centrumändamålet är ett brett ändamål som används när det rör sig om service som ska vara lätt att nå. Inom användningen centrum ryms till exempel butiker, restauranger, gym, bibliotek, apotek, förenings- och samlingslokaler, lättare former av vård och hälsovård som vårdcentral, fot- eller hudvård.

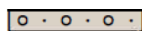
För att ge god möjlighet till en blandstad och aktiva och trygga gator och platser förses bebyggelsen med krav på centrumändamål i vissa strategiska lägen. Skrivning ”bakom fasad” innebär att centrumändamål ska placeras i fasad och behöver inte finnas i hela byggnadens djup. Centrumändamål medges även utan att det ställs krav. Publika lokaler i någon av det nya höga husets översta våningar säkerställs med bestämmelse. Kravet på att det ska inrymmas centrumändamål i bottenvåning omöjliggör inte att exempelvis kontors- och/eller hotellentréer eller lobbyfunktion eller utrymmen för cykelparkering och miljörum.

Kvartersmarkens anordnande

Begränsning av markens utnyttjande

Byggnad får inte uppföras. Parkering och lastning får inte finnas om inget annat anges.

Marken får byggas under med kör-/planterbart bjälklag. Ovan detta får byggnad inte uppföras. Parkering och lastning får inte finnas ovan mark om inget annat anges. Garagenedfart får inte finnas om inget annat anges.

Utöver angiven byggrätt får befintliga lastkajer och skärmtak finnas.

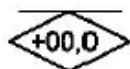
Planen reglerar genom dessa bestämmelser var marken inte får bebyggas, var parkering får finnas över mark samt om marken får byggas under med bjälklag för parkering eller plantering. Regleringen möjliggöra för att öppningar och kopplingar i och genom kvarteret kan skapas och säkerställa publika mötesplatser i området. Att bilparkering eller garagenedfart inte får finnas

säkerställa intentionerna med att befintliga nedfarter och parkeringsplatser tas bort. Då området tidigare använts inom vissa delar för lastning och lossning, och förekomsten (ej användning) av dessa har ett kulturmiljövärde får befintliga strukturer finnas kvar inom området.

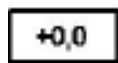
Höjd på byggnader

Högsta totalhöjd i meter över nollplanet

Högst nockhöjd i meter över nollplanet.

Högsta höjd för konstruktion och bjälklagshöjd i meter över noll planet.

För nybebyggelsen Eken, Krönikan och Signalhuset (se illustration 1 på plankartan) gäller att tekniska utrymmen, skärmtak, pelare, pergola och dylikt ska rymmas inom angiven nockhöjd om inget annat anges. Solceller tillåts.

Bestämmelserna syftar till att reglera lämpliga höjder på bebyggelsen inom planområdet. Den befintliga bebyggelsen har ett relativt brokigt taklandskap. Här används nockhöjd för att säkerställa att delar på tak inte blir planstridiga. På befintlig bebyggelse används i många fall höjreglering i kombination med skyddsbestämmelse som innebär att byggnadsvolymer ska bevaras. För nybyggnation regleras höjden med högsta nockhöjd men att tekniska utrymmen så som driftutrymme för ventilation, hiss, etc. ska inrymmas inom angiven byggnadsvolym för att minimera den visuella påverkan upp upplevelsen av volymskapande delar från angränsande stadsrum. Undantag medges där det har bedömts lämpligt och medges genom utformningsbestämmelser.

Totalhöjd används på ett fåtal ställen. Ex. för att reglera högsta masthöjder på befintliga master på DN-skrapan. Samt på högdelar på nybebyggelse där det är viktigt att anläggningar på taken inte förekommer som kan påverka upplevelsen av husen på håll.

Specifika utformningsbestämmelser

XIX *Högsta antal våningar.*

Antal visuellt avläsbara våningar på en byggnad påverkar upplevelsen av byggnadens höjd från omgivande stadsrum. Genom en kombination av högst antal våningar, högsta nockhöjd och total höjd kan upplevelsen av bebyggelsens volymer och uttryck regleras.

Utformningsbestämmelser "Signalhuset"

f1 Entréer till lokaler för centrumändamål ska finnas mot DN-torget, Signalparken, Wennerbergsgatan och Gjörwellsgatan.

För att säkerställa att bebyggelsen bidrar till aktiva stadsrum och en aktiv bottenvåning ställs krav på entréer mot olika platser. Detta kan vara entréer till lokaler av mer publik karaktär eller lobby till kontor/hotell mot DN-torget och Gjörwellsgatan (bestämmelsen C1) men även möjlighet till kontorsentréer mot Signalparken och Wennerbergsgatan, där både kontor och centrumändamål är tillåtet.

f2 Fasaden ska utföras med horisontella fönsterband och en sammanhängande horisontell bröstning. Materialet ska ha en vertikal reliefverkan. Bottenvåningen ska utföras huvudsakligen i glas.

f3 Byggnadens fasad ska utföras med rundade hörn på bröstnings-bandens utvändiga beklädnad motsvarande en minsta radie om 1,7 meter.

För att säkerställa upplevelsen av bebyggelsens volym och utformning från omgivande stadsrum regleras byggnadens form och gestaltning med utformningsbestämmelser. Bestämmelserna syftar även till att ge en förutsägbarhet i bebyggelsens gestaltning och säkerställa förslagets bärande arkitektoniska idéer och kvaliteter.

f6 Minst 45 % av byggnadens sammanlagda takyta ska förses med vegetation.

Bestämmelsen syftar till att säkerställa förslagets intentioner med grönskande terrasser som en del av gestaltningsidén. Grönskan bidra även till dagvattenhantering som regleras med bestämmelse b1.

f4 Exteriör solavskärmning får inte finnas på fasaden.

f5 Byggnadsdelar tillåts inte utanför angiven byggrätt om inget annat anges.

f7 Takterrasser ska ges ett minst indrag om 1,0 meter från fasadliv. Räcken ska utföras transparenta och får överskrida nockhöjden.

f8 Skärmtak får finnas utanför angiven byggrätt vid entréer till ett största djup om 1,2 meter från fasadliv och med en minst höjd om 4,0 meter över intilliggande mark.

f9 Skärmtak och pergola får finnas utöver nockhöjd på takterrasser indragna minst 4,5 meter från fasadliv våningen nedanför.

f10 Trapphus får finnas över nockhöjd till en högst höjd om +59,0 meter över nollplanet, till en största yta om 30 kvm.

f11 Endast skärmtak med rundade hörn får finnas med en fri höjd över mark om minst 3,3 meter.

I en innerstadsmiljö med höga kulturmiljövärden där förslaget påverkar stadens silhuett krävs det att bebyggelsens volymer begränsas. Genom bestämmelserna säkerställs att bebyggelsens volymer hålls rena och sammanhållna och att undantag för anläggningar på tak, takterrasser, skärmtak och liknande sker på ett sätt som minimerar påverkan på omgivande stadsrum och hur förslaget upplevs både i den nära skalan, den lokala skalan med även i den stora skalan och hur bebyggelsen betraktas från håll.

Utformningsbestämmelser "Eken"

f13 Entrépartier och lokaler för centrumändamål i bottenvåningen ska markeras i fasad genom annan materialbearbetning jämfört våningar ovanför.

Lokaler för centrumändamål i bottenvåningen som vetter mot TORG ska markeras i fasaden motsvarande tre våningar.

f14 Lokaler för centrumändamål mot lastgatan och TORG ska utföras med en våningshöjd motsvarande minst två våningar räknad från lastgatan.

f17 Fasaden ska utföras i keramiskt material (ej betong) med tydlig vertikal reliefverkan, ljus ton och varm kulör. Inslag av mörkare toner medges. Bottenvåningar ska utföras huvudsakligen i glas.

f15 Fasaden ska utföras med ett tydligt vertikalt uttryck med hög-resta fönster och dubbelvåningsmotiv. Bröstningar i fönster-partierna ska vara indragna från yttre fasaden.

f16 Byggnadens översta våningar ska accentueras genom annat utförande än våningarna nedanför.

För att säkerställa upplevelsen av bebyggelsens volym och utformning från omgivande stadsrum regleras byggnadens form och gestaltning med utformningsbestämmelser. Bestämmelserna syftar även till att ge en förutsägbarhet i bebyggelsens gestaltning och säkerställa förslaget bärande arkitektoniska idéer och kvaliteter.

f12 Minst en entré till lokaler får centrumändamål ska finnas mot lastgatan, GATA och TORG.

För att säkerställa att bebyggelsen bidrar till aktiva stadsrum och en aktiv bottenvåning ställs krav på entréer mot olika platser.

f5 Byggnadsdelar tillåts inte utanför angiven byggrätt om inget annat anges.

f18 Takterrasser ska ges ett minsta indrag om 2,5 meter från fasadliv. Räcken ska utföras transparenta och får överskrida nockhöjden.

f20 Endast skärmtak får finnas med en fri höjd över mark om minst 4,0 meter.

I en innerstadsmiljö med höga kulturmiljövärden där förslaget påverkar stadens silhuett krävs det att bebyggelsens volymer begränsas. Genom bestämmelserna säkerställs bebyggelsens volymer hålls rena och sammanhållna och att undantag för

anläggningar på tak, takterrasser, skärmtak och liknande sker på ett sätt som minimerar påverkan på omgivande stadsrum och hur förslaget upplevs både i den nära skalan, den lokala skalan med även i den stora skalan och hur bebyggelsen betraktas från håll.

f19 Minst 25 % av byggnadens sammanlagda takyta ska förses med vegetation.

Bestämmelsen syftar till att säkerställa förslagets intentioner med grönskande terrasser som en del av gestaltningsidén. Grönskan bidrar även till dagvattenhantering som regleras med bestämmelse b1.

Utformningsbestämmelser "Krönikan"

f22 Fasaden ska utföras med ett smalt vertikalt rätvinkligt ribbverk. Galler Krönikan, över nivå +32,4 över nollplanet, se illustration 3 på plankartan.

f23 Fönster ska placeras och utformas får att ge fasaden ett vertikalt, symmetriskt och rytmiskt uttryck. Galler Krönikan, över nivån +32,4 över nollplanet, se illustration 3 på plankartan.

För att säkerställa upplevelsen av bebyggelsens volym och utformning från omgivande stadsrum regleras byggnadens form och gestaltning med utformningsbestämmelser. Bestämmelserna syftar även till att ge en förutsägbarhet i bebyggelsens gestaltning och säkerställa förslagets bärande arkitektoniska idéer och kvaliteter.

f5 Byggnadsdelar tillåts inte utanför angiven byggrätt om inget annat anges.

f21 Exteriör solavskärmning får endast finnas under +27,5 meter över nollplanet.

f24 Exteriör solavskärmning ska vara infälld i fasaden. Gäller Krönikan, över nivå +32,4 över nollplanet se illustration 3 på plankartan.

f25 Takterrasser ska vara indragna 0,5 meter från fasadliv. Räcken ska utföras transparenta och får överskrida nockhöjden. Gäller Krönikan, över nivå

+32,4 över nollplanet se illustration 3 på plankartan.

- f27 Hisstoppar och takluckor får överskridanockhöjd till en högsta höjd om +54,2 meter över nollplanet till en yta om sammanlagt 40 kvm.*
- f30 Burspråk får finnas med en minsta fri höjd över mark om 3,5 meter. Burspråket ska utföras i glas med smala profiler.*

I en innerstadsmiljö med höga kulturmiljövärden där förslaget påverkar stadens silhuett krävs det att bebyggelsens volymer begränsas. Genom bestämmelserna säkerställs bebyggelsens volymer hålls rena och sammanhållna och att undantag för anläggningar på tak, takterrasser, skärmtak och liknande sker på ett sätt som minimerar påverkan på omgivande stadsrum och hur förslaget upplevs både i den nära skalan, den lokala skalan med även i den stora skalan och hur bebyggelsen betraktas från håll.

- f28 Förbindelsegång får finnas utövernockhöjd till en höjd om högst +41,8 meter över nollplanet med en maximalt bredd om 4,0 meter.*
- f29 Förbindelsegång får finnas utövernockhöjd till en höjd om högst +49,6 över nollplanet meter med en maximalt bredd om 4,0 meter.*

Bestämmelserna syftar till att möjliggöra förbindelsegångar mellan Krönikan och Månlandaren. Bestämmelsens placering på plankartan möjliggör en placering av förbindelsegångarna indragna från fasad och höjdreglering som innebär en trappning. Detta för att säkerställa upplevelsen av att Krönikan och Månlandaren är olika enskilda byggnader.

- f31 Spänger över mark får endast finnas från fasad mot väst mot Signalparken till en största sammanlagd bredd om 4,5 meter utmed hela fasadens längd.*

Bestämmelsen syftar till att möjliggöra för nya öppningar i fasad mot Signalparken. Nya öppningar kan skapa nya flöden och aktivera den delen av parken och öppna upp byggnadens slutna fasad.

*f26 Minst 45 % av taken ska förses med vegetation.
Gäller Krönikan, över nivå +32,4 över nollplanet, se
illustration 3 på plankartan.*

Bestämmelsen syftar till att säkerställa förslagets intentioner med grönskande terrasser som en del av gestaltningsidén. Grönskan bidrar även till dagvattenhantering som regleras med bestämmelse b1.

Generella utformningsbestämmelser

Bebyggelsen ska utformas i enlighet med illustrationer och beskrivningar i planbeskrivningen samt tillhörande arkitekturprogram.

Elementskarvar får endast vara synliga i fasaden om de inordnar sig i fasadens övergripande gestaltningsidé och materialbearbetning.

Planförslaget kommer att vara synligt från flera platser och i flera olika skalor. Bestämmelsernas syfte är att skapa arkitektur med hög kvalitet. Arkitekturprogrammet förtydligar detaljplanens intentioner avseende gestaltning av bebyggelse, platser och stråk och redovisar en gemensam, mellan parterna överenskommen ambitionsnivå inför projektets fortsatta bearbetning och genomförande.

Utförande

b4 Takytor ska finnas tillgängliga för dagvattenhantering.

Bestämmelsen syftar till att ytor avsätts och planeras för att kunna hantera dagvatten inom området.

Markens anordnande och vegetation

n1 Trädet får endast fällas om det kan orsaka spridning av epidemisk trädssjukdom eller om det utgör en fara för person eller egendom. Träd ska ersättas med nytt av samma art.

n2 Trappa ska finnas och ska ansluta i nivå mot allmän plats.

n3 Mark ska finnas tillgänglig för dagvattenåtgärd.

n4 Marken ska vara genomsläpplig

n5 Marken får förses med ventilationstorn till en högsta sammanlagd yta om 20 kvm och till en höjd om högst 4,0 meter över intilliggande mark.

Bestämmelserna syftar till att reglera markens utformning avseende skyddsvärda träd, hantering av höjder och kopplingar mellan områden och säkerställa dagvattenhantering. Det bedöms motiverat att ge planstöd för ventilation på grund dess utbredning, höjd och läge intill parken.

Gångfartsområde Område ska utformas som gångfartsområde.

Lastning Ytor för lastning och lossning vid lastfar får finnas.

Parkering Parkering för rörelsehindrad får finnas.

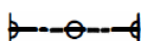
Prh Marken ska vara genomsläpplig

Ramp Ramp för in- och utfart till underjordiskt garage får finnas.

Torg Område ska utformas som torg.

Bestämmelser syftar till att säkerställa planens intentioner med att skapa mötesplatser och stråk av hög kvalitet, med minskade trafikorörelser och en mer attraktiv stadsmiljö. Lastgatan och DN-torget är viktiga mötesplatser. Bestämmelserna syftar till att säkerställa, tillsammans med bestämmelserna för begränsningar av markens utnyttjande, att torg och kvartersgator görs bilfria och att befintliga nedfarter till garage tas bort. Bestämmelserna anger även var det har bedömts lämpligt med parkering, ny nedfart till garage samt där lastning och lossning får ske.

In- och/eller utfartsförbud

In- och utfartsförbud.

Kvartermarken förses med in- och utfartsförbud för att hindra att omgivande gator bryts upp av in- och utfarter. På så vis finns större möjligheter att skapa en sammanhängande gatumiljö

Skydd av kulturvärden, rivningsförbud och varsamhet

q1-q17 Planbestämmelser enligt planbeskrivningen sidan 40-60 under rubrik Planbestämmelser, värdebärande delar och karaktärsdrag - respektive byggnad samt mark och landskap.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

r1 Byggnad får inte rivas.

r2 Byggnad får inte rivas enligt illustration 3 på plankartan.

r3 Byggnad får inte rivas. Undantaget i mötet mellan befintlig- (SvD-lågdal) och ny bebyggelse (Eken).

r4 Ventilationstorn får inte rivas.

k1-k14 Planbestämmelser enligt planbeskrivningen sidan 40-60 under rubrik Planbestämmelser, värdebärande delar och karaktärsdrag - respektive byggnad samt mark och landskap.

Ändringar och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder anpassade till byggnadens kulturhistoriska värden.

Åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

Skyltar på SvD-husen får endast placeras inom tät del av fasad mellan bottenvåningens dörr- och fönsterpartier och fönsterradens nedre kant på första våningen, samt på tät del av fasad precis under takfot på SvD-husets högdal. På DN-skrapan samt Tidningshuset får skyltar endast placeras i kant på skärmtak. Befintlig skyltning på fasad mot lastgatan får finnas.

Bebyggelsen inom planområdet har särskilt höga kulturmiljövärden. Syftet med skydds- och varsamhetsbestämmelserna och rivningsförbud är att säkerställa att bebyggelsen bevaras och att byggnadernas kulturhistoriska värden och karaktärsdrag skyddas. Bestämmelserna syftar till att precisera de krav som behövs för att följa förvanskingsförbudet. Det bedöms generellt som lämpligt att åtgärder som syftar till att återställa ursprunglig utformning medges.

Administrativa bestämmelser

Ändrad lovplikt

Marklov krävs för fällning av träd markerat med n1.

*Marklov krävs för åtgärder som förändrar markens
genomsläpplighet.*

*Bygglov krävs för underhållsåtgärder som berör delar som
omfattas av bestämmelserna under rubrikerna Skydd av
kulturvärden och Varsamhet.*

Bestämmelser syftar till att säkerställa att åtgärder som kan vara undantagen lovplikt får ett krav på lov för att säkerställa att andra planbestämmelser följs. I detta plan gäller det framförallt lov för underhållsåtgärder kopplad till bebyggelsens kulturmiljövärden, fällning av värdefulla träd och ändringar av markens genomsläpplighet kopplad till dagvattenhantering med hänsyn till att majoriteten av området är kraftigt underbyggt och möjlighet till genomsläpplighet begränsad.

Markreservat för allmännyttigt ändamål

u1 Marken ska vara tillgänglig för allmänna ledningar.

Planbestämmelser syftar till att säkerställa läge för allmänna underjordiska ledningar.

Genomförandetid

*Genomförandetiden slutar 7 år efter det att planen har fått
laga kraft.*

Staden bedömer att 7 år är tillräckligt för genomförande av stadens åtaganden.

Konsekvenser

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret har beslutat, enligt 5 kap 11a § PBL, att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken, och anslutande bestämmelser, att en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har genomförts. Beslutet bygger på kriterier i 5 § och 10 – 13 §§ i miljöbedömningsförordningen.

I ett avgränsnings samråd med länsstyrelsen den 22 januari 2020 begränsades MKB till att omfatta förslagets påverkan på kulturmiljön. Frågor relaterade till genomförd miljöbedömning och upprättad miljökonsekvensbeskrivning redovisas under rubriken nedan.

Övriga miljöfrågor som har betydelse för projektet har studerats under planarbetet och redovisas i resterande delar av planbeskrivningen.

Miljöbedömning

Den primära miljöaspekten som har utretts i miljöbedömningen berör kulturmiljön i enlighet med genomfört avgränsningssamråd. Övriga miljöfrågor som har betydelse för projektet har utretts under planarbetet där framtagna utredningar visar att gällande riktvärden och mål uppnås. Förslaget bedöms inte innebära en betydande påverkan på naturvärden eller risker för människors hälsa eller säkerhet.

Stadsbyggnadskontoret bedömer även, i likhet med MKB, att det aktuella förslaget inte innebär någon påtaglig skada på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115).

Planförslaget bedöms innebära konsekvenser på platsens kulturmiljövärden gällande framför allt påverkan på platsens modernistiska stadsplanering, varsamhet och förvanskning samt stadsbilden, vilket sammanfattas och beskrivs i kommande avsnitt om *kulturhistoriskt värdefull miljö*.

Stadsbyggnadskontoret anser att en utveckling av tidningskvarteret med kontor och centrumändamål anses ligga i linje med kvarterets historiska utveckling med en koncentration av bebyggelse som avviker mot omgivningen. Förslaget innebär en förändring där Mariebergs modernistiska stadsplan och DN-skrapans roll i stadsbilden försvagas från vissa platser. Samtidigt bedöms det fortsatt möjligt att förstå och uppleva tidningskvarterets riksintressanta historia och kulturhistoriska sammanhang. Tidningskvarterets roll i stadsbilden med DN-skrapan som landmärke i stadslandskapet från de allra flesta platser bedöms kvarstå, i synnerhet från de i mest betydelsefulla vyerna från centrala staden. Förslaget har bearbetats sedan samrådet och utformats för att ta hänsyn till områdets kulturhistoriska kontext och bygger vidare på dess karaktärsdrag, vilket gör att den befintliga årsringen fortsatt kommer vara avläsbar.

Rivning av befintlig bebyggelse bedöms inte påverka kulturmiljön i större grad eftersom de rivningar som planen innebär bedöms påverka de från kulturhistorisk synpunkt minst

viktiga byggnaderna och etapperna inom tidningskvarteret. Utvecklingen förutsätter rivningar av den postmodernistiska tillbyggnaden från 1988-91 inom Trängkåren 6, parkeringshuset från 1970-talet inom Trängkåren 7 samt av flera utbyggnadsetapper som formar Tidningshusets övre delar. Rivningarna innebär sämre läsbarhet kring berättelsen om tidningarnas expansion av sin verksamhet och parkeringshuset som utgör en minde vanlig företeelse i staden som helhet.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att förslaget innebär en god helhetsverkan och att påverkan på kulturmiljön är acceptabel. I en jämförelse med nollalternativet innebär förslaget positiva effekter i form av bland annat skydds- och varsamhetsbestämmelser vilket saknas idag. Förutsättningar för ett utvecklat stadsdelscentrum och fler arbetsplatser, bättre kopplingar i och genom området förbättras i och med planförslaget. I nollalternativet skulle dock den befintliga modernistiska kompositionen och DN-skrapans roll behållas likt idag.

Sammantaget bedömer stadsbyggnadskontoret att detaljplanens genomförande inte medför en betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivning

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tagits fram (Tyréns, 250820). I MKB redogörs för föreslagna åtgärders konsekvenser på riksintresset kulturmiljövården för Stockholms innerstad med Djurgården utifrån ramen för Miljöbalken (MB), samt konsekvenserna inom ramen för Plan- och bygglagen (PBL).

Planförslaget bedöms sammantaget försvaga riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115) men riskerar inte medföra påtagligt skada. Det bedöms fortsatt möjligt att förstå och uppleva tidningskvarterens riksintressanta historia och kulturhistoriska sammanhang och även tidningskvarterens roll i stadsbilden med DN-skrapan som tongivande landmärke i stadslandskapet. Förändringarna bedöms allmänt inverka positivt på möjligheterna att bruka och förvalta kulturmiljön.

Hänsyn bedöms ha tagits till områdets kulturhistoriska kontext genom anpassning av byggnaderna till både tidningskvarteren och Marieberg i sin helhet. De ändringar av befintliga byggnader som krävs bedöms vara varsamma och rivningar inom planområdet innebär en begränsad påverkan. Byggnaderna i planförslaget bedöms sammantaget bidra till en god helhetsverkan, men ur kulturhistoriskt perspektiv anses detta inte fullt ut kunna uppnås sett från platser söder om vattenrummet samt från Tranebergsbron

Redovisning av miljöbedömning

I ett avgränsnings samråd med länsstyrelsen den 22 januari 2020 begränsades MKB till att omfatta förslagens påverkan på kulturmiljön. Plansamråd genomfördes under våren 2023. Samrådshandlingarna fokuserade främst på knäckfrågor kopplade till att uppföra höga byggnader på platsen samt dess påverkan på riksintresset Stockholms innerstad och kulturmiljövärden. Flertalet inkomna synpunkter gällde framför allt föreslagen bebyggelses volymer, påverkan på stadsbilden, kulturmiljövärden och lokalklimat.

Med anledning av de synpunkterna som framförts under samrådet har planförslaget bearbetats avseende framförallt volymernas skala och placering för att anpassa bättre till riksintresset för kulturmiljö och Mariebergs kulturvärden, bättre hantera vind- och solförhållanden och relation till befintlig bebyggelse. De omarbetningar av planförslaget som genomförts är att bebyggelsen sänkts inom Trängkåren 7 och att ny högdal inom Trängkåren 6 orienterats och utformats för att minska påverkan på den modernistiska kompositionen i Mariebergs storskaliga volymer. Förslaget har också bearbetats för att uppnå större avstånd till angränsande befintliga höga byggnader.

För att studera alternativa lösningar genomfördes inför framtagandet av ett granskningsförslag parallella uppdrag. Det parallella uppdraget innebar fördjupande förhållningssätt till hur tillägg kan anpassas till kulturmiljön och andra samrådssynpunkter, som senare utvecklats till aktuellt planförslag. Val av förslag för fortsatt arbete grundade sig i bland annat förhållningssätt till kulturmiljö. I utvärderingen medverkade antikvarisk kompetens.

Detaljplanen och tillhörande handlingar har utformats med omfattande, men väl motiverad reglering av skydd för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och utformning av tillkommande byggnader. Föreslagna skydds- och varsamhetsbestämmelser, utformningsbestämmelser och arkitekturprogram bedöms vara ändamålsenliga för att säkerställa en hänsynsfull utveckling.

Efter detaljplaneskedet är det viktigt att ändringar av befintliga byggnader som blir en följd av planens genomförande uppfyller PBL krav på varsamhet och förbud mot förvanskning. I det kommande bygglovsprocess av stor vikt att intentionerna i arkitekturprogrammet och planbestämmelser avseende utformning efterlevs. Byggnadsantikvarisk kompetens bör anlitas under projektering.

Under rivnings-, byggnads-, och anläggningsarbeten är det viktigt att eken som står vid Gjörwellsgatan skyddas. Arborist bör medverka under projektering och genomförande.

Övriga miljöfrågor som dagvatten och skyfall, miljö kvalitetsnormer för vatten och markföroreningar har utretts under planarbetet.

Naturmiljö

Detaljplanen innebär att ett antal befintliga träd utmed Gjörwellsgatan (lindar och en blodlönn) tas bort. Ny trädplantering utmed Gjörwellsgatan föreslås istället vilket innebär totalt mer grönska i området. En befintlig värdefull jätteek bevaras och den nya bebyggelsen anpassas för att ge trädet goda livsbetingelser. En ytterligare värdefull ek som finns vid Råambstorget inom fastigheten Trängkåren 6 skyddas genom planbestämmelse (n1) på plankartan.

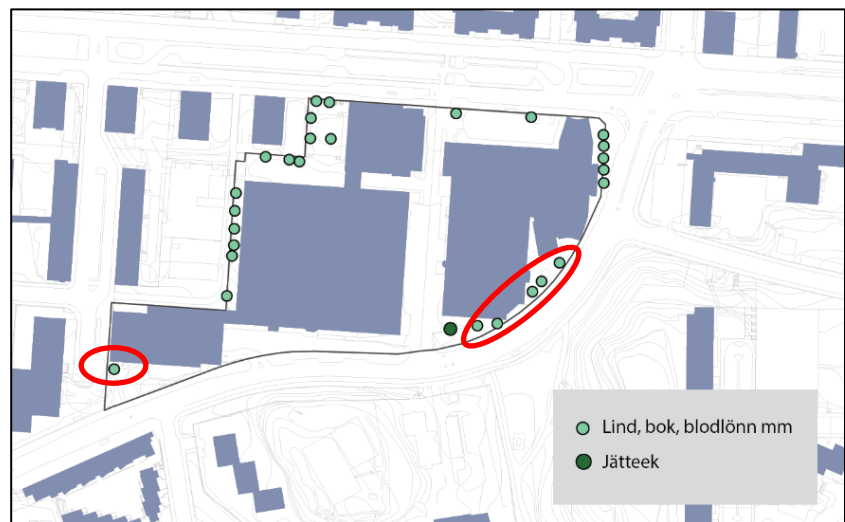

Illustration över träd inom planområdet. Träd inom ringmarkerade områden i rött tas bort för att möjliggöra ny bebyggelse. Dessa ersätts med ny trädplantering.

En rotkartering av tagits fram som visar att det finns goda förutsättningar för jätteeken att bevaras utan att ta skada vid kommande byggnation och föreslagen gestaltning av markytorna runt eken. Karteringen konstaterar att eken har en begränsad rotutbredning eller avsaknad av rötter i större omfattning på grund av tidigare markarbeten och nuvarande markförhållanden.

Med anledning av avsaknad större rotvolym mot byggnaden bedöms grundläggningsarbeten inte riskerar att påverka eken negativt förutsatt att inga större markgrepp utförs närmre än 6 meter från ekens stam. Vid kommande byggnation och nygestaltning rekommenderas det att de ogästvänliga fyllnadsmassorna närmast eken ersätts med ett bättre anpassat

växtsubstrat samt att gräsytorna närmast eken byts ut till planteringsytor med buskar.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Området är beläget inom avrinningsområdet för ytvattenförekomsten Mälaren-Riddarfjärden och Strömmen för vilken fastställda miljökvalitetsnormer ska följas. Faktorer som kan påverka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för ytvatten är framförallt föroreningsituationen och val av dagvattenlösningar.

Enligt framtagna dagvattenutredning (Starkstad, 2025) innebär förslaget att efter ombyggnation sker en viss ökning för fosfor men att resterande föroreningshalter och mängder bibehålls eller minskar. Ökningen av koncentration och utsläpp av fosfor beror på högre utsläpp av fosfor från gröna tak. För att minimera gödsling och fosforläckage från det gröna taket kan tåliga växter som sedum användas och användning av långsamt verkande gödsel som reducerar risken för utsläpp till dagvattnet. Med dessa åtgärder bedöms möjligheterna att följa MKN i recipienten förbättras.

För recipienterna är föroreningar PCB, PBDE, antracen, PFOS och TBT fluoranten problematiska. Risken för utsläpp av föroreningar bedöms inte öka med den föreslagna planen. Föreslagen minskning av körbana och parkering samt en ökning av parkmark och gröna tak bidrar inte till ökad risk för förorenings spridning utan en minskning av föroreningar som metaller, olja och PAH16. Ingen ytterligare infiltration planeras i områden där PCB påträffats. Där infiltration föreslås visas inga förhöjda halter av flyktiga kolväten, och laboratorieanalyser detekterade varken bensen, toluen, etylbensen eller xylen. Övriga parametrar som PAH, PCB och tungmetaller låg inom rimliga gränser, och trots vissa halter av PFAS och metaller över rekommenderade nivåer bedöms dessa inte överskrida specifika riktvärden i betydande omfattning.

Grundvattengenomströmningen i planområdets södra del är mycket begränsad på grund av en låg grundvattennivå, vilket innebär en låg risk för spridning av föroreningar via grundvattnet. Sammantaget bedöms risken för utsläpp av dessa föroreningar inte öka med planens genomförande.

Samttaget bedöms inte exploateringen ha en negativ påverkan på recipientens förmåga att följa MKN och uppnå en god vattenstatus.

Stads- och landskapsbild

Förslaget bygger vidare på Mariebergs karaktär och tidningskvarterets tätare struktur och högre skala. Genom förslaget förtätas strukturen ytterligare och kontraster i stadsbilden förstärks. Placering av det högre huset, Eken, innebär att Mariebergs karaktär av ett kluster av högre byggnader stärks. Signalhuset och Krönika har anpassats i höjd, volym och form för att möta angränsande befintliga bebyggelsen så som Månlandaren och intilliggande bostäder på ett lämpligt sätt. Förslaget skapar en tydligt avläsbar årsring och platsens befintliga karaktär med en ny diversifierad bebyggelse stärks.

Den nya bebyggelsen innebär en förändring av hur Marieberg upplevs. Utmed Gjörwellsgatan kommer den nya bebyggelsen att tydligt framträda. Ekenhuset kommer att vara synligt från flera platser. Påverkan på stadsbilden och silhuetten ur ett kulturmiljöperspektiv sammanfattas i avsnitt *Kulturhistorisk värdefull miljö*.

Förslaget innebär fler kontors-, handels- och servicelokaler, samt förbättrade urbana och rumsliga kvaliteter. På ett övergripande plan bedöms detta bidra till en mer tät och stadsmässig karaktär, särskilt längs Gjörwellsgatan. Dagens situation med slutna fasader och kontorsbyggnaden med nedsänkt placering i förhållande till gatan, ersätts med ny bebyggelse med bottenvåningar som interagerar med gatan och omgivningen. Publika lokaler tillkommer i stora delar av bottenvåningarna till skillnad från dagens situation. Området utvecklas från att vara präglad av trafikytor till en miljö där gående, cyklister och för ytor för vistelse prioriteras. Tillsammans bidrar detta till en rikare stadsmiljö, en mer attraktiv, levande och trygg stadsmiljö. Även nya stråk och kopplingar skapas, som att Signalparken får en ny entré från DN-torget och Gjörwellsgatan, vilket stärker sambandet mellan parken och det omgivande området. Aktuellt förslag påverkar inte den idag befintliga relationen med den omgivande bebyggelsens karaktär av stad-i-park.

Sammantaget bedömer Stadsbyggnadskontoret att förslaget ger en god helhetsverkan och är lämplig sett till påverkan på stads- och landskapsbild. Den förändring av stadsbilden som planförslaget innebär bedöms inte medföra en negativ påverkan på stadsbilden och inte heller medföra en stadsbild som är främmande på platsen. Den föreslagna bebyggelsens har utformats och gestaltas för att möta angränsande bebyggelse på ett lämpligt sätt och harmonisera med omgivningen. Förslagets struktur med nya-, och förbättrade kopplingar utgör ett positivt

bidrag till området och bidrar till ett mer konsekvent, levande och tryggare gaturum.

Kulturhistoriskt värdefull miljö

Nedan sammanfattas slutsatser från miljökonsekvensbeskrivning (Tyréns, 250820).

Påverkan på riksintresset (MB)

Planförslaget bedöms sammantaget försvaga riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården (AB 115). Planförslaget bedöms inte riskera att påtagligt skada detsamma. Det bedöms fortsatt möjligt att förstå och uppleva tidningskvarterens riksintressanta historia och kulturhistoriska sammanhang och även tidningskvarterens roll i stadsbilden med DN-skrapan som tongivande landmärke i stadslandskapet. Förändringarna bedöms allmänt inverka positivt på möjligheterna att bruka och förvalta kulturmiljön.

Planförslaget bedöms inte medföra stora negativa konsekvenser för något berört uttryck för kulturhistoriska värden. Planförslaget bedöms ge obetydliga, små negativa men även små positiva konsekvenser för ett antal berörda uttryck.

Uttrycken *Stadens utbyggnadsfaser* och *Fronterna mot vattenrummen* bedöms landa i små negativa respektive små till medelstora negativa konsekvenser. Konsekvenserna för uttrycken om *Stadssiluetten* samt *Byggnaderna för press och media* har bedömts som medelstort negativa.

Berörda uttryck har olika relevans från den stora till den lilla skalan. Från långt avstånd är det framför allt frågor kring stadssiluetten, landmärken, stadens årsringar och påverkan på den historiska relationen mellan DN-skrapan och SvD-huset.

Avseende *Stadens utbyggnadsfaser*, som berör framför allt Mariebergs storskaliga modernistiska årsring, bedöms i den stora skalan och mellanskalen fortsatt vara läsbar, men graden av påverkan variera från olika vinklar. I den nära skalan får planförslagets större påverkan på den modernistiska årsringen. Påverkan på 1940-talets bostadsbebyggelse och postmoderna miljöer bedöms som liten. Konsekvenserna sammantaget som små till medelstora negativa.

Gällande *stadssiluetten* ändras uppfattningen av Marieberg beroende på var i staden som man befinner sig. I vystudien pendlar bedömningen av påverkan från liten till stor (negativ) och omfattar förändringar av den modernistiska kompositionen/erna med DN-skrapan, SvD-huset och de storskaliga bostadshusen på

Silvieberg. Konsekvenserna landar sammantaget i medelstora negativa konsekvenser.

Läsbarheten av spänningen/symboliken mellan DN-skrapan och SvD-huset bedöms ha betydelse för uttrycket *Byggnaderna för press och media*. Relationen bedöms till viss del försvagas av planförslaget. Från de punkter där konkurrenssituationen mellan byggnaderna är tydligast blir påverkan liten. Föreslagna förändringarna innebär generellt att läsbarheten av tidningskvarterens historiska utveckling försvagas. De från kulturhistorisk synpunkt mest väsentliga byggnaderna och de industrihistoriska delarna av tidningskomplexen bevaras. Konsekvens för läsbarheten av tidningskvarterens och områdets utveckling över tid bedöms bli medelstora negativa.

Planförslaget innebär även vissa förbättringar, men dessa positiva effekter bedöms inte överväga negativ påverkan och konsekvenser. Planförslagets påverkan är av bestående karaktär och de kumulativa effekterna av planförslaget bedöms bli obetydliga.

Påverkan på kulturvärden (PBL)

Planförslaget innebär konsekvenser på platsens kulturmiljövärden gällande framför allt påverkan på platsens modernistiska stadsplanering, varsamhet och förvanskning samt stadsbilden. Sammantaget bedöms konsekvenserna som små- till måttliga med en god helhetsverkan ur de allra flesta aspekterna. Föreslagna planbestämmelser och arkitekturprogram bedöms vara ändamålsenliga för att säkerställa en hänsynsfull utveckling.

Den modernistiska stadsplaneringen som präglar Marieberg påverkas genom en tätare stadsstruktur, förändrad grönska i gaturummet och skuggning av bebyggelse och platser.

Den tätare stadsstrukturen bedöms medföra små positiva konsekvenser och medelstora negativa konsekvenser. Tidningskvarteret har sedan uppförandet avvikit och varit separerade mot de omgivande bostads- och institutionsområdena vilket förstärks genom förslaget. Gjörwellsgatans modernistiska karaktär med byggnader som inte möter gatan på den norra sidan har successivt förändrats över tid mot en ökad stadsmässighet. De nya byggnaderna accentuerar denna förändring av kvarteren från ett kvarter innehållande industriverksamt till i stadsdelen integrerad kvarter med bland annat kontor.

Förslaget bevarar i stora delar den modernistiska uppdelningen och luftigheten mellan olika byggnadstyper. Ekenhuset förstärker vissa befintliga förhållanden genom sin skala och riktning men minskar samtidigt det öppna utrymmet mellan tidningskvarterets

höga hus och bostadsmastodonerna på Silvieberget. Nya kopplingar till, och ökad öppenhet mot Signalparken stärker det modernistiska sambandet i stadsdelen. Vid Rålambsvägen blir effekterna begränsade, där bland annat DN-skrapan och SvD:s högdal kommer ha en fortsatt huvudroll. Att Ekenhuset blir synligt stärker tidningskvarteren som en avvikande tyngdpunkt.

Påverkan på grönska i gaturummet vara bedöms vara liten och förslaget vara väl anpassat. Grönskan i Gjörwellsgatans gaturum minskar lokalt men detta kompenseras genom utökad trädplantering och nya planteringsytor. Den kulturhistoriskt värdefulla eken får en mer framlyft position, Signalparkens grönska kommer även uppfattas från Gjörwellsgatan och Silviebergets gröna sluttning syns mer genom att Ekens fotavtryck skiljer sig från byggnaden den ersätter. Små till medelstora negativa konsekvenser bedöms uppstå avseende påverkan på idealet bakom Mariebergs modernistiska bostadsbebyggelses placering och utformning med optimerad solbelysning av fasader och utemiljöer.

Avseende varsamhet och förvanskning bedöms föreslagen bebyggelse anpassats väl till tidningskvarteren och till Marieberg i sin helhet. Signalhuset kopplar an till 1940-talsbebyggelsen och Signalparken. Ekenhuset har formats och riktats med hänsyn till Mariebergs större byggnader. Påbyggnaden Krönikan bedöms vara väl anpassad till tidningskvarterens karaktär och fungera väl tillsammans med Månlandaren. För att minimera påverkan på den historiska läsbarheten och områdets karaktär är det positivt att den nya bebyggelsen gestaltats utan arkitektoniska likheter eller tydliga släktskap.

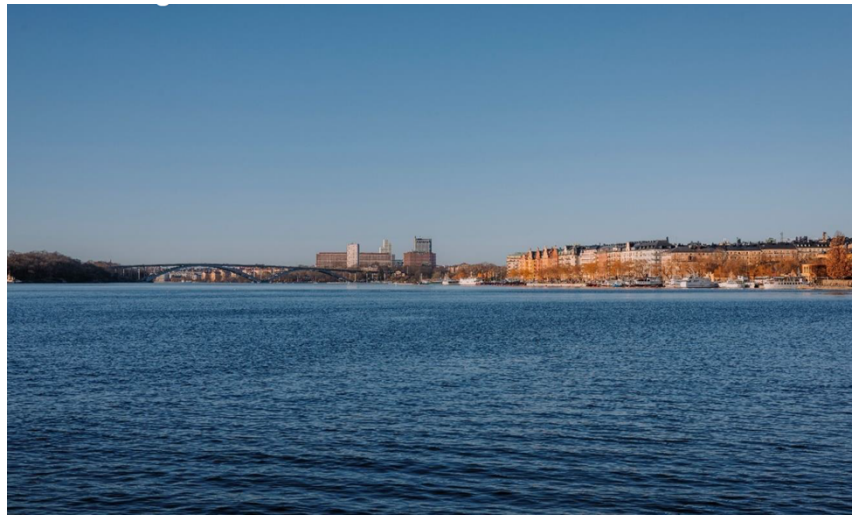
De ändringar av befintliga byggnader som krävs efter rivningar eller i samband med anslutning till nya byggnader bedöms vara varsamma. Rivningarna av parkeringshuset och 1990-talets kontorsdel och Tidningshusets tidigare utbyggnader för att möjliggöra för påbyggnaden Krönikan innebär att läsbarheten av tidningskvarterens historiska utveckling försvagas. De från kulturhistorisk synpunkt mest väsentliga byggnaderna bevaras i förslaget. Sammantaget bedöms rivningar ge små negativa konsekvenser.

Att utveckla Lastgatan till ett urbant stråk bedöms vara möjligt och de ändringar av Tidningshuset bottenvåning mot Lastgatan bedöms vara varsamma och följer byggnadens huvudsakliga grammatik och ursprungliga ritningar av DN:s anläggning.

Planförslagets påverkan på den modernistiska stadsiluetten och DN-skrapan som landmärke bedöms ske framför allt genom det

planerade Ekenhuset. Utredningen lyfter fram vypunkter från inre delen av Riddarfjärden, Gröndal och Långholmen, Västerbron och Tranebergsbron.

Särskilt viktiga är vyerna från centrala staden eftersom det är härifrån många människor betraktar Marieberg och för att tidningskvarteren planerades för att vara väl synliga från centrala delar av staden.

Förslaget sett från Riddarholmen, Evert Taubes terrass (Wingårdhs)

Förslaget sett från Skinnarviksberget (Wingårdhs).

Från de centrala delarna av staden och runt Riddarfjärdens inre del bedöms Mariebergs modernistiska komposition blir mer komplex och skillnaden mellan tidningskvarteret och bostadshusen på Silvieberg blir mindre distinkt. DN-skrapan har dock fortsatt en tydlig roll som landmärke och orienteringspunkt. Från dessa för stadsbilden särskilt betydelsefulla vyer bedöms det komplement till den modernistiska kompositionen som Ekenhuset innebär, vara väl avvägt.

Påverkan sett från Västerbron är föränderlig och den nya bebyggelsen förstärker bilden av en bebyggelsegrupp som i hög

grad förändras när man rör sig över bron. I vissa lägen innebär förslaget minskad klarhet och ordning i stadsbilden. Detta bekräftar befintliga förhållanden eftersom byggnader redan idag skymmer varandra och endast delar av tidningshusen framträder bakom bostadshusen på Silvieberget.

Förslaget sett från Västerbron, norra del (Wingårdhs).

Från Långholmen, Gröndal innebär förslaget framför allt att den fria luften runt 1960-talshusen minskar och i vissa lägen skymms DN-skapan och SvD-huset av den nya bebyggelsen. DN-skrapans roll som landmärke försvagas något framförallt sett från Tranebergsbron och Gröndal, men DN-skrapan står ändå fritt.

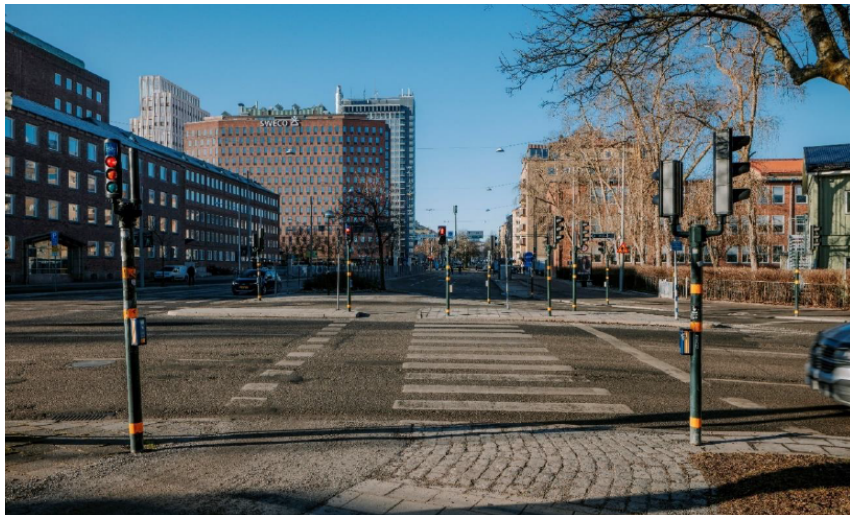
Förslaget sett från Gröndal (Wingårdhs)

Förslaget sett från Tranebergsbron (Wingårdhs)

Under de mörka timmarna bedöms inte den nya bebyggelsen ger någon betydande påverkan på DN-skrapans roll som en lysande fyr. Byggnaden planeras inte förses med någon utvändigt belysning utan kommer att lysa inifrån likt andra kontorshus. Planerad restauranglokal högst upp kan bli synlig på avstånd men ljusbilden kommer bedöms vara underordnad DN-skrapans illuminerade fasadmönster, upplysta utrymningstrapphus och ljusskyltning.

Bebyggelsen kommer att vara närvarande på ett annat sätt i mellanskalen. Den miljö som bedöms påverkas mest av den nya bebyggelsen är Gjörwellsgatan sett från Essingebron, där den varierade, storskaliga och särpräglade bebyggelsen i tidningskvarterens södra del kommer bli framträdande. Att nya byggnader stärker Gjörwellsgatans roll och betydelse bedöms inte vara ett problem utifrån kulturmiljöperspektiv. DN-skrapan kommer att döljas bakom nya byggnadsvolymer sett från delar av Gjörwellsgatan. Helhetsverkan bedöms dock vara god.

Förslaget sett från Västerbroplan (Wingårdhs)

Förslaget sett från Mariebergbron, fäste på Lilla Essingen (Wingårdhs)

Stadsbyggnadskontorets samlade bedömning (kulturmiljö). Stadsbyggnadskontoret bedömer likt MKB att förslaget inte medför risk för påtaglig skada på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården. Förslaget har efter samråd inför detaljplanens granskning bearbetats för att minimera påverkan på berörda uttryck och kulturmiljövärden. Detta gäller bland annat vidare studier och bearbetning av orienteringen, utformning och gestaltning för att minska påverkan på den modernistiska kompositionen, för att uppnå större avstånd till angränsande befintliga höga byggnader och med hänsyn till Mariebergs kulturvärden i övrigt.

Avseende påverkan på kulturmiljö ur ett PBL perspektiv bedömer stadsbyggnadskontoret att påverkan på kulturmiljön i huvudsak berör förslagets påverkan på den modernistiska stadsplanen med dess modernistiska uppdelningen och luftigheten mellan olika byggnadstyper samt DN-skrapans roll som landmärke.

Kontoret kan konstatera att påverkan på kulturmiljövärden måste vägas mot en andra effekter som planen medför såsom en mer effektiv markanvändning, ett stort tillskott med nya, effektiva och attraktiva arbetsplatslokaler i ett centralt läge och stadsmässiga förbättringar i övrigt som förslaget innebär.

Den fortsatta utvecklingen av Tidningskvarteret med en koncentration av bebyggelse som avviker mot omgivningen, vilket ligger i linje med kvarterets historiska utveckling som ett kvarter som avviker mot de omgivande bostads- och institutionsområdena. Utvecklingen med i huvudsak kontor och centrumändamål bedöms även förstärka hur området utvecklats över tid, från ett mer industri- och verksamhetsområde till ett koncentrerat arbetsplatsområde och tydlig stadsdelscentrum.

Marieberg bedöms, med det stadsplanemässiga och volymmässiga grepp med stora och olikformade huskroppar som bildar en helhet, vara mindre känslig för komplettering med ny, hög bebyggelse, det vill säga mer tålig än många andra storskaliga miljöer från samma tid, vilka i högre grad består av likformiga huskroppar. Att uppföra nybebyggelse innebär att områdets karaktär som kluster förstärks.

Förslaget innebär att DN-skrapans roll som landmärke och den modernistiska kompositionen och luftigheten mellan bebyggelse försvagas från vissa platser, men det kan konstateras att i de för stadsbilden särskilt betydelsefulla vyerna, från de centrala delarna av staden bedöms föreslagna tillägg utgöra ett väl avvägt komplement. Vyerna i mellan- och närskalen bedöms fungera väl, trots att DN-skrapan som landmärke skymms i vissa lägen. Det kan även konstateras att graden av påverkan på stadsbilden och silhuetten är föränderlig beroende på hur man rör sig och vart utmed en sträcka man betraktar Marieberg. Kontoret bedömer att denna påverkan är acceptabel. Förslaget tar ett tydligt stöd i områdets kulturhistoriska kontext och kulturvärdena på platsen genom anpassning av byggnaderna till både tidningskvarteren och Marieberg i sin helhet. Förslaget bygger på flera av områdets karaktärsdrag som riktning i bebyggelsen, grönska i gaturummen och god form och arkitektur som harmoniserar med sin omgivning. Kontoret bedömer att den befintliga årsringen kommer vara fortsatt avläsbar, om än inte lika tydligt som idag, men som en del av en utökad komposition när staden utvecklas.

Förslaget innebär att bebyggelse rivs och stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagna rivningar inte påverkar kulturmiljövärdena i någon större grad. Det bedöms att ett bevarande av byggnader hindrar en ändamålsenlig struktur och begränsar områdets utvecklingspotential, varför en rivning enligt förslaget väger tyngre än bevarandevärdet. Ett bevarande bedöms inte heller vara förenlig med en effektiv markanvändning. Av vikt för stadsrummet är även hur byggnaden möter sin omgivning. Parkeringshuset och kontoret har idag slutna fasader mot de flesta håll och kontorets nedre våningsplan ligger inte i markplan. Ny bebyggelse kan bidra med en större öppenhet, nya kopplingar och en mer aktiv bottenvåning som kan bidra till ett ökat stadsliv och ökad trygghet. Att skapa ett möte mellan byggnad och omgivande mark som kan bidra positivt till gatumiljön anses inte möjligt genom ett bevarande.

En förändring av andra aspekter så som optimering för ljusförlust, en ändrad karaktär på Gjörwellsgatan bedöms vara acceptabla i förhållande till vad planen innebär för positiva effekter i övrigt.

Stadsbyggnadskontorets sammantagna bedömning är att en lämplig avvägning mellan olika intressen har gjorts och bedömer att förslaget innebär en god helhetsverkan och acceptabel påverkan på kulturmiljön.

Riksintresset Bromma flygplats

Nyttillkommande byggnader föreslås få en höjd på maximalt +95,6 meter över havet, under angivna höjdbegränsningar. DN-skrapan har en något högre höjd än den reglerade höjdbegränsningen. Plankartan medger befintliga byggnader och tillhörande byggnadsdelar samt befintliga master vilket medges med en bestämmelse om bland annat totalhöjd för master.

Skyddsrumsfunktion

Enligt framtagna utredning klarar inte de befintliga skyddsrummen gällande tekniska krav och funktionskrav för bland annat raslast i och med det nya höghuset på 19 våningar. Att bygga nya skyddsrum för att ersätta befintliga skyddsrumspplatser förordas. Tillstånd för avveckling, ersättning eller begränsning av skyddsrumsfunktion krävs. Detta hanteras i en separat tillståndsprocess hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Gator och trafik

Planförslaget innebär flera positiva aspekter som bättre förutsättningar för hållbart resande. Förslaget skapar bättre förutsättningar för gång- och cykeltrafikanter och förändringar i hur trafiken hanteras i området idag ger bättre förutsättningar för att skapa platser och stråk med högre vistelsevärden. Samtidigt som trafik och framkomlighet i området inte bedöms påverkas negativt.

Ökningen av biltrafiken till och från planområdet utgör ca 9% av trafikrörelserna utmed Gjörwellsgatan. In- och utfarten till Tränggåren 7 förväntas få störst påvekan på trafiken i området men kapacitetsberäkningar visar dock att det inte innebär några betydande konsekvenser för framkomligheten utmed Gjörwellsgatan.

Förslaget innebär en minskning av antalet parkeringsplatser i området med cirka 500 platser till totalt 477 platser, vilket i huvudsak beror på att det befintliga parkeringshuset (429 platser) rivs. Enligt framtagna trafik-PM (Sweco, 2025) finns 214 abonnemangsplatser, varav 168 heltidsplatser eller kvälls- och helgplatser. Av dessa 168 är 145 abonnemangsplatser lediga och en del av de som används bedöms användas för säsongsparkering. Beläggningsinventering visar att cirka hälften av parkeringsplatserna nyttjas.

Rivningen av parkeringshuset bedöms få konsekvenser framförallt på besöksparkering. Besökare som nyttjat parkeringshuset som besöksparkering till Trängkåren 6 och 7 idag kommer fortsatt kunna parkera i området, antingen i de befintliga parkeringsutrymmena eller i det nya garaget under Signalhuset. Detta eftersom besöksparkering är inkluderat i projektets parkeringstal och parkering planeras i öppet garage. Avsikten är att kväll-, natt- och helgtid kommer det vara möjligt att hyra parkeringar i delar i garage inom planområdet. Vid överskott kan även platser hyras ut dagtid. Därför bedöms konsekvenserna av rivningen av garaget som begränsade.

Planen får minimal påverkan på kollektivtrafiken. Det ena hållplatsläget för Fria Ukrainas plats byggs om enligt regionens riktlinjer.

Störningar och risker

Buller

Ingen bullerutredning har tagits fram då planförslaget enbart möjliggör kontor, verksamheter och centrumändamål.

Luftkvalitet

Miljökvalitetsnormer gällande luftkvalitet bedöms klaras inom planområdet. Den föreslagna strukturen innehåller inga slutna strukturer vilket annars kan bidra till att partiklar och utsläpp ansamlas.

Översvämningsrisker

En dagvattenutredning har tagits fram som redovisar konsekvenser av förslaget avseende skyfall och översvämningsrisker (Starkstad, 2025). Utredningen visar att ett genomförande av planförslaget inte skapar nya områden med risk för översvämning vid skyfall. Befintliga garagenedfarter på DN-torget, som idag är lågpunkter byggs bort. Avrinning på DN-torget förbättras genom att vattnet avrinner mot ränna och vidare österut mot Lastgatan och vidare mot Gjörwellsgatan likt befintlig situation. Där vatten avleds mot dagvattenåtgärder i södra delen av Trängkåren 6 kan dessa brädda mot Gjörwellsgatan. I övrigt leds skyfallsvatten som i befintlig situation mot Rålambshovsvägen respektive Gjörwellsgatan. Förslagets ökade kapacitet för vattenhantering, jämfört med befintliga förhållanden, bedöms reducera risken för översvämning nedströms.

Garagenedfarter behöver planeras så vatten inte avleds ner i dessa vid skyfall vilket kan ske genom lokala upphöjningar eller kantsten.

Det finns ett antal befintliga lågpunkter som inte omarbetas i förslaget. Lågpunkten intill Signalparken som kan svämmas över är större än intilliggande avrinningsyta, det finns inte ytor eller dörrar i anslutning till lågpunkten där vattnet kan tränga in vid eventuellt höga vattennivåer. Parkeringsplatsen vid Rålambsvägen är en lågpunkt och på grund av att marken är underbyggt är inte något som kan åtgärdas i nuvarande situation. Förutsättningar försämras inte av planförslaget. Skulpturparken omarbetas inte och är idag försedd med pumpstation.

Markföroreningar

En översiktlig miljöteknisk markundersökning har utförts inför ny- och ombyggnation i delar av fastigheterna. Fastigheterna används idag som framförallt kontor, centrumändamål och parkering motsvarande mindre känslig markanvändning (MKM). För planerad markanvändning rekommenderas att Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM att tillämpas. Sammantaget är stadsbyggnadskontorets bedömning att marken är lämplig för de föreslagna ändamålen. Utredningarna visar att halter och föroreningar inte visar på risker för människors hälsa och säkerhet samt att vidare skyddsåtgärder inte är nödvändiga. Något behov av reglering av åtgärder på plankartan bedöms inte nödvändigt. I genomförandeskede kommer även markens lämplighet att säkerställas genom saneringsanmälan och i samband med bygglovsprövning.

Bedömning jord

Resultaten från den utförda provtagningen av jord visar på en måttlig föroreningsnivå i området med i huvudsak halter mindre än riktvärden för mindre än ringa risk (MMR) och mindre än riktvärden för känslig markanvändning (KM) (<MRR- <KM). Endast enstaka halter av PCB och PAH har påvisats i halter över KM och kan sannolikt kopplas till fyllnadsmaterial i stadsmiljö i allmänhet. Uppmätta halter i jord understiger riktvärden för MKM och mot storstadsspecifika riktvärden för verksamheter och kontor avseende samtliga parametrar. PFAS har påvisats i halter över laborations rapporteringsnivå. Halterna av PFOS och PFAS 7 understiger tillämpade riktvärden för KM. Inga halter av CAH i jord har påvisats. Påvisade halter i jord bedöms inte utgöra en risk ur hälso- eller miljösynpunkt med hänsyn till aktuell och planerad markanvändning.

Vid en eventuell kommande masshantering bör jord som ska hanteras provtas och klassificeras systematiskt inför vidare hantering i form av bortskaffande eller återanvändning. I de fall jordmassor blir exponerade i samband med rivning av byggnader

rekommenderas kontrollprovtagning inför kvarlämnande av jordmassor.

Bedömning porgas/luft under byggnad

Resultaten visar förekomst av låga halter av CAH i markens porluft samt i luft under byggnad inom Trängkåren 7. Den högsta halten utgörs av Kloroform som detekterades till 36 µg/m³ i luft under byggnadens bottenplatta. Kloroform har enbart använts i mycket begränsad omfattning i kemtvättar och är numera otillåten att använda inom textilrengöring. Däremot bildas kloroform i samband med klorering av vatten i badhus.

Undersökningens provpunkt var placerad ett våningsplan direkt under Oasens badhus med simbassänger nedsänkta i våningsplanet. Det kan inte uteslutas att inomhusluften i andra delar av byggnaden kan vara påverkade av bassängvattnet och innehålla förhöjda halter av Kloroform. Huruvida bassängvattnet kan påverka luften under byggnaden är svårbedömt, men det kan inte uteslutas. Halterna av kloroform i markens porluft norr och söder om byggnaden är avsevärt lägre (<0,1-0,7 µg/m³).

Halter av kloroform detekterades även vid en porluftsundersökning under garagets bottenplatta inom Trängkåren 6 (Bjerking, 2017) men då i halter mellan 1–3,6 µg/m³.

Spår av tetraklormetan har påvisats i samtliga provpunkter och därtill spår av trikloret (TCE) och tetrakloret (PCE) i luft under byggnad. Tetraklormetan har tidigare använts vid klortillverkning, men inte inom kemtvätsverksamheter. TCE har använts i kemtvätsverksamhet, men är förbjuden att använda sedan 1995. Även PCE har varit förekommande i kemtvätsverksamheter och är tillåten att användas yrkesmässigt än idag.

Sammantaget bedöms påvisade halter i porgas och luft under byggnad inte utgöra en risk ur hälso- eller miljösynpunkt med hänsyn till aktuell och planerad markanvändning. Samtliga halter understiger tillämpade riktvärden som dessutom är framtagna för exponering dygnet runt under en hel livstid. Mängden jord under garagebyggnaden inom fastighet Trängkåren 7 tycks vara mycket begränsad då bottenplattan verkar vara anlagd på utsprängt berg. Detta minskar risken för en eventuell spridningsväg av flyktiga kolväten via jord in till byggnad.

Bedömning grundvatten

Resultaten visar att det inte finns någon nuvarande grundvattennivå på 8 meters djup eller grundare i södra delen av

Trängkåren 6. Detta tillsammans med information om avsaknad av grundvatten kring huskroppen vid garage och badhuset i Trängkåren 7 samt observation av berg i dagen i centrala Trängkåren 7 indikerar att en grundvattengenomströmning inom planområdet är mycket begränsad. En exponeringsrisk som följd av en eventuell spridningsrisk av flyktiga kolväten genom grundvattnet bedöms därmed som mycket begränsad inom planområdet.

Säkerställande av sanering vid planens genomförande
Hanteringen av markföroreningar säkerställs i detaljplanens genomförandeskede av miljöförvaltningen genom den saneringsanmälan, enligt 28§ i förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), som byggaktörerna gör inför byggnationen. I samband med saneringsanmälan lämnas även en kontrollplan som beskriver hur saneringen ska genomföras. I saneringsanmälan fastställs och beaktas åtgärds målet. Åtgärds målet beskriver när saneringen anses genomförd. Miljöförvaltningen, i egenskap av tillsynsmyndighet, är involverad under hela saneringens gång och följer upp arbetet genom exempelvis platsbesök. Efter avslutad sanering sker slutredovisning som del av miljöförvaltningens rutiner för förorenade områden.

Även bygglovsprövningen innebär en kontroll av hanteringen av markföroreningarna. Vid bygglovsavdelningens beslut om startbesked bedöms om en åtgärd får påbörjas utifrån om de villkor som har uppställts enligt 4 kap 14 § PBL är uppfyllda. Det innebär att byggaktören behöver säkerställa att markföroreningar har avhjälpats och redovisa detta innan bygglovsavdelningen kan fatta ett beslut om startbesked. Bygglovsavdelningen gör även en bedömning om marken är lämplig för ett visst ändamål vid bygglovsprövningen.

Lokalklimat

Ljusförhållanden

Framtagna sol-, skugg-, dagsljusstudier visar de nya byggnadernas påverkan på omgivande bebyggelse, gator, parker och torg. Den nya bebyggelsen ger en vandrande skugga under dagen. Störst påverkan, i de studerade intervallen, sker under mars och september då solvinkeln är flack och den nya bebyggelsen skapar långa skuggor. Mitt på sommaren är solvinkeln brant och skuggpåverkan därför mindre. Påverkan är även beroende på tid över dygnet, med brant solvinkel mitt på dagen och flackare under morgon-, och kvällstid.

Förslagets påverkansområde

För att få en förståelse över vilka områden som påverkas av skuggor från de nya byggnaderna och i vilken omfattning har skillnaden i antal soltimmar mellan befintlig situation och nytt förslag studerats (Wingårdhs, 2025). Skuggpåverkan har studerats för vår- och höstdagjämning, som en referens för årets snitt av soltimmar samt för sommarsolståndet som visar årets maximala soltimmar. Analysen syftar till att identifiera områden som påverkas av direkta skuggor från de föreslagna volymerna. Nedanstående bilder visar de områden (gulmarkerade ytor) där antalet soltimmar varierar jämfört med dagens situation.

Skuggpåverkade områden 20 mars, vår- och höstdagjämning:

Före kl.0900

Mellan kl.0900–1700

Efter kl.1700

Skuggpåverkade områden 20 juni, sommarsolståndet

Före kl.0900

Mellan kl.0900–1700

Efter kl.1700

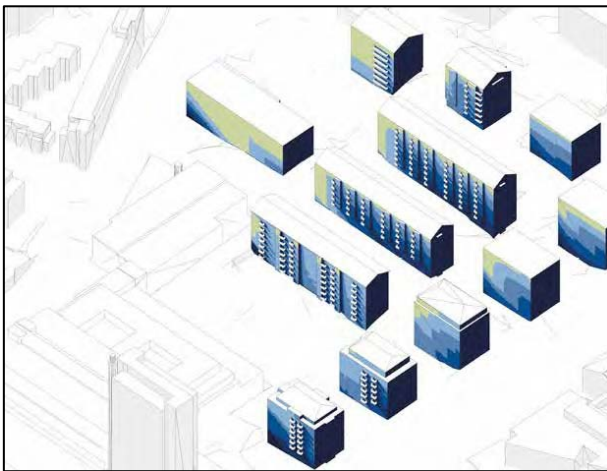
Påverkan på befintlig bebyggelse vid Signalparken

Tillgången på direkt solljus på omgivande byggnader minskar vid en jämförelse mellan nuläget och med tillkommande bebyggelse på Trängkåren 7. Påverkan sker i huvudsak på följande fastigheter; Trängkåren 3, Signallyktan 1, 3 & 4, Signalpatrullen 13 samt Styckgjuteriet 4. Begränsad påverkan ses på Signalpatrullen 8 & 12, Signalisten 2 & 3 samt Trosskusken 2. Störst påverkan, under den studerade perioden bedöms vara under mars och april men att under maj-juni har stora delar av fasaderna god tillgång till direkt solljus.

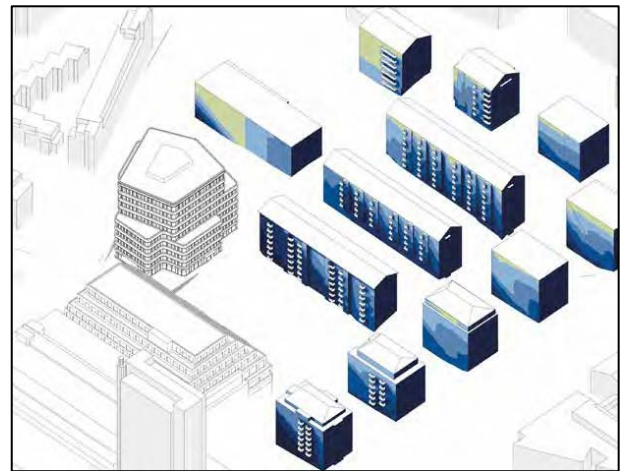
Påverkan sker från morgon till strax efter lunchtid och då på omgivande fasader som vetter mot öster respektive söder. Störst påverkan ses på Signallyktan 3 som idag på grund av sitt läge intill parken har stor tillgång till direkt sol. Signallyktan 3's östra fasad som i flera delar minskar från 4h till 1h (mars) samt från 5h till 2h (april). I maj ses en minskning om ca 1-2h i relation till nuläget för en mindre del av samma fasad. En mindre påverkan kan även ses på framförallt Signalpatrullens 13's östra lamell som under mars-april ser en något minskad soltillgång. En minskning om ca 1h kan även observeras för Trosskusken 2's östra fasad (april-maj). För de östra fasaderna på Signallyktan 1 och Trängkåren 3 ses en minskning om ca 1h direkt solljus i

mars. För fasader mot söder ses en påverkan om cirka 1h för Signallyktan 1 och upp till cirka tre timmar för Trängkåren 3 samma månad.

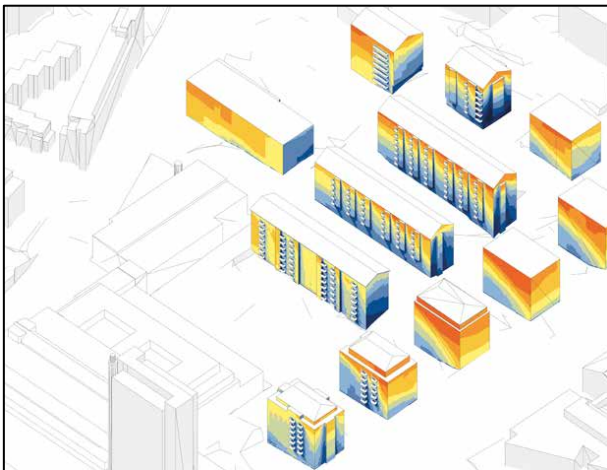
Viktigt att notera här är att studien inte har tagit hänsyn till den skugga som befintliga träd i parken åstadkommer och att den faktiska påverkan är därför mindre än vad utredningen visar. Fasaden skuggas idag av ett flertal stora träd, varav två står nära befintlig fasad.

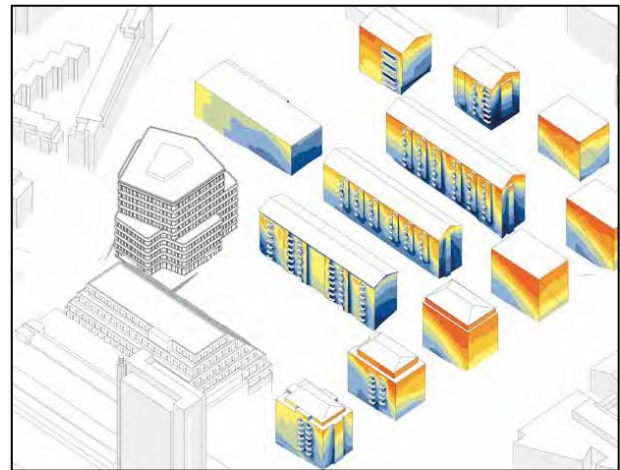
Soltimmar på östra och norra fasader. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

Soltimmar på östra och norra fasader. Ny bebyggelse. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

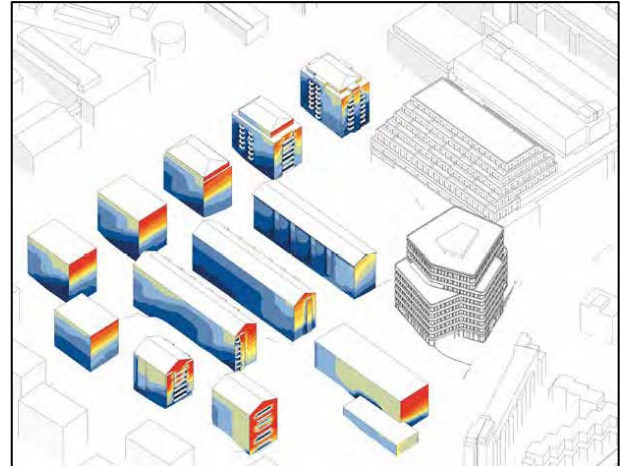
Soltimmar på östra och norra fasader. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet.

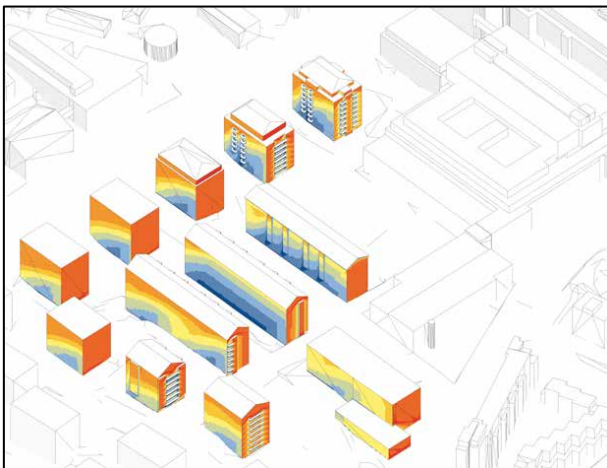
Soltimmar på östra och norra fasader. Ny bebyggelse. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet.

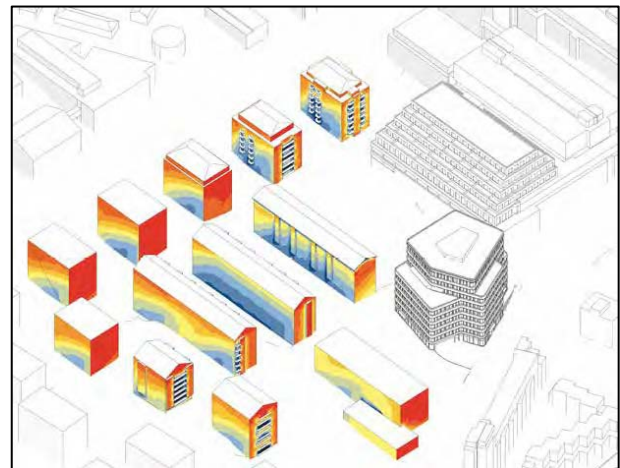
Soltimmar på västra och södra fasader. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

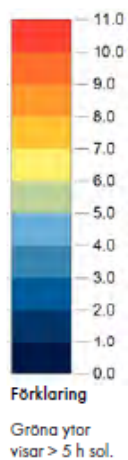
Soltimmar på västra och södra fasader. Ny bebyggelse. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

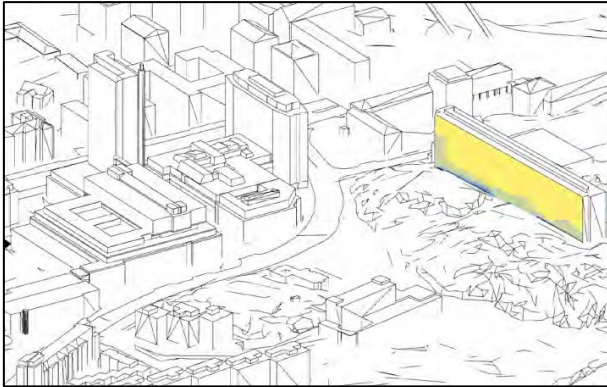
Soltimmar på västra och södra fasader. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet

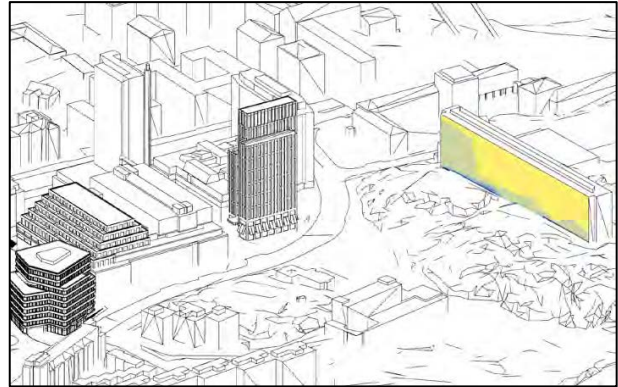
Soltimmar på västra och södra fasader. Ny bebyggelse. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet.

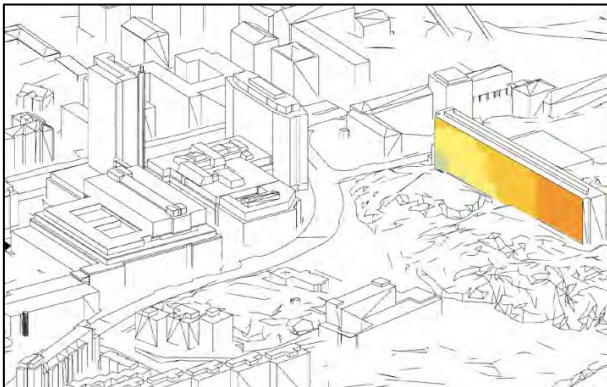
Påverkan på befintlig bebyggelse vid Fyrverkarbacken
Bostadsbebyggelsen vid Fyrverkarbacken (Silvieberg 3) ligger sydost om Kv. Trängkåren och är belägen uppe på en höjd. Redan idag skuggar den befintliga bebyggelsen (DN-skrapan och SvD-huset) bostadshusets västra fasad kvällstid under sommarmånaderna. Placeringen innebär att påverkan av de befintliga höga husen och de nya föreslagna bebyggelsen är begränsad. Det nya förslaget innebär en påverkan på den befintliga bebyggelsen framförallt kvällstid under sommarmånaderna. Idag är husets västfasad solbelyst mellan 5-8 timmar per dag. Utredningen visar att de föreslagna byggnaderna ökar skuggpåverkan med 1 timme på delar av västfasaden.

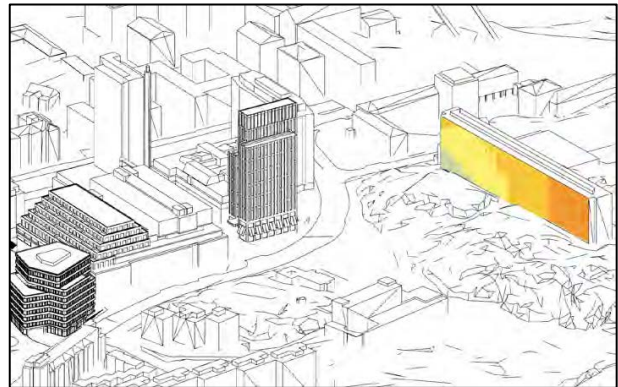
Antal soltimmar. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

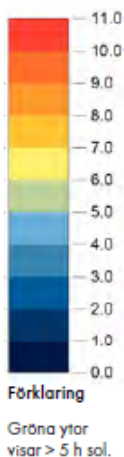
Antal soltimmar. Ny bebyggelse. Soluppgång till solnedgång. Höst- och vårdagjämning.

Antal soltimmar. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet.

Antal soltimmar. Befintlig situation. Soluppgång till solnedgång. Sommarsolståndet.

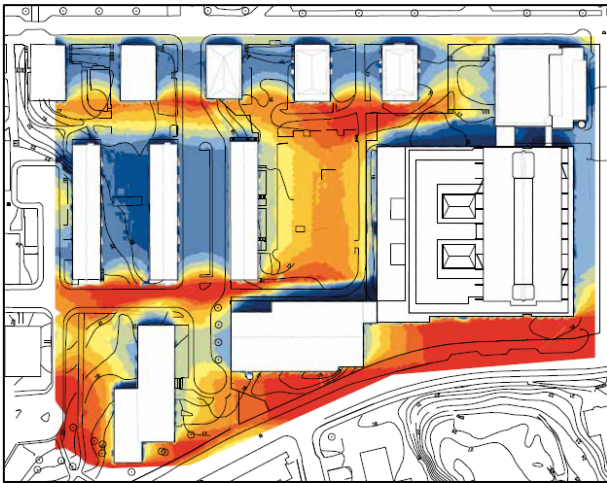
Dagsljuspotential i befintliga bostäder.

Planförslaget innebär att dagsljuspotentialen på bebyggelsen som helhet fortfarande är godkänd. Störst påverkan ses för Signallyktan 3. Den minskade dagsljuspotentialen är koncentrerad till lamellen närmast den nya bebyggelsen och den östra fasadens (mot parken) södra halva. För Signalpatrullen 13 (den östra lamellen) ses att den nedersta våningen får något minskad dagsljusinstrålning, framförallt på den södra delen av den östra fasaden. Utöver det påverkas lägenheterna högre upp i punkthuset inom Trängkåren 3 (södra fasad) där dagsljuspotentialen liknar den för lägenheterna längre ner i huset.

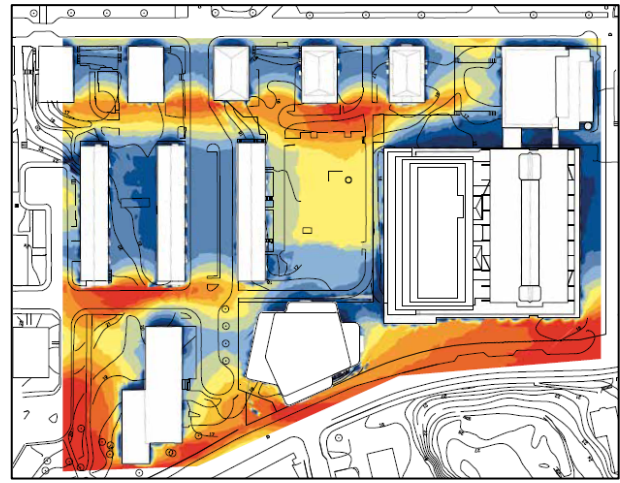
Påverkan på Signalparken och DN-torget

Signalparken har idag stor tillgång till solljus. Under årets ljusa månader (april-september) har en stor del av parken tillgång till 5h sol eller fler per dag. Under maj och juni har stora delar av parken tillgång till upp mot 8-10 timmar sol per dag.

Planförslaget innebär att direkt solljus i parken minskar. I studien kan konstateras att tillgången till solljus är låg i mars och september, men att i april har den norra delen av parken 3-5 timmar direkt solljus, för att i maj-juni ha mellan 5-8 timmar.

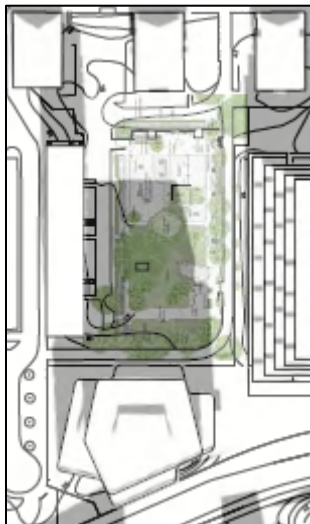

Antal soltimmar. KI.0700-1900. 20 maj. Nuläge.

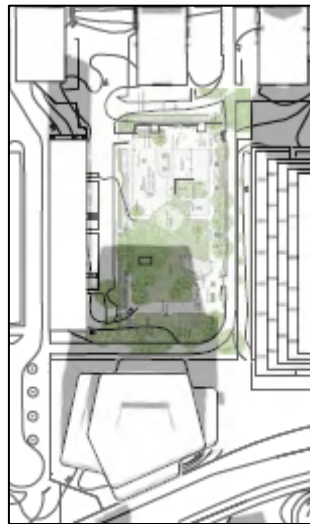

Antal soltimmar. KI.0700-1900. 20 maj med ny bebyggelse.

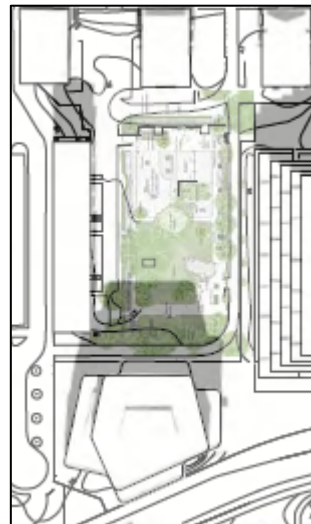
Den nya bebyggelsen söder om parken skuggar sydöstra delen av parken på morgonen och därefter rör sig skuggan succesivt österut och påverkar parken som mest vid lunchtid. Någon del av parken kommer alltid att träffas av direkt solljus. Även påbyggnaden på tidningshuset skuggar delar av Signalparken på morgonen samt Skulpturparken vid främst lunchtid. DN-torget påverkas framförallt sen eftermiddag av tillkommande bebyggelse.

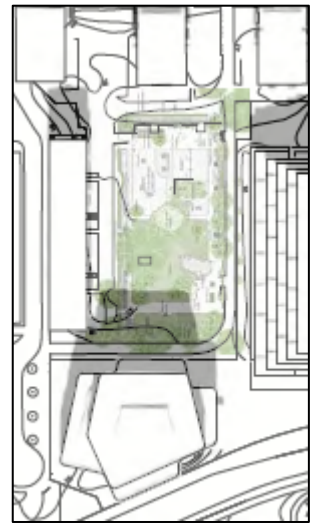
Skuggning i Signalparken
20 mars kl.1200

Skuggning i Signalparken
20 april kl.1200

Skuggning i Signalparken
20 maj kl.1200

Skuggning i Signalparken
20 juni kl.1200

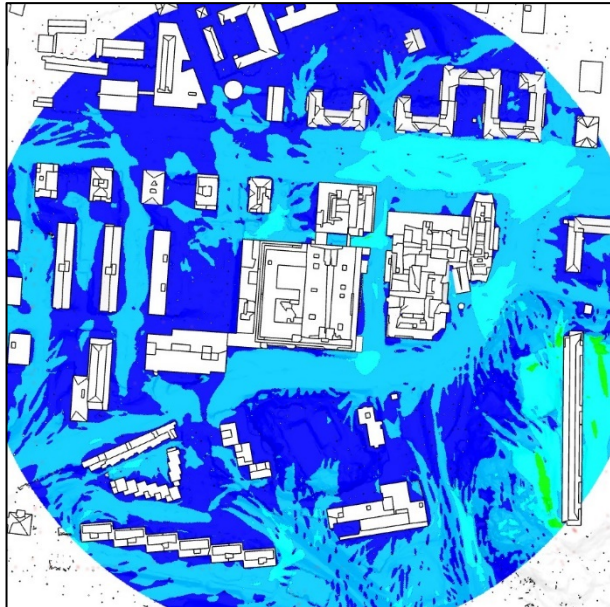
Stadsbyggnadskontorets samlade bedömning (lokalklimat). Sammantaget bedöms den ändrade ljusförhållanden mot befintlig bebyggelsen som acceptabel. Förslaget innebär minskad soltillgång på delar av omgivande bebyggelse i jämförelse med dagens situation. Bebyggelsen mot parken har idag stor tillgång till direkt sol även i förhållande till omgivande bebyggelse på

grund av sitt fria läge intill parken. Störst påverkan under den studerade perioden bedöms vara under mars och april men att under maj-juni har stora delar av fasader god tillgång till direkt solljus. För den närmaste bebyggelsen bedöms påverkan på större delen av fasaden ger nivåer i likhet med omgivande bebyggelsen. Utredningen visar att möjligheten att klara dagsljuskrav till följd av den nya bebyggelsen bedöms vara god. Påverkan bedöms ligga i linje med vad som kan förväntas i en innerstadsmiljö som är utpekad som stadsutvecklingsområde enligt översiktsplanen och som har varit utpekad i ett planprogram som plats för förtätning med höga hus. Bebyggelsen inom planförslaget har utformats för att minimera påverkan på ljusförhållanden med trappade volymer och vinklade former samtidigt som en effektiv markutnyttjande kan uppnås.

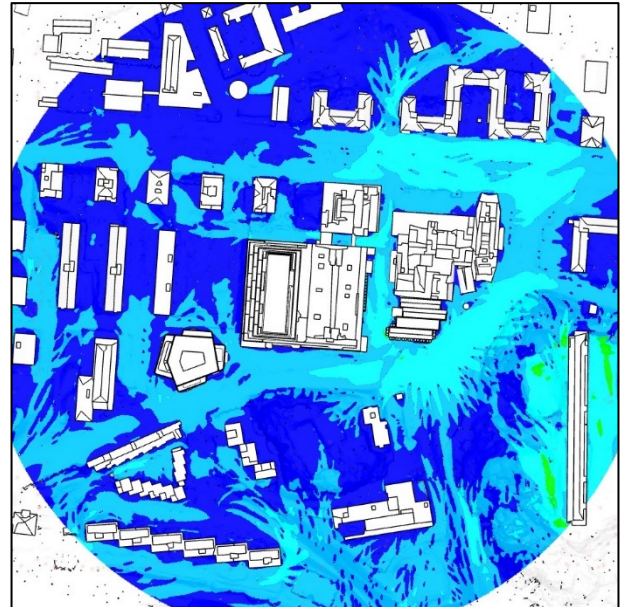
Signalparken påverkas av förslaget med en vandrande skugga. Den nya bebyggelsens placering och höjd innebär att någon del av parken, trots den tillkommande skuggningen, alltid träffas av direkt solljus under dagen. Främst södra delen av parken påverkas. DN- torget som ligger i anslutning till Signalparken är solbelyst större delen av dagen och kan utgöra ett komplement till Signalparken de tider den skuggas. Resultatet tillsammans med att Marieberg är väl försett med parker i närområdet innebär att stadsbyggnadskontoret bedömer påverkan som rimlig.

Vindkomfort

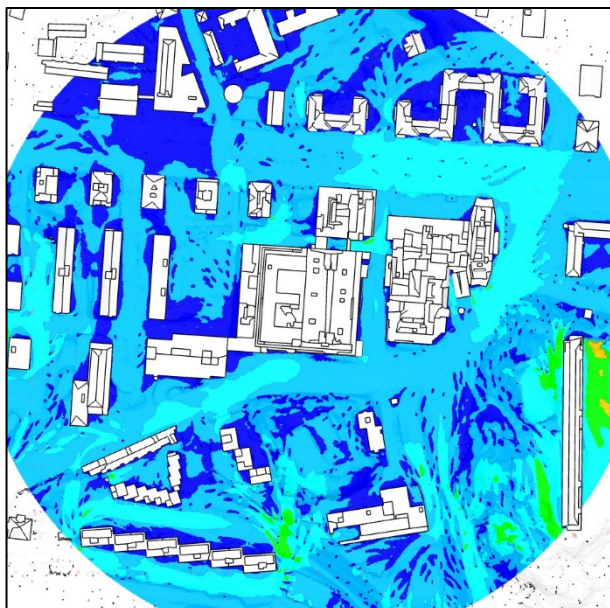
En vindkomfortstudie har tagits fram (Liljewall, 2025) för att undersöka hur vindkomforten i området påverkas av föreslagen bebyggelse. Studien visar att området i nuläge har god vindkomfort och att större delen av studerat område är behagligt för stillasittande aktiviteter.

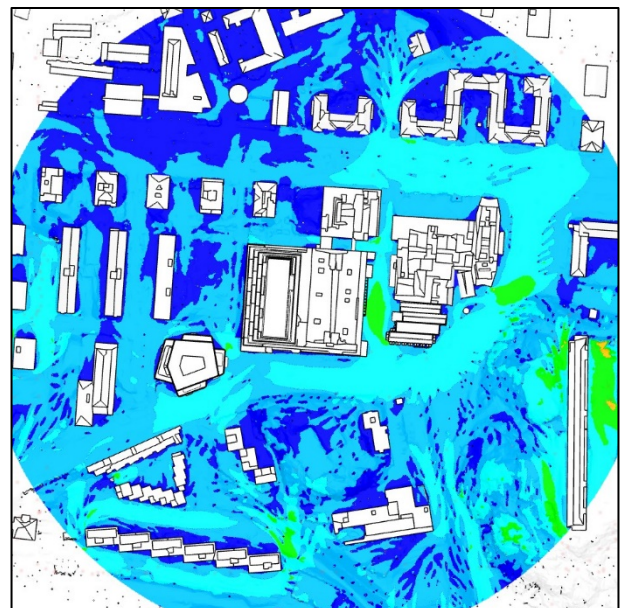
Nollalternativ sommarhalvåret

Förslag sommarhalvåret

Nollalternativ vinterhalvåret

Förslaget vinterhalvåret

A	2 m/s	< 5%	Outdoor Dining
B	4 m/s	< 5%	Pedestrian Sitting
C	6 m/s	< 5%	Pedestrian Standing
D	8 m/s	< 5%	Pedestrian Walking
E	10 m/s	< 5%	Business Walking
U	10 m/s	> 5%	Uncomfortable

Wennerbergsgatan/Gjörwellsgatan

Vindkomforten bedöms vara bra. Vindkomfort på Wennerbergsgatan försämras något nära Signalhuset men förbättras i gatans norra del. Vindkomfort på Gjörwellsgatan är något försämrade främst i närheten av Signalhusets södra fasad. Vindkomfort på DN-Torget är ungefär lik nuläget. På sommaren är området lämplig för kortvarigt sittande och på vintern är området lämplig för stående aktiviteter.

Signalgränd/Signalparken

Vindkomforten bedöms vara mycket bra med hänsyn till de planerade förändringar. Signalparken har bra vindkomfort.

Vindkomforten i parkens norra halva är mycket bra och förbättrad på den befintliga lekplatsen vintertid. Vindkomforten i södra parken är lokalt försämrad i den nya öppningen av Signalgränd. En försämring är synlig nära den västra öppningen av Signalgränd mot Wennerbergsgatan. Vindkomforten i Skulpturparken är förbättrad. Området visar stor andel ytor lämpliga för långvarigt sittande både under sommar- och vinterhalvåret. Vid öppningarna är vindkomforten bra för stående aktiviteter under sommaren och för promenader under vintern.

Lastgatan/Gjörwellsgatan

Vindkomforten bedöms vara godtagbar. Vindkomfort både på Lastgatan och Gjörwellsgatan är försämrad särskilt under vinterhalvåret, försämringen är mindre under sommarhalvåret. Området har bra vindkomfort för stående aktiviteter under sommaren och för promenad under vintern. Platser för sittande aktiviteter finns utmed intilliggande bebyggelsens fasader.

Gjörwellsgatan vid Trängkåren 6

Vindkomfort bedöms vara godtagbar. Vindkomfort på Gjörwellstorget är bra under sommarhalvåret och mindre försämrad under vinterhalvåret. Vindkomfort på Gjörwellsgatan är försämrad, särskilt vid sydöstra hörnet av f.d. SvD huset. Vindkomfort vid f.d. SvD husets östra entrén är förbättrat under vinterhalvåret. Området har bra vindkomfort för promenad med större andel ytor lämpliga för stillastående aktiviteter. På Gjörwellstorget förekommer ytor lämpliga för kortvarigt sittande. Det utsatta hörnet av f.d. SvD huset hamnar dock nära gränsen för obekvämlighet under vinterhalvåret.

Stadsbyggnadskontorets samlade bedömning

Sammantaget bedöms förslagens påverkan på vindkomforten vara acceptabel. Förslaget innebär både förbättringar och försämringar av vindkomforten inom området jämfört med dagens situation. Endast en plats, vid SvD huset sker försämringar av vindkomforten där resultatet ligger nära nivåerna för obekvämlighet, men endast vintertid. Flera av platser som idag användas primärt för rörelser har goda förutsättning att kunna fortsatt användas till det ändamålet. Likaså platser för vistelse har fortsatt goda eller förbättrade vindkomfort, exempelvis Signalparken, DN-torget och Skulpturparken som alla har goda förutsättningar för sittande aktiviteter. Att bygga höga hus, som inom Trängkåren 6 är utmanande eftersom högre byggnader är svårare att hantera vindmässigt jämfört med lägre volymer. Förslaget bedöms sammantaget inte orsaka en oacceptabel

påverkan. Bebyggelsen inom Trängkåren 7 har utformats på ett sätt som är positivt för vindhantering.

Hållbarhet

Kungsholmen har en stark näringslivsattraktivitet. Bebyggelseförslaget innebär ett tillskott av ca 2 500 nya arbetsplatser. Den tillkommande exploateringen och förtätningen av området innebär ett mer effektivt markutnyttjande i ett centralt läge med goda kommunikationer. Samtidigt tillför projektet fler attraktiva och trygga offentliga rum. Förslaget innebär inte att någon naturmark eller några andra väsentliga ekologiska värden tas i anspråk. Genom att addera nya arbetsplatser, en blandning av kontor, handel och service kan en bättre ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet uppnås.

Sociala konsekvenser

Förslaget innebär ett utökat serviceunderlag som möjliggör mer handel och service i området som idag har relativt liten tillgång till detta. Fler kopplingar, mötesplatser och attraktiva stadsrum förbättrar den sociala hållbarheten.

En socialt värdeskapande analys, SVA, har tagits fram för att utreda hur staden kan främja social hållbarhet genom stadsutveckling (Stockholms stad, 200421). Konkret handlar det om att tillföra värden som saknas eller förstärka värden som redan finns på en plats. I analysen lyfts nio rekommendationer fram att prioritera för att skapa sociala värden. Nedan redovisas hur projektet bidrar till arbetet med att uppfylla rekommendationerna.

1. Mildra homogena kluster i området för att underlätta för olika grupper att mötas.

Tillskapandet av nya platser och stråk i kombination med publika lokaler stärker områdets funktion som en målpunkt och gör att dagens huvudsakliga användning av kontor blandas med fler funktioner och bidrar till möjligheter och platser att mötas på. Projektet innebär att bebyggelse inom området, som idag har slutna fasader, öppnas upp och får en mer offentlig karaktär.

2. Skapa fler gemensamma offentliga rum.

Flera mötesplatser tillkommer och befintliga mötesplatser föreslås förbättras.

3. Prioritera grönska, rofylldhet och lek centralt i området.

Projektet innebär att flera träd behöver tas ner. DN-torget och Lastgatan föreslås utvecklas med mer grönska än i dagsläget. Befintligt parkeringshus har i dagsläget både grön förgårdsmark

och grönska på byggnaden vilket ersätts med en grön karaktär kring Signalhuset.

4. Omöjliggör inte framtida utveckling av bostadsutbud.

Planområdet har i dagsläget inga bostäder vilket innebär att lokalerna framför allt används på dagtid. Detaljplanen omöjliggör inte en framtida utveckling av bostäder.

5. Utveckla området mer barnvänligt.

Se nedan under Barnkonsekvenser.

6. Prioritera trygga stråk.

Den mer publika användningen av lokaler tillsammans med projektets mål att stärka de befintliga, och skapa nya mötesplatser, bedöms innebära att området kommer att upplevas tryggare att röra sig i både på dagtid och på kvällstid. Rofyllda platser är önskvärda, men går inte att reglera i detaljplan.

7. Exponera befintliga grönområden bättre. Skapa fler korskopplingar i nord-sydlig riktning.

Projektet föreslår att en passage skapas mellan DN-torget och Signalparken vilket både tillgängliggör parken från söder och skapar ett nytt nord-sydligt stråk genom planområdet. Även en trappa föreslås som kopplar samman skulpturparken med Signalparken. Lastgatan är idag ett befintligt nord-sydligt stråk men som helt har en trafikall funktion. En omvandling av gatan skapar ett till tryggt stråk vilket även kan bidra till att stärka kopplingen söderut till Mariebergsparken.

9. Undersök förutsättningar för tillskott av service.

Detaljplanen har utformats för att möjliggöra för service i bebyggelsens bottenvåningar. En service som skapar en bättre balans mellan aktivitet över dygnet bör prioriteras men kan inte regleras i detaljplan.

Jämställdhet och trygghet

Projektet bidrar till ett tillskott av servicelokaler vilket ökar förutsättningarna för genomströmningen av människor fler tider på dygnet. Fler människor som rör sig inom området ökar tryggheten och framförallt känslan av trygghet för både män och kvinnor. Kvinnor känner sig i högre grad otrygga att röra sig i mörka delar av staden, en aktivering av stråk med levande bottenvåningar, bättre belysning möjliggör att fler personer kan känna sig trygga att röra sig i området. I det kommande arbetet bör trygghetsaspekten beaktas bland annat vid placering av belysningsstolpar, utformning av mötesplatser och vid val av vilken typ av verksamheter som flyttar in i de nya lokalerna.

Barnkonsekvenser

Marieberg är, för sitt centrala läge, välförsett med grönområden och parker, något som dock saknas idag är orienterbarhet och trygga passager mellan dem. Projektet bidrar till och möjliggör trygga och upplevelserika promenader genom kvarteret och till anslutande parker, lekplatser och grönområden. Tidigare stora trafikytor omvandlas till offentliga stadsrum men också förbättrade gång- och cykelstråk bedöms stärka möjligheten för barn att röra sig i området. Genom fler och förbättrade entréer ökar tillgängligheten till Signalparken.

Signalparken, vilken ligger i direkt anslutning till planområdet, har tidigare rymt en tillfällig förskola och är en skyddad plats som möjliggör lek. Skuggning och ökad vindturbulens från den nya bebyggelsen kan innebära att den eventuellt blir mindre attraktiv som lek- och mötesplats.

För att stärka områdets möjlighet som en mötesplats för barn bör torg och platser kompletteras med ett innehåll som kan attrahera människor i olika åldrar, exempelvis klätterställning eller liknande på något av torgen. Detta är något som kan inte regleras i en detaljplan.

Rivning av byggnader

Två byggnader föreslås att rivas för att möjliggöra den nya bebyggelsen. Fördjupade studier gjorts för att undersöka möjligheten att spara två av byggnaderna (parkeringshuset och kontorshuset från 90-talet) och istället bygga på dessa. I framtagna utredning, Trängkåren 6 - påbyggnad respektive rivning av 90-talsbyggnad 220504, beskrivs konsekvenserna av att inte riva byggnaden. I rapporten framgår att:

- Kontorsbyggnaden inte klarar någon som helst påbyggnad utan stora ingrepp i den befintliga konstruktionen.
- För att åstadkomma en påbyggnad på kontorsbyggnaden likt förslaget, krävs förstärkning av både grund, pelare och trapphus med resultat av att troligtvis över 40 % av byggnaden skulle behöva rivas. Studierna visar också att t.ex. antal pelare skulle behöva dubblas vilket skulle innebära att de nya lokalerna inte skulle få den standard (effektiva, funktionella) som marknaden efterfrågar.
- De konstruktiva tilläggen skulle i hög grad begränsa den befintliga byggnadens användbarhet och omöjliggöra den önskade flexibiliteten och begränsa möjligheten att öppna upp mot Gjörwellsgatan.
- Med en ny byggnad kan introverta kvarter öppnas upp, byggnaden placeras mot Gjörwellsgatan med bottenvåningar i

gatunivå. Detta skapar förutsättningar för ett livligt gaturum och en ökad trygghet i området.

- I kombination med de omfattande förstärkningsåtgärderna finns inte heller, enligt byggaktören, de ekonomiska förutsättningarna att uppföra en nybyggnation på platsen.

Även parkeringshuset är svårt att bevara vid en påbyggnad på grund av låga våningshöjder, förskjutna våningsplan (halvplan) och ramper. Stora delar av bygghusen skulle behöva rivas vid en omvandling.

Stadsbyggnadskontorets samlade bedömning

Stadsbyggnadskontoret ser genom planförslaget möjlighet utveckla Gjörwellsgatan till en levande stadsgata och aktivt stråk men det förutsätter att kontorshuset samt parkeringshuset rivs.

Gjörwellsgatan har idag brist på stadskvaliteter och har karaktär av genomfartsgata med långa sträckor med slutna bottenvåningar och avsaknad av fasader i gatuliv. I kvarteret har gatan i många år fungerat som baksida. Parkeringshuset med slutna fasader och med ramper och infarter tar stor plats i stadsmiljön. Den befintliga kontorsbyggnaden saknar både rumslig och social relation till både gata och plats i söder. Dess nedsänkta läge gentemot gatan skapar mörka platser, och omöjliggör väl fungerande bottenvåningar och försvårar flöden mellan ute och inne.

Kontorsbyggnaden ligger nedsänk i förhållande till gatan.

En ny byggnad som ersätter kontorsbyggnaden kan anpassas i höjd till Gjörwellsgatan. Nya öppna ljusa bottenvåningar med verksamheter, handel och service skapar förutsättningar för aktiva, livliga gaturum och en ökad trygghet i området.

För att nå detaljplanens och programmet för Mariebergs mål om en levande stadsmiljö samt utifrån flera olika hållbarhetsaspekter bedömer stadsbyggnadskontoret att rivning av kontorshuset respektive parkeringshuset är nödvändig. För att minska den klimatpåverkan som rivningar och nybyggnationer innebär har

byggaktören tagit fram ett hållbarhetsprogram. I den föreslås en cirkulär bygg- och rivningsprocess med åtgärder som återbruk och återvinning av material. Vidare föreslås att de nya byggnaderna utformas utifrån miljöcertifieringssystem som hanterar energiprestanda, inomhusklimat, vattenhushållning, avfall mm. Detta kan dock inte regleras med detaljplan.

Tidplan

Start-PM	11 september 2019
Samråd	27 september – 8 november 2022
Granskning	3 september – 30 september, 2025
Antagande	Kvartal 1-2, 2026

Genomförande

Organisatoriska frågor

Ansvarsfördelning

Stadsbyggnadskontoret upprättar detaljplan och svarar för myndighetsutövning vid bygglov och bygganmälan.

Lantmäterimyndigheten ansvarar för erforderliga fastighetsåtgärder.

Exploateringskontoret ansvarar för träffande av erforderliga avtal med fastighetsägaren för genomförandet av planen.

Byggaktören finansierar och ansvarar för projektering och utbyggnad av alla åtgärder inom kvartersmark samt alla erforderliga åtgärder inom allmän platsmark.

Byggaktören ansvarar för ansökan om tillstånd för hantering av skyddsrumsfunktion inom fastigheten.

Huvudmannaskap

Staden är huvudman för allmän platsmark inom planområdet.

Avtal

Ett föravtal har tecknats mellan Areim AB och exploateringsnämnden, i vilken kostnads- och ansvarsfördelning för utredning, projektering och utbyggnad av blivande allmän platsmark regleras.

Exploateringsavtal kommer att upprättas mellan fastighetsägaren och exploateringsnämnden. Avtalen reglerar överlåtelse av mark och frågor rörande genomförandet av detaljplanen. Avtalen ska vara klara innan detaljplanen antas.

Genomförandeavtal ska tecknas mellan fastighetsägaren och respektive ledningsägarbolag som berörs av planförslaget.

Verkan på befintliga detaljplaner

Planförslaget innebär att befintlig detaljplan DP8520 och befintlig stadsplan 5218B upphör att gälla inom de delar som berörs av nu aktuellt detaljplaneförslag.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastigheter, marksamfälligheter och ägoförhållanden

Planområdet omfattar fastigheterna Trängkåren 6 och 7 som ägs av Ariem Stockholm Trängkåren AB respektive Kommanditbolaget Trängkåren, samt Trängkåren 8 och del av Marieberg 1:29 som ägs av Stockholms stad.

Användning av mark

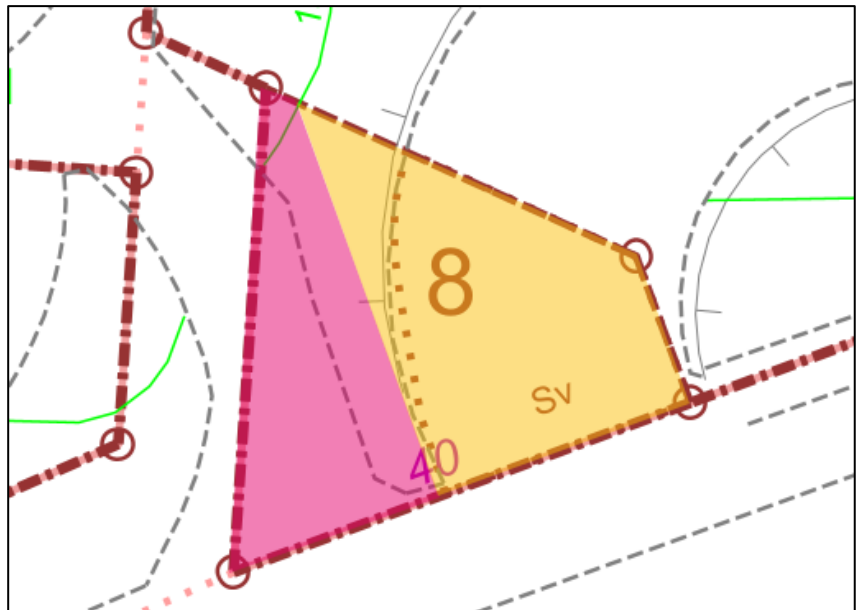
Föreliggande planförslag redovisar avgränsning mellan kvartersmark och allmän platsmark. Allmän plats planläggs som gata, park respektive torg. Planförslaget möjliggör markanvändning för centrum, kontor, tillfällig vistelse (hotell) samt verksamheter under gatunivå.

Fastighetsbildning

Fastighetsbildning sker efter ansökan från fastighetsägare till lantmäterimyndigheten. För att genomföra planen krävs fastighetsreglering av kvartersmark till allmän platsmark. Mark som enligt detaljplanen ska utgöra allmän plats kan kommunen lösa in med stöd av 6 kapitlet 13 paragrafen Plan- och bygglagen. Kommunen har också en inlöSENSKYLDIGHET enligt 14 kapitlet 14 paragrafen. Följande fastighetsbildning aktualiseras:

Trängkåren 8

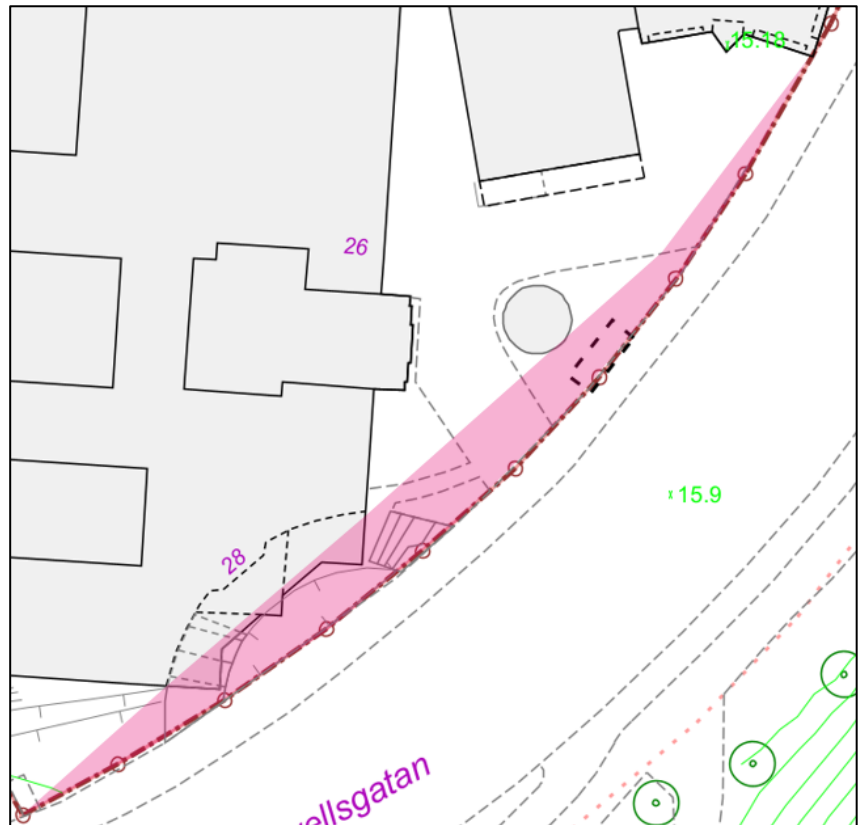
- Den del av fastigheten som planläggs som kvartersmark avses upplåtas med servitutsrätt genom att servitutsrätten utökas. Fastigheten blir kvar i stadens ägo.
- Del av fastigheten som är planlagd som park avses föras genom fastighetsreglering till Marieberg 1:29.

Principillustration Trängkåren 8. Området markerad i orange förs över från Trängkåren 8 till Trängkåren 7. Området markerad i rosa förs över till Marieberg 1:19.

Trängkåren 6 och Marieberg 1:59

- Del av fastigheten Trängkåren 6 planläggs som GATA där mark avses föras med fastighetsreglering till Marieberg 1:59.

Princip illustration. Området markerad i rosa förs över från Trängkåren 7 till Marieberg 1:59.

Avsikten är att överenskommelse om fastighetsreglering (alternativt köp av del av fastighet) kommer att upprättas innan planens antagande. Även åtgärder rörande nya och befintliga servitut (och eventuella andra rättigheter) avses hanteras i ett sådant avtal.

Gemensamhetsanläggningar

Inga befintliga gemensamhetsanläggningar finns inom planområdet. Inga markreservat för gemensamhetsanläggningar har heller avsatts i planen. Gemensamhetsanläggningar kan trots det ändå inrättas genom lantmäteriförrättning när behov uppkommer.

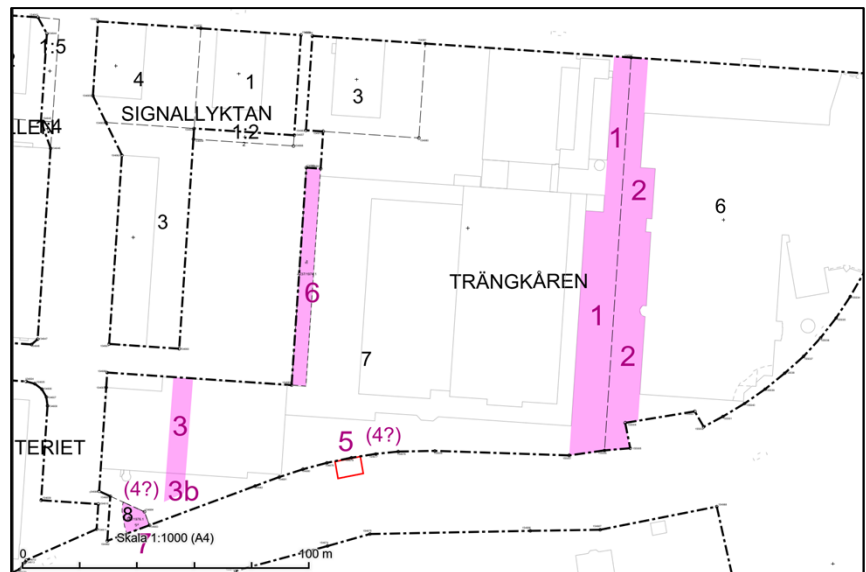
Ledningsrätter

Inga befintliga ledningsrätter finns inom planområdet. Ett servitut för allmänna ledningar finns dock utmed Signalparken. Ett markreservat (u-område) har avsatts i planen för att bekräfta servitutet.

Servitut

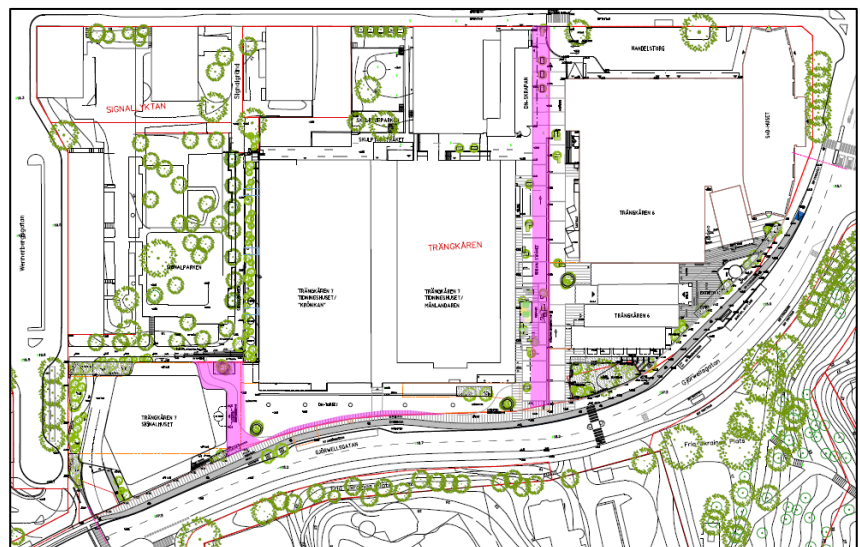
Inom området finns befintliga servitut, se nedanstående tabell och kartbilds. Föreslagen åtgärd, se kolumnen längst till höger.

Nr	Ändamål	Förmån	Last	Åtgärd
Avtalsrättigheter				
1	59/263 Gata mm	TK 6	TK 7	Kvartersgata i fastighetsgräns. Lämnas orörd.
2	59/266 Gårdsplan mm	TK 7	TK6	Kvartersgata i fastighetsgräns. Lämnas orörd.
3	64/6738 Avloppsledning	Renings- verket 1	TK7	Ändras i samråd med ledningshavaren.
4	75/896 Väg för att nå elnätsstation	Floden 1	TK7	Rätt att nå underjordisk elnätsstation via garage, se röd rektangel på kartskiss. Lämnas orörd.
5	76/2985 Dörrförbindelser m.m.	Mb 1:29	TK7	Rätt att nå underjordisk elnätsstation m.m., se röd rektangel på kartskiss. Lämnas orörd.
Officialrättigheter				
6	A237/1974.1 Väg, ledning	Mb 1:29	TK7	Allmän gångtrafik och elektriska allmänna ledningar. Rättighet för elektriska allmänna ledningar lämnas orörd. Behov av rättigheten till allmän gångtrafik upphävs i lantmäteriförrättning.
7	0180-A81/1976.1 Väg	TK7	TK8	Utfartsservitut. Avses utökas i lantmäteriförrättning.

I kartan framgår geografiska lägen för de rättigheter som framgår av tabellen ovan. Rättighet nr. 4 har oklart läge.

Området är i stora delar kraftigt underbyggt varför delar av planområdet som avses för allmän tillgänglighet eller som omfattar delar av gångbana utmed Gjörwellsgatan inte planläggs som allmän platsmark eller säkerställs genom markreservat. För att säkerställa allmänhetens möjligheter att passera genom området, och breddad gångbanan utmed Gjörwellsgatan föreslås en del områden hanteras med avtalsservitut. Att servitut eller liknande ska upprättas regleras i exploateringsavtal. Omfattningen hanteras i samband med förrättning. Områden som omfattas avser:

Princip illustration. Området markerad i rosa markeras avses hanteras med avtalsservitut.

- Del av Lastgatan över del av Trängkåren 6 & 7
- Koppling mellan Gjörwellsgatan och Signalparken över del av Trängkåren 7.
- Del av Trängkåren 7 utmed Gjörwellsgatan.

Ekonomiska frågor

Byggaktören bekostar all byggnation inom planerad kvartersmark. Det ekonomiska ansvaret för rivning, sanering, byggnationer och anläggningar regleras i exploateringsavtal. Anslutningsavgifter för VA, el, tele, fjärrvärme m.m. debiteras enligt vid var tid gällande taxa hos respektive leverantör.

Vatten och avlopp

Stockholm Vatten AB ansvarar för utbyggnaden av VA-systemet efter överenskommelse med fastighetsägaren.

Gatukostnader

Kostnader förknippad med utveckling av planlagd allmän platsmark bekostas av byggaktören och regleras genom exploateringsavtal mellan parterna.

Ersättning vid markförvärv/försäljning

Markägaren ska utan ersättning överlåta all allmän platsmark till staden. Ersättning för markförvärv regleras i det exploateringsavtal som tecknas mellan staden och byggaktören.

Fastighetsbildning

Erforderliga fastighetsregleringar söks av respektive fastighetsägare och bekostas av byggaktören.

El och tele m.m.

Respektive ledningsägande bolag ansvarar för utbyggnaden inom planområdet. Anslutning av den föreslagna bebyggelsen till el- och telenätet bekostas av byggaktören.

Kostnader för miljöskyddsåtgärder

Eventuella miljöskyddsåtgärder bekostas av byggaktören.

Tekniska frågor

Vatten och avlopp

Byggnaderna inom planområdet kommer att anslutas till det kommunala VA-ledningsnätet. Spill- och vattenledningar finns i Rålambsvägen, Gjörwellsgatan och Wennerbergsgatan. Kombinerad spillvattenledning finns även i Signalgränd och Signalparken.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas enligt stadens dagvattenstrategi och enligt principen om lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD). Dagvatten på kvartersmark ska så långt som möjligt fördröjas inom kvartersmarken. Därefter får dagvattnet, enligt VA-huvudmannens anvisningar, avledas till befintlig kombinationsledning i Rålambsvägen respektive till dagvattenledningar i Gjörwellsgatan. Det kombinerade nätet är dock högt belastat.

El/Tele

Ledningar för el och tele finns framdragna till området. Inom området kan nya ledningar behövs för den nya bebyggelsen. Några nya elnätsstationer bedöms inte behövas. Befintlig elnätsstation under Gjörwellsgatan behålls i befintligt läge. Rätten att finnas kvar regleras genom nyttjanderätt i gällande avtal med Stockholms stad.

Fjärrvärme

Det finns möjlighet att ansluta planområdet till fjärrvärmenätet i området.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 7 år från det att detaljplanen vunnit laga kraft.